

cū melle emblicorū ex chesmes, & fiant ex eis A
formæ similes auellanis ponderis drachmarū
trium, da in mane cum vino, & in sero simili-
ter. Aristoteles. Suffus, quod exquisita inuen-
tione composuit Alexandro Imperatori, con-
fortat stomachum, hepar, & viscera debilia, &
rectificat digestionem, & facit oris odorem bo-
num, & generat gaudium. Recipit ligni aloes,
cyperi, extremitatum myrti humidæ, cinnamo-
mi, folij, heil, myrobalanorum chebulorum,
emblicorum, & belliricorum præparatorum se-
cundum superiorem doctrinam, macis, felenge-
misch, darfeni, vñe, piperis, macropiperis, zin-
giberis, garyophyllo, nucis muschatæ, carda-
momi, granorum granatorū, ana dr. ij. ambre,
muschi, camphoræ, ana dr. j. zuechari tabarzet B
sextuplum ponderis omnium, dosis eius est a
dr. j. vsque ad aureos duos cum aqua frigida an-
te cibum, & post cibum: expertum verax. Filius
Zachariæ Arafî. Confectio pilularum confe-
rentium, & procurantium digestionem, & fa-
cientium oris odorem bonum. Recipit garyo-
phyllorum, suchelmese, darfeni, nucis muscha-
tæ, cyperi, spicæ, corticum citri, ligni aloes, ana
aureos duos, muschi, aurei vñus, decimā. Con-
fice cum vino, & da drach. iij. & partem earum
transglutiat, & partem earum commasticet de-
tibus, & transglutiat succum. Idem. ad idem.
Accipe extremitatum myrti humidæ, & che-
mes partes æquales, terantur, & fiant ex eis for-
mæ sicut nuges, & da mane, & sero vnam cum
condito aromatico. Idem. Confectio trochisco-
rum de garyophyllis facientium odorem oris
bonum. Recip. garyophyllorum, corticum ci-
tri, cyperi, spicæ, nucis muschatæ, suchelmisæ,
xyloaloes, cinnamomi, macis, heil, cubebæ, ana
dra. j. muschi chirat. j. fac ex eis trochiscos cum
aqua malorum: & teneat in ore suo super cibū,
& deglutiat ex eis duos, vel tres. Idem, dentifri-
cium ad idem. Rec. spicæ, cyperi, rosarum, fo-
lij, galliæ, corticum citri, garyophyllorum, car-
damomi, ligni aloes, mastiches, salis combusti,
ana, mellis, vt conficiat ea. Fiant trochisci, &
siccentur in furno debilis caliditatis, & fiat ex
eis dentifricium. Idem, ex eis, quæ nimis occul-
tant foetorem oris mirabiliter, est frequens co-
mestio apij. Idem. Confectio experta est efficax
ad foetorem oris causa materiei putridæ in sto-
macho. Rec. extremitatum myrti humidæ, dar-
feni, emblicorum, cyperi, spicæ, corticum citri,
florum squinanthi, mastiches ana partem j. gal-
liæ, garyophyllorum, nucis muschatæ, cubebæ,
heil, zingiberis, ana partem semis. confice cum
melle passularum, quod sit duplum ponderis
omnium, & cū vino antiquo odorifero, aut cū
chesmes, & fiant formæ sicut nuges: & sumatur
ex eis omni mane vna, & omni sero: & hoc fiat
post vomitum, & solutionem ventris iteratam,
sæpius, sicut diximus in canone prædicto.

De dolore oris. Cap. 19.

Dolor oris fit a causis, quas diximus in ca-
pitulo de particularibus curis egritudinū
iptius, & diximus curas. Hamech elengezar.
Medicamen conferens doloribus in partibus
oris, & radice linguæ, tumori faucium, & gin-
giuatum, expertum. Recip. sumach, foliorum
myrti, foliorum rosarum, ana aur. j. bulliant in
aqua pluuiali vsque ad medietatem: & fiat ex
ea gargarismus tribus vicibus omni die: dein-
de puluere hoc vtatur. Rec. spodij, gallarum,
granorum hacel, foliorum rosarum, ana, tere,
& vtere. Idem. Medicamen conferens dolori
oris, bonum, & expertum. Rec. amyli, alumi-
nis iameni, rosarum, seminum citri, myrrhæ,
ana, tere, & accipe ex eo parum, & misce cum
aqua, & melle: & fiat gargarism⁹: & teneat i ore
vna hora. Idem. Medicamen conferens bothor
in partibus oris, & faciēs oris odorem bonum.
Recip. anisi quantum volueris, & tere: & confi-
ce cum melle, & succo myrti humidæ, aut vino
odorifero: & fac gargarismum cum eis, & te-
neatur in ore vsque ad horam vnam.

Finit particula prima, sectionis prima.

SECUNDA PARTICVLA
sectionis primæ.

Celum celi fecit Deus, & terram po-
suit in puncto. Concordias nutrit
ipse solus, & discordias arctat, con-
cordes ergo, discordesque regulat:
sanum simul, & morbidum sanat,
igitur ipse solus dat salutem, eaque ab ipso solo
dari creditur, humilis gaudeat natura: natura
naturans regulis sic certis astringit alterutrum,
vt quibus dissideat, hoc pati reformetur ab alte-
ro. Celatum quodq; gerit in se, quo alteri pro-
fit, sed non vt noceat. Sed qui hoc recte nouit
discutere quod excelsus largitus est, magni do-
ni est munus. Libenter igitur disce largiri ma-
gna munera: munus munere non compensans.
Tradimus vobis cum auxilio excelsi: postquā
narrationem expleuimus de curis egritudinū
membrorum capitis, vt narremus narrationē
de curis egritudinum membrorum seruientiū
spiritui secundum promissionem nostram in ip-
sis. Sed vt verificetur processus, fructumque, &
veritatem inueniat: ipsum regulari ab illo, qui
excelsus cuncta foelicitat, petimus, qui sit bene-
dictus.

SECUNDA PARTICVLA
huius primæ sectionis continet sum-
mas quinque.Summa Prima est de curis egritudinem faucium,
& gutturis, & vicinarum partium.

Secunda de curis egritudinū pectoris, & pulmonis.

Tertia

MESVEDE AGRI. GUTTVRIS

Tertia de curis agritudinum cordis.

Quarta de curis agritudinū forinsecarū pectoris.

Quinta est de curis agritudinū spondyliū, & dorsi.

S V M M A I.

De curis agritudinum faucium, & gutturis, & vicinarum partium. Et primo de strangulatione. Cap. 1.

Strangulatio causas habet a rebus, quæ sunt intra, & dicemus eas si Deus voluerit. Et quandoque contingit a rebus aduenientibus extra, & operantibus extra, sicut strictione cum fune, & similia, & palā est cura ipsius, aut a rebus aduenientibus extra, & operantibus intra: sicut proprie ex rebus, quæ comeduntur, & bibuntur: sicut est bolus magnitudinem, aut asperitatem, aut stypticitatem habens, sicut proprie panis opirus non masticatus, aut miliatus, aut aliquid, quod est sicut os, aut spina: & cura est, ut illico prouocet vomitus, & incipiamus comprimere collum impingendo percussiones post percussiones super ipsum, & immittendo digitum in guttur, aut instrumentum ex ligno, aut cornu leue, curuitatem habens, & hoc fiat cum facilitate, & si sit spina, aut os gutturi infixum, & sensus comprehendit ea, tenaculis extrahatur, aut vicino comprehendere sin aliquid eius, aut chorda arcus, si autem sensus comprehendere non potest, post cibaria grossa administrentur gargarismata ex mucilaginis. & deglutitiones ex eis, aut ex rob, aut ex nasturcio infuso, & coquassato in rob: deinde fiat vomitus post administrationem rerum viscosarum comestiarum si ne masticatione plurima. Et quandoque annedimus cum filo bolum carniū pinguium pelliculosarum, & viscosarum, & damus ad deglutendum: deinde extrahimus subito, & quandoque facimus cum spongia marina, & quandoque cum ficu sicca pingui, & similibus: & extrahitur, si Deus voluerit. Fit interdum ex quibusdam eorum, quæ sumuntur, strangulatio, non propter quantitatem, sed propter rei malitiā, sicut ex quibusdam generibus fungorum mortiferorū: quod sanatur ex succo raphani, facto ex eo gargarismate cum oxymelite, & imbibito cum melle. Et nos loquemur hoc, quādo loquemur de rebus venenolis post, si Deus voluerit.

De agritudinibus vuae. Cap. 2.

Sunt casus eius, & apostematia, & vulnera. Et casus quidem vuae cura est tres res. Prima est, si vua est vehemens inflammationis, & rubedinis, phlebotomia cephalicæ, aut solutio vēris, si fuerit cū permistione cholerae cum eo, quod est sicut aqua fructuum, & myrobalanorum. Et si fuerit habens albedinem, cum eo, quod

est sicut hiera, & cochia. Secunda est diuersio causæ eius: & hoc quidē perficitur cū eo, quod facit cadere materiam ad partem diuersam, sicut v.g. cum frictione aurium, & extensione earum sursum vehementer, & attractione dolorosa, & positione ventosarum ad partem oppositam. Hæc, n. tollunt vuam, & eleuant. Et ex eis, quæ experta sunt ad eleuationem eius, est, ut accipiat cereus, vel manipulus capillorum zuēdeg, & colligatur manibus, & præcipiatur infirmo, ut taceat. Et tu quidem pone pedes tuos super humeros eius, & trahere manipulum capillorum vehementer vsq; dum cutis dislocetur dislocatione aliqua a zuēdeg, eleuatur. n. vua ex hoc illico. Et iam quidē expertum est, ut liniat

super zuēdeg, emplastrum ex succo acaciæ, & hoc in principio, aut ex acacia cū aceto, aut ex gallis adustis cum aceto, quā eleuant ipsam, ster nutamenta et conferet eis. Tertia est particularitas operationum circa ipsam vuam, & est, ut in principio incipiat cum medicinis, quæ repellunt materiam, & prohibent aduentū humiditatis plurimæ, sicut proprie gargarisma cum aceto, & aqua rosata, si materia fuerit calida, & vua fuerit inflammata, & rubens, aut aqua solatri, & semē rosarum, & folia ipsarum, aut aqua granati acetosi triti cum tora substantia cum stypticis. Et liniatur palatum, & vua cum medicina facto ex balaustijs, & rosis, sādalis, & modico camphoræ, fiat ex eis puluis subtilissimus, & vtere comprimendo cum instrumento, & ex eis sunt gallæ, & balaustia, & alumen. Et ex succis duorum granatorum contritorum cum tota substantia fit gargarismus bonus, similiter ex infusione sumach in aceto, & aqua rosata, & adhuc ex diamorō facto ex moris rubi immaturo cū aceto, & eo melius, quāntū in casu hoc, illud quod fit ex moris rhamni, & proprie immaturis. Et nos dicemus species diamoron, & aliorū in capitulo de squinantia. Postquā aut pertransiuit tēpus principij, utendum est stypticis, cū eis, quæ habent aliquātulum absterisionis, sicut mel proprie, & diamoron ex moris de sceni, quod hoc cursu procedunt: & gradatim dehinc perueniendum est ad maturatiua, & resolutiua fortia, sicut est proprie myrrha, crocus, sal ammoniacus, & pyrethrum, & similia, quorum narrationem consequemur post. Si aut passio fuerit ex

abundantia phlegmatis, & fuerit decliuus ad albedinem, utendum in principio gargarismate facto ex succo nucum cum rob, aut ex diamorō, aut ex syrupo acetoso cum gallis: deinde gradatim perueniendum ad sinapim, & salem ammoniacum, & almuri, & pyrethrum, & similia. Et si necessitas postulat, eleuetur cum instrumēto ad superiora cum medicinis, quas diximus, & dicemus iam. Filius Serap. Medicamen expertum colligens, & confortans vuam, & eleuans eam. Rec. balaustia, dr. ij. aluminis iamenti, dr. j. croci, & camphoræ, ana dr. j. tertiam, fiat ex eis puluis

Emplastrum ad euersionem

Gargarisma in principio in materia calida

In materia frigida

pulvis subtilissimus, & administretur cum cochleari paruo post gargarisinū ex aceto, & diamoron. Item. Aliud valde bonū. Rec. ramich partem j. salis ammoniaci partem mediam, vtere cum instrumento, aut gallarum, & salis ammoniaci, ana partes æquales, myrrhæ, aluminis, ana partem mediam, vtere sicut diximus. Medicamen ex inuentione nostra bonū, & expertum. Rec. cinnamomi, piperis, zingiberis, pyrethri, balaustia, corticū granatorum, foliorum rosarum, & seminum earum, ana partes æquales, & vtere cum instrumento post gargarisma, ex eis, quæ scis. Aliud similiter nostrum. Rec. aluminis iameni, gallarum viridium, ana partem j. pyrethri, myrrhæ, piperis albi, salis ammoniaci, ana partem s. tere, & vtere sicut diximus. Hebengezar. Rec. piperis longi, & nigri, mirrhæ, salis ammoniaci, ana, exuffletur ex eo in guttur, & vtere cum instrumento. Filius Zachariæ. Confectio experta ad idem. Recip. gallarum, balaustia, salis ammoniaci, ana, exuffletur ex eo in guttur, & ponatur ex eo super cochleari, & eleuetur cum eo.

De apostemate vuae. Cap. 3.

Apostema vuae indiget eodem regimine secundum quod dictum est. Veruntamen terminatur secundum vnum trium modorum. Aut enim resoluitur, aut suppuratur, aut delet, & corrumpit membrum. Si ergo contingit ex medicinis adhibitis non posse resolui, sed intumescit amplius, & dolor multiplicatur; tunc perueniendum est ad gradum maturatiuorum, sicut est proprie apozema dactylorū, & ficuū, & vuarum passarum, & radicum lilij, & rosarum, & emplastrum ex facie eorum. Et quandoque miscetur cum eis ex confortantibus ipsum membrum, ne cadat putrefactio in integrum ipsius, & destruat membrum, sicut, verbi gratia balaustia, ramich, myrtus, rosa, & similia, quodcumque eorum magis oportere videbitur. Postquam autem suppuratum fuerit, aperitur sicut in cura synanches dicitur, & mundi fitur deinceps, sicut ibi distinguimus. Si autem vua corrumpitur, & mortificatur, & pendet gracilata radice ipsius, tunc oportet, ut incidatur, non enim amplius regitur a natura, & melior modus incidendi eam est cum incisorio aureo ignito, postquam reciditur vua in concavitate lacerti instrumenti cannularis, ita, quod per mediū extremitatis alterius cannuli incisoriū ipsum mittatur, ut perueniat extremitas eius ad vuam, & radicem ipsius, sine contactu aliarum partium, neque ita radicitus incidatur, quin aliquid extremitatis eius remaneat: fortassis enim sumet aliquid officium ex ipso, natura, deinde colluatur locus cū aceto decoctionis aluminis, & gallarum, & curetur sicut in capitulo de vulneribus oris diximus. Si autem vua tumida, & rubens fuerit, secundum Hippocratis mādātū, timendum est eam incidere: quare satagendum

si rectificari potest, si vero non, immo ad gratiam, & nigredinem tendit; expectetur super ea usque dū relicta sit a natura: & tunc incide.

De apostemate duarum amygdalarum.

Cap. 4.

CVra huius ægritudinis est tres res, sicut diximus in ca. de vua. Et prima quidem perficitur sicut ibi distinctum est. Secunda vero perficitur cum operatione faciente cadere materiam de vna parte in aliam partem: sicut verbi gratia, cum frictione brachiorum dolorosa, & proprie cum ligno habente extremitatem rotundā: & fiat frictio ex parte syluestri brachiorum scilicet super dorsum focium, & fiat idē in die pluries. Et quandoque ponimus allium tritum in radice manus ex parte syluestri, & deligamus, & efficit operationem bonam, & sedat dolorem. Conferunt etiam ventosationes positæ in brachijs, & cruribus. Conferunt etiam administratio olei amygdalarū dulcium tepidi, & destillatio eius in aurem, quæ sequitur dolorem, vtendo omni hora instillatione post instillationem, quoniam est efficax. Et similiter olei anethi, & chamæmeli. Tertia vero est administratio particularis mentionis, quæ perficitur, sicut in cap. de vua diximus. Terminatur autem hæc passio ad vnum trium modorum, aut enim resoluitur apostema, aut suppuratur, aut induratur, & illud fit raro: propterea, quod facilius est, ut recipiat ex digestionem, quod est resolutio, aut suppuratio, quæ ex compactione, quod est sicut induratio, & hoc facit posse loci, & vicinitas locorum digestionis. Adiuuant autem ad resolutionem diamoron dulce confortatum proprie cum eo, quod est sicut myrrha, crocus, & similia usque ad gradum eorum, quæ sunt sicut sal ammoniacus, pyrethrum, almuri, & similia, & proprie factis linimentis, & gargarismatib. ex eis. Et huius etiā intentionis sunt emplastrationes factæ ex ficub. siccis, & baurach, aut ex melle, & fursure, & sale, aut ex melle, & myrrha, & olibano, & iride decoctis cū rob, & pauco melle. Ex emplastris autem mirabilibus ad apostema duarum amygdalarum, & glādu larum, & synanches, est emplastrum factum ex radice alleurengeug decocta in rob, & contrita vehementer, deinde admisceatur ei adipis porcine antiquæ lotæ vehementer, & colatæ pōdus eius cū modico baurach. Et ex eis similiter est radix ireos præparata secundum eādem doctrinam. Et expertum est emplastrum de radice porrorum non transplantatorum cum adipe antiqua, & rob, aut radix lilij cum baurach, & rob, & adipe porcina, & hoc etiam valet ad synanchen, & vigoratur posse suum, si cum prædictis rebus iungatur succus scabiosæ, qui ad hoc est mirabilis multum. Et hyssopi cerotum est iuamentum bonum. Et deinde superpone lanā hyssopi, & similiter cerotaria ex adipe gallinæ, & anseris, & butyro, & cera cum oleo anethi.

no. Et est expertum emplastrum, quod recipit, farinae hordei, seminis lini, ana, vnc. j. carnum daetylorum, & ficuum siccarum, & nigrarum, & pinguium, ana aureos viij. micæ panis aur. v. Coquantur omnia cum rob, postquam trita fuerint sicut medulla, & superponatur. Res autem quæ aggregat virtutem resolutionis, & maturationis est diachylon. Et quæ addis compositioni eius iridem, erit operatio eius nobilior, & similiter diachylon magnum, & diachylon paruum. Postquam autem apostema collectione saniei fecerit, apostema aperiatur, & curetur vulnus, sicut in synanche dicemus. Si autem apostema induratur, experiantur super ipsum aliqua ex resolutiuis fortib. sicut proprie baurach rubeum insufflatum in guttur, aut linitum cum melle. Et ex eis est succus cucumeris asinini, & cætaurea: & fortior eis, & conuenientior est assa foetida. Si autem ex eis non resoluitur, & dealbatur cutis, quæ est super ipsam, tunc oportet, ut extrahatur vna, vel vtraque si oportet. Et modus operationis est, ut accipiat cum vncino bicipiti, & suspendatur. Deinde fiat incisio secundum lorum egritudinis cum incisorio habente aliquid curuatis: & extrahatur vna post aliam secundum totalitatem earum, & dimittatur post illud sanguis fluere ad illud, quod est decens: postquam inclinatur super præteritum ipsius, post hoc colluatur os cum aqua rosata, & aceto infrigidatis, cæterum si sanguis plurimum exuberat, administrentur constringentia ipsum, sicut proprie colcothar, & alumen, & similia, & fiat gargarismus ex decoctione gallarum, & foliorum myrti, & similibus. Et quæque accidit, ut cauterizetur, & tunc melior cura est, ut cauterizetur cauterio aureo, & est timorosum.

De synanche gutturis. Cap. 5.

CVra huius ægritudinis est sex res. Prima est subtractio causæ. Secunda est prohibitio eius, quod fluit. Tertia est diuersio eius, quod fluxit. Quarta est intentio particularitatum. Quinta est correctio accidentium. Sexta est regulatio vitæ. Et primam quidem rem complent euacuationes factæ cum festinatione, & proprie per phlebotomiam, & ventris solutionem. Et quidem canon est, si accidit a plenitudine sanguinis solum, principium nostrum erit a phlebotomia. Si autem a multitudine sanguinis, & multiplicetur cholera: præponimus euacuationem extrahens cholera a sanguine; & hoc si oportet, cum iteratione: & facimus sequi phlebotomiam post id. Et sic quidem sunt conditiones in phlebotomia obseruandæ quinque. Prima est, si fuerit materia sanguinea calida, phlebotomia ante omnia adhibenda est, & proprie ex vena cephalica. Et secunda est, quod si significatur esse dominium sanguinis, qui retinetur, & consuetus est fluere, & est patiens ex illis, qui consuevit cadere in synanchiam, tunc phlebotomia fiat ex latere, quod sequitur dolor, si autem hoc expressum non accidat, melior est phlebotomia

ex latere opposito. Tertia vero est, quod si dominium fuerit in sanguine secundum totum, tunc non est inconueniens phlebotomare ex vtraque cephalica, cum vicissitudine, & nedum ex cephalica, sed ex basilica, & saphena si virtus tolerat. Quarta est, ut qualiscumque fiat phlebotomia, non fiat extractio semel, & subito, sed cum iteratione renouante numerum, ut saluetur virtus, & perueniatur ad expulsionem plenitudinis cum rectitudine sapienter. Quinta est, ut post phlebotomiam cephalicam, phlebotometur eodem die venæ, quæ sunt sub lingua, neque tardetur illud, sed phlebotometur eodem vespere, & maxime tunc festinandum est, cum plenitudo in eis apparuerit. Si autem cholera cum sanguine dominari contingit, ante phlebotomiam, & post, natura soluenda est cum reb. cholera educentibus leniter, & iterato: & sit solutiui pluris alterationis, quam euacuationis. Et hoc quidem si virtus tolerat, & solvatur natura cum aqua solatri, & fructuum: & si oportet cum iteratione: & euacuationes et factæ per clysteria debilia si febris adest; aut fortia, si febris non adest, sunt iuuamenti sublimis, & tua interest mensurare medicinam naturam in omnibus, quæ iam diximus. Si autem sanguinis dominium fuerit cum phlegmatis exuberantia, post phlebotomiam, solvatur natura cum cochijis, & hiera, & cum similibus, & cum enematis. fortibus, & collyrijs ex his, quæ scis. Secunda, rem complet administrationes de iacur, & aliarum medicinarum fluxum materię catarrhalis sistentium, & impinguantium subtilē, & acutam, & subtiliantium grossam, de quibus in catarrho locuti sumus. Tertiam rem complent frictiones dolorosæ, & ligaturæ in brachijs, & tibijs, & ventosationes in ipsis, & positio ventosarum super zuhendeg est iuuamenti magni, & similiter super nucham, & ventosa super collum est iuuamenti sublimis, & proprie apud spondylē secundam, elargat. n. fauces, & guttur, & adiuuat ad attractionem aeris, & expirationem fumorum, & remouet prohibitionem deglutitionis: quæ propter oportet, ut sepius iteretur, & sit proprie ventosa magna. Conferunt etiam ventosæ super mentum, & sub maxillis, & etiam cum incisione sub mammilla, faciunt enim materiei diuersionem facilem. Conferunt et destillationes in aurem, quæ sequitur dolorem, post destillationes, proprie ex oleis, quæ sunt sicut oleum rosatum, & oleum de amygdalis dulcibus, & similia. Quarta, quæ est administratio particularium operationum, diuiditur secundum tempora morbi, præcedant ergo euacuationes primo, ut styptica in augmento administrentur. In statu autem styptico simul cum resolutione utendum est. Verum in principio ægritudinis particularitas administrationis suspecta est, fortassis. n. rheumatizat materiam in loco, sed tunc quidem competunt cum iam euacuationes præcesserint. Distingua mus autem in administratione particularium opera-

*Ventosa
net.*

operationū pro tempore morbi hoc modo. In horis quidem augmenti sit magis vincens medicamen stypticum, prohibitium agitationis, & discussionis, & alteratium ipsius, v.g. si sanguinea sit passio, incipiendum est ab administratione gargarismarū, sicut est proprie aqua rosae cum aceto, haec est. n. conuenientior omni speciei eius, aut aquae infusionis sumach, aut ribes, aut succus corticum nucum recentium cū aqua sumach, & aqua coriandri humidi, & sumach, & ex eis aqua granatorum acetosorum, & dulciū tritorum cum tota substantia, & succus solatri cum semine rosarum est admirabilis, & similiter cydoniorum, sorborum, & iacur, & bellach, & similia, & quāque admiscetur cum istis, quod est sicut balaustiae, & gallae, & semina rosarum, & alumen, & similia, & vigoratur operatio eorum, & succi agrestae sicci cum praedictis liquoribus. iuuamentum est sublime, & similiter succi sumach sicci, & similia, & ex compositis est diamoron confectum cū moris syluestribus, aut ex moris rhani, & est iuuantius, & ex sufflationibus, in guttur, quae sunt proprie huius intentionis, sunt alumen proprie, balaustiae, & cortices sumach, & succus agrestae, & oleum omphacinū, & similia. Si autem cholerica sit materia, conferunt haec, quae diximus, facta magis infrigidantia cum eo, quod est proprie, sicut succus solatri, & rosae, & sandali, & caphora, & mucilago psyllij, & similia. Et quaedam ex eis non tamen gargarizata, sed etiam bibita, sunt iuuamenti sublimis, sicut v.g. rob de papauere bibitū, est iuuamentū sublimis vehementiae, & proprie cum aqua sumach, & similiter lac, quod mulgetur ex semine papaueris, & aqua rosata, & ex eis est succus solatri depuratus, & bibitus, mane, & sero, secundum mensuram duarum testarum oui, aut trium, & similiter mucilago psyllij cum coriandro, & grano vno, & dimidio camphore. Si autem materia fuerit phlegmatica, gargarizandum est in principio cū aqua rosata, & aceto. Deinde fiat cum rob nucum: & diamoron confortatis cum eo, quod est sicut galla, & alumen, & acacia, & similia. Si autem ad statum processerit aegritudo, tunc medicamine styptico simul, & resolutione utendum est. Et in calida quidem materia administratur sicut mel rosatum, aut mel cum aliquo eorum, quae sunt styptica, quorum narrationem faciemus iam. Et ex his est succus solatri cū melle rosato, aut melle, & pulpa casiae fistulae cū ipso est conuenientior, aut cum rob mori. Et lac ex istis, quae conferunt, gargarizatur in hac hora, lenit. n. & dolorem sedat. Et quāque administratur cum medulla casiae fist. & confert gargarizatum, & bibitum, & proprie cum pauco zuccharo, & croco. Et oportet, quod administretur lac calidum, & proprie cum mulgetur, & oportet, ut sit proprie lac caprinum, aut asininū. Et huius est intentionis, est, meybuthog ex coagulato vuae, & rob, & rob nucū cū eis, quae sunt

sicut myrrha, & crocus, & ex eis est rob mororū cum ipsis, aut decoctio ficuum, & foenu graeci cum bdellio, & rob, & similiter decoctio passularum, & foenu graeci, & ficuum, & dactylorum cum eo, quod est sicut myrrha, & crocus. Et si fuerit materia frigida, conferunt aliqua est eorum, quae nunc dicemus, & ex eis rob ficuum, & rob mori facta fortia cum pyrethro, myrrha, & croco. Et similiter lac caprinū cum stercore canis albo, & melle, aut aqua mellis cum pauco sinapis, aut syrupus acetosus cum succo raphani. Si autem vltimetur hora status, utendum est tunc medicamine maturatiuo aggregante in se lenificationē, similiter, & resolutionem: sicut v.g. decoctio ficuum cum baurach, & decoctio papaueris, & passularum cum baurach. Ex eis autem, quibus utimur ad lenificandū, sunt lac proprie, & decoctio ficuum, & passularū, & mucilago psyllij in calida materia, & semine cydoniorum, & semine lini, & foenu graeci, & althaeae, & decoctio dactylorū, & meybeg ex coagulato vuae, & aqua furfuris, & liquiritiae, & rob, & similia. Resolutione autem, quibus utimur cum praedictis, sunt sicut sal muri, & meybeg, baurach, myrrha, crocus, sal ammoniacus, pyrethrum, harmel, sinapis, assa foetida, raphanus, stercus canis album, & proprie, qui comedit ossa: stercus infantis nutriti ex lupinis, stercus hirundinis, & puluis hirundinum combustarum, & similia. Et nos modum comburendi hirūdines dicemus post diuersos modos compositionis secundum diuersos philosophos. Utendum autem est extrinsecus emplastris, quibus emplastretur exterius guttur cum rebus aggregantibus virtutē maturationis, & attractionis, de quibus mentionē fecimus in cap. de apostemate duarū amygdalarum, quare oportet, ut pars illa afferatur ad hūc locum. Synanchia terminatur secundum vnum trium modorum, aut. n. resoluitur, aut suppuratur, aut permutatur. Verū medicamina, quibus resoluitur, iam diximus: & medicamina, quae ipsam materiam deducunt ad maturationem similiter diximus. Cum autem ad maturationem peruentum fuerit: tunc ad apostematis apertionem studendum est cum medicamentis proprie aggregantibus. intentiones duas, apertionis. scilicet. & lenificationis, v.g. sicut ex medicamentis acutis, sicut baurach, aut stercus hirundinū, misceat cum aliquo eorum, quod est sicut succus herbae albedustar, quā est sublimis. Rerum autem aperientium apostemationem huiusmodi summa haec est, sal ammoniacus proprie, & baurach, & myrrha, & harmel, & assa foetida, stercus canis album, qui diu pastus est ossibus, & stercus infantis pasti ex lupinis cum vino, & stercus hirundinis, & cinis pullorum hirundinum vstorum secundum formam, quam scribemus postea, & ex his est stercus adib: & ex summa lenitiuorum, quae admista eis faciunt apertionem apostematis, sunt lac, & succus herbae albedustar, per excellentiam succus caulium, & deco-

In fine huius
capituli

Synanchia
terminatur tri-
plex.

De aposte-
ma aperien-
tium.

MESVE DE ÆGRI. GVTTVRIS

decoctio ficuum, & decoctio fermenti, vel infusio eius in rob, aut decoctio ficuum. Si autem cum istis non fuerit apertum apostema, tunc recurrendum ad composita, ex istis, quæ dicemus post. Et si adhuc non aperiatur ex istis, recurrendum est ad apertionem eius cum ferro. Et sunt ex hominibus scindentes huiusmodi apostemata cum unguibus postquam immiserint digitos in guttur. Cum autem manare cæperit sanies, locetur super faciem suam, & liniatur guttur ipsius, & palatum fricando ipsum digitis cum melle, & sale pauco: & frequenter gargarizationes ex eis, ut mundificetur locus, & de cætero fiat processus noster cum abstergentibus, & mundificantibus, deinde cum sigillantibus, sicut in capitulo de vlcere gingivarum, & alchola diximus. Permutatio synanchiæ est sive unum duorum modorum: aut delitescit subito, aut non subito. Et eius quidem delitescencia, aut declinatio in occultum corporis, aut manifestum eius. Et declinatio quidem in occultum corporis, & subito, sicut est raptus proprie ad pulmonem, aut cor, interficit: sed raptus eius ad cor interficit illico, aut confectum præfocat; ad pulmonem vero non subito, & dixit Hip. quod in vij. diebus: & si contingat, quod hoc effugiat, incolumitantur: & illud idem, quoniam virtus est, quæ vincit, aut vincitur. Et inest virtuti forti, ut nihil possit ei resistere, etiam si sit imprimens experimentibus fortibus sicut venenum. Vincit enim virtus fortis supra veneni posse, & expellit illud. Quod autem declinat in occultum corporis, & non subito, causa est interdum pleuresis, peripneumonia, aut phthisis. At vero, quod declinat in manifestum corporis, facit apostemata exterius: & aliquando bothor. Et dixit Gal. quod plerumque synanchia permutatur in erysipelas, & ignem persicum, & proprie in ceruicem, & manens quidem accelerat salutem, & delitescens subito cum mentis permissione petit cerebri medullas, & demum interficit. Quintam rem complent administrationes medicaminum dolorem vehementem sedantium, sicut de iacur proprie, & syrupus de papauere, & clausuram gutturis elargantium, de quibus locuti sumus in tertio canone. Sextam rem compleret regimen conueniens in generibus rerum sex, ut locetur in aere temperato. Et sint contenti in cibis eorum in principio hydromelite, & aqua zucarari, deinde procedant ad aquam hordei, deinde procedant ad aquam lentium excorticatarum, & hordei, extinguunt enim inflammationem, & acuitatem sanguinis: & sint hordei par. ij. & lentium pars j. deinde ad ius cicerum cum aqua hordei, deinde ad ius cicerum solum, deinde gradatim procedant ad forbitiones ex farina fabarum, atque ex amylo cum melle, deinde ad iura fursuris cum melle, post hoc perueniendum est ad vitellos ouorum forbilium, & iura pullorum, & similia. Et sic quidem commensurandum est, ut administrantur primo lenitiua conuenientia: deinde ma-

turatiua: ultimo vero resolutiua, & aperitiua. Commensurandus est et eis somnus, nam in multitudine eius timetur suffocatio: quare oportet, ut parum dormiant: & cum dormiunt, excitentur sæpe: & proprie cum videtur molestari in spiritu, & offendi stertendo, & in nocte molestior est eis somnus quam in die, & somnus immediate post forbitiones est molestus eis. Alexander. Oportet metiri medicamina sive mensuram posse virtutis cuiuslibet, teneris enim corporibus debiliora: duris aut fortiora sunt adhibenda medicamina, quare oportet ex debilibus & fortibus medicaminibus summa consideres. Alexander. Diamoron simplex conferens ægritudinibus vix, & synanchiæ, & apostematibus duarum amygdalarum, proprie in principio. Accipe succi mori de sceni medicrii in maturatione, & acerbitate, & mororum rubi similiter medicrii inter maturum, & acerbum, & mellis, & rob, ana partes æquales, decoquantur semper abijciendo spumas usque ad essentiam mellis tenuis, & sunt ex hominibus qui ponunt ex succis mororum, ana partes iij. & s. & est operatio eius melior. Idem rob de moris aliud est maturatiuum, & lenitiuum. Recip. succi utrorumque mororum perfecte maturatorum, ana partes iij. mellis partem j. decoque sicut prius. Idem. Diamoron ex succis mororum, rhani, & proprie non maturorum, & est stypticus cæteris, & eius operatio fortis in principio est. Idem. Diamoron, quod Gal. composuit. Accipe vini mororum, vini styptici, ana lib. iij. & s. mellis, lib. s. omphacii, aut succi rosarum, ana unc. ij. coquantur succus prius cum vino, ultimo pone mel: postquam coctionem habuerit, pone puluerem: & sunt qui addunt myrrhæ, aluminis, ana dr. s. croci, drac. ij. Idem. Rob de cydoniis, aut pyris, aut melis granatis, aut mespilis, aut zarur, ad hoc conueniens est, & quoniam miscetur cum prædictis. Idem. Rob nucum omnibus his excellentior est, dicta est autem operatio rob nucum in antidotario. Idem. Medicamen conferens synanchiæ, apostemati gulæ sanguineo, & cholerico, & est medicina levis, resoluit enim ipsum. Quandoque bibitur ex eo parum, & quoniam fit gargarismus ex eo. Accipe succi solatri, & fœniculi, ana lib. semis. bulliant duabus, aut tribus ebullitionibus, & cola: & da cum zucarato tabarzet, unc. semis. croci danich. j. bonum, & expertum, si Deus voluerit. Mahemet Araf. Coctio medicaminis ad synanchiam experti. Rec. feminis harmel, sinapis, pyrethri, feminis raphani, myrrhæ, assæ, baurach, salis ammoniaci, piperis, calamenthi, stercoris hirundinis, stercoris canis albi ficci, stercoris hominis ficci, cineris hirundinum, ana partes æquales. Terantur, & fiant sicut alcohol, & ex una parte eius insuffletur in guttur, & ex alia fiat gargarismus, postquam conficitur cum melle, & accipiatur sicut una galla ex ipso ad gargarizandum cum aqua mellis. Hoc autem medicamen est utile, cum ægritudo

Regimen
post aposte-
matu
ruptioni
fr-
uendum.

Dista.

ægritudo fuerit vltimata. Aboali. Medicamen
conueniens in fine synanchiæ, qñ festinatur ad
apertionem ipsius. Rec. cineris pullorum hirū-
dinū combustorum, stercoris canis albi adusti,
stercoris adusti, infantis pasti ex lupinis, stercori-
ris hirundinis adusti, ana, salis ammoniaci par-
tē s. Fiat ex eis puluis subtilissimus, & suffletur
ex eo in guttur, & liniatur cū melle, & gargarizetur
ex ipso, & fiat hoc in die cū iterationibus
pluribus. Gal. Cinis pullorū hirundinū siue re-
cētium, siue salitorum, & proprie cum radice li-
quiritiæ, & sint partes eorum æquales, sedat ve-
hementiam synanchiæ statim, & hoc quidē bi-
bitum, vel linitum, & insufflatum in guttur, &
gargarisma ex eis. Idē. stercus canis albi com-
edentis ossa, & exiccatū, & redactum in puluerē
subtilissimum, & sufflatum in guttur, & linitū
cum melle, & gargarizatū, est ad illud medici-
na sublimis, & si liniatur ex eo cū modico succi
cucumeris asinini, & melle, guttur deforis, &
cōferunt iuuamentū magnū. Ioānes Serap. Me-
dicamen conferens synanchiæ fortiter. Rec. ba-
laustia, rosarum, salis ammoniaci, aluminis ia-
meni, ana dr. j. pyrethri, cubebe, ana dr. s. galla-
rum, spodij, croci, ana, chirat. iij. rob. dr. j. rob. de
moris, vnc. iij. aquæ casia fi. vnc. ij. Fiat ex eis
garga. Idē. Confectio diahirundinis iuuamēti
sublimis ad dolorē gutturis, & præfocationem,
& synanchiā. Rec. anisi, sem. apij, ameos, florū
squinq̃thi, lilij celestis, cinnamomi, amomi, ari-
stolochiæ longæ, aluminis iameni, harmel, myr-
rhæ, casia, liquiritiæ, croci, ana aur. ij. trochisco-
rum croci, magnetis, sem. rosarum, ana aur. iij.
costi, cineris hirundinis recentis, ana aur. vj. spi-
cæ, amyli, ana aur. j. gallarum, aur. j. & s. confice
cum mel. colato. Conferunt medicamen istud
in fine synanchiæ, & aliorum apostematū gut-
turis, & tunc proprie cum indigēt apertione, &
est ad illud fortius oī medicamine: & sumatur
ex eo, quantitas gallæ, & dissoluatur cum aqua
mellis, aut hordei, aut succo rosarum, aut aqua
rosata, aut lentium, & radicū liquiritiæ, & gar-
garizetur cum eo: & liniatur cum eis deforis in
guttore pluries in die. Modus autē comburen-
di hirundinis est fm hunc modum, oportet eas,
primo decollari, vt sanguis earum fluat super
alas ipsarum. Deinde puluerizetur super cas-
sal, deinde mittatur in olla vitrea stricti orificij,
& cooperietur, & sigilletur cum loto sapientiæ,
& ponantur in furno vsque dum adurantur, &
conferuetur cinis earum, & vtēre cum necesse
fuerit. Confectio trochiscorum croci magna.
Rec. cinnamomi, croci, ana dr. ij. rosarum, amo-
mi, costi, ana dr. j. myrrhæ, dr. iij. radicū liqui-
ritiæ, folij Indi, ana dr. ij. & s. Aggrega cum vi-
no, & fac trochiscos.

De raucedine vocis. Cap. 6.

Raucedo vocis aliqñ accidit a malitia com-
plexionis sine materia, & eius cura est alte-
ratio sola. Si n. accidat a siccitate acquisita ex

A puluere, aut fumo, aut vento sicco, aut cibo, aut
potu inducente siccitatem, & imprimēte in la-
certo vociferationis; Cura eius est cū lenitiuis,
& humectantib. de quorum summa est draga-
gantium, & gummi arabicum, & liquiritia, &
& loch eorum, & cōposita ex eis, & similia. Et si
sit ex inflammatione, & asperitate, cura eius est
cū extinctiuis, & lenitiuis, de quorū summa est
mucilago psyllij, & semi. cydoniorū, & medul-
la semi. cucurbitæ, & citruli, & aqua melonis In-
di, & similia. Et si sit a frigore lædente, & aspe-
rante lacertū vocalē, cura eius est cum reb. ma-
turantib. & fragentib. quod acquisitum est ex
infrigidatione, & cum hoc ē lenificantibus: de
quarū summa est crocus, myrrha, & liquiritia
cum vitello oui, & ex eis est olibanū cum mel-
le, & passulæ, & similia, q̃ dicemus, & distingue-
mus post. Et qñque accidit ab humiditate sup-
flua: & cura eius est cum eis, quæ resoluunt ven-
tositatē, & humiditatē, de quorū summa est ca-
lamenthū, & iris, & piper, & similia. Aliqñ autē
accidit hæc passio a malitia complexionis cum
materia calida, vel frigida, & cura eius est duæ
res. Prima est subtractio causæ. Secūda est ad-
quatio, vel rectificatio effectus. Et prima quidē
perficitur cum educatione materiæ faciētis: & si
quidē fuerit sanguinea: cū phlebotomia cepha-
lica, aut basilicæ, & si fuerit cū permistione cho-
leræ, administranda est euacuatio eius cum eo,
quod est sicut aqua fructuum, & similia, & si nō
fuerit febris, tunc euacuetur cum lacte dulci, &
casia fist. & iuiubis, & similib. Si materia fuerit
phlegmatica, resoluatur cum hiera, aut cochijs,
& similib. Cōferunt ēt in calida, aut in frigida
materia clysteres, & enemata solutiua fm rei
exigentiam. Secūda rem complēt administra-
tiones medicinarum, impedimenta lacerti vo-
calis remouentium, & sunt quædam ex eis cali-
da, quædā frigida, quædā lenitiua, quædam ve-
ro humiditatē superfluā exiccantia, quamuis
siccum per se sit asperatiuum vocum. Summa
autē calidorum medicaminū emendantium no-
cumenta vocū, hæc est. Cubebæ, proprie cōma-
sticatio, & administratio eius cum chesmes cla-
rificat vocem, & ex eis est squilla sñ oēm mo-
dum administrationis eius, & similiter loch ip-
sius; & loch de caulibus, & medicamenta facta
ex croco, & myrrha, & medicamenta facta ex
piperib. aut ex assa foetida cum aceto squilliti-
co, & croco, & acetū squilliticū est medicamen-
bonum, & similiter opopanax, & radix eius, &
styrax calamita, & glutē albotin, & olibanū, &
calamenthum. Et expertum est medicamen-
quod. Rec. olibani partes v. myrrhæ partem j.
da cum vitellis ouorum, & cibi eorū sint forbi-
tiones farinæ, aut mucilagines cum melle. Fri-
gidorum autem summa hæc est, mucilago psyl-
lij, & cydoniorum, & aqua melonum indorū,
vnumquodq; eorum administratum cū zuccha-
ro, & similiter aqua citruli, & aqua cucurbitæ, &

Mesue.

R r medul-

MESVE DE ÆGRIT. PECT. ET PVL.M.

medulla seminū eorum, & portulaca, & femina
ci⁹, & grana, papaueris, & ius attriplicis, in cibis,
& maluarum: & aqua hordei, & aqua granato
rū, & amyli, & amygdalarū, & iuiubæ, & cucur
bitæ, & cucumeris, & citruli, & iuleb, subtile, &
similia. Lenitiuorū aut summa hæc est, liquiri
tia, & succus eius administrata fm oēm modū
administrationis eius est lenituum bonum, cla
rificans vocem, cui accidit exasperatio p.p. quā
cumque causam, & ex eis sunt chesmes passulæ
fine ossibus, & mel passularum, & grana pini,
& ficus siccae pingues, & daētili pingues, & foe
nugracum, & semen lini, & radix lilij, & zuccha
rum, & cāna mellis, & coagulatum vuæ, & rob,
& meybutege, & forbitiones ex fabis, & medul
la tritici, & vitelli ouorum, & lac cum melle in
ieiunio, & forbitiones furfuris ex tritico, & ex
amylo, penidijs, & amygdalis dulcibus, & ama
ris, & cerebella cū melle, & iuniores carnes cū
rob, aut zuccharo, aut melle, aut iusculis: & hy
dromel, & syrupus melinus, & vinum dulce, &
succus de granatis dulcib⁹, & vinū de passulis,
& de daētylis, & forbitiones factæ ex eis. Ieiuni
vtantur loch alchiochiris cum loch de liquiri
tia cum melle, & similibus. Superfluitatem aut
tem, & humiditatem exiccantium, & molliifica
tionem impressam in lacerto vociferationis, sū
ma hæc est: squilla proprie, & acetū, & oxymel
ipsius, & maxime vocē corroboratiū in hoc ca
su est sandaracha, & proprie cum aceto squilli
tico, ana, parum, & sæpe gargarizata, & ex eis
succus alphefare, & loch eius, & loch de caulib.
& de squilla, & piper cum vitellis ouorū, & cu
bebe similiter, & olibanum de rob; & sint cibi
eorum ius caulium, & cicerum cū pipere, & ra
li alphefare, in primis cū eleuatur a terra, & oua
apparata in cinere, & raphanus. Et cōfert eis vo
mitus, & proprie cū raphano, & similibus. Re
bus aut, quæ summe aggregant qñque in forbi
tionibus, qñque in gargarismatibus, & qñque
in lenitionibus, & lambitionibus, & qñque ne
cessitas expetit permissionem ex aliquibus re
bus, quæ sunt in summis, & tunc facimus id cū
consideratione, sicut ex necessitate cogimur, &
de hoc nos loquemur, si Deus voluerit. Galen.
Loch conferens raucedini, & asperitati vocis.
Rec. sem. lini assi, xyloaloes, granorum pini, a
mygdalarū assarum, passularū enucleatarū, an
tere, & confice cū melle quantum sufficit. Gal.
Confectio lenificans vocē. Rec. dragaganthi,
vnc. s. granorum pini, vnc. j. & s. infunde draga
ganthū in rob, quātum sufficit ad infundendū,
deinde confice cū melle despumato, dosis eius,
dr. v. mane, & sero, & vtatur sicut labendo. Idē.
Confectio pilularū bechicarū. Rec. carniū da
ctylorū, dr. j. piperis longi, vn. j. & s. cubebe, dr.
ij. semi. fenic. dr. ij. & s. pinearum purgatarum,
vnc. s. amygdalarum purgatarū, zucchari, ana
dr. viij. & confice, & da in modum nucis. Filius
Zezar. Loch. clarificans vocē exasperatā cau

sa caliditatis. Rec. dragagan. gummi arabici, li
quiritiæ, amyli, se. cucurbite, cucumeris, mellis,
citruli, portulacæ, ana dr. ij. penidiarū, dr. iij. cro
ci, dr. j. Fac formas similes lupinis, & teneat sub
lingua. Idem. Aliud in causa frigida. Accipe li
quiritiæ, piperis albi, cubebe, myrrhæ, olibani,
gūmi arabici, an. aur. j. spicæ, aur. j. rob, penidia
rū, & mellis colati, quātum sufficit. Da cū aqua
decoctionis liquiritiæ. Idem. Aliud valens simi
liter. Rec. sem. lini assi, amygdalarum dulcium
mundatarum, & amararū, ana dr. x. penidiarū,
vnc. j. & s. croci, cinnamo mi, piperis, ana, dra. j.
& s. mellis quantum sufficit. Lohoc ex inuentio
ne nostra remouens asperitatē vocis, & raucedini.
Rec. dragaganthi, dr. v. gūmi arabici, amyg
dalarum dulcium, amyli, semi. cucumeris, ana
dr. iij. sem. cydoniorū, liquiritiæ, sem. citrulorū,
ana dr. iij. penidiarū, vn. iij. confice cum melle
colato. Aliud ex inuentione nostra. Rec. ficuū
pinguium siccarum, carniū daētylorū, ana vnc.
j. & s. calamenthi ficci, vnc. s. dragaganthi, cu
bebe, ana dr. & s. confice cū mellecolato. Isaac
Israelita. Confectio pilularū de croco conferē
tium cum virtute Dei, asperitati, & raucedini
vocis ex frigidityte. Rec. croci dra. iij. cubebe,
drachm. j. & semis, succi liquiritiæ, olibani, ana
dr. j. fac pilulas cum rob, & sint pilulæ magnæ,
& teneat vnam sub lingua; & glutiat saliuam
eius, & est expertum bonum. Isaac Hebē Ama
raa. Medicamen conferens dolori gulæ, & aspe
ritati, & raucedini, expertum. Rec. croci, myr
rhæ bonæ, piperis albi, ana aur. j. passularū enu
cleatarū, dragaganthi albi, ana aur. iij. amyg
dalarum dulcium mūdatarum aur. iij. tere om
nia, & confice cum mellecolato, & reconde in
vase vitreo, dosis eius est sicut auellana vna. te
neat sub lingua. Sabor. Cōfectio medicaminis
cōferentis raucedini vocis p.p. cām calidam, &
dolori, qui est in lacerto vocis, & remouet inflā
mationem, & sedat sitim. Rec. gummi arabici,
draga. sem. cucumeris, ana dr. j. succi liquiritiæ,
amyli hordeacci, vel frumenti, ana dr. ij. tere, &
confice cum meibureg, vel cum mucilagine se
minis cydoniorū, & psyllij, & fac formas simi
les auellanis, & accipiat lambendo mane, & se
ro. Democritus, medicamen conferens absces
sioni vocis a caliditate, & sedat sitim. Rec. sem.
cucu. mundati, dr. vj. succi liquiritiæ, dr. vij. semi.
portulacæ, dr. j. confice cū albumine oui, & fac
trochiscos, & teneat mane, & sero j. sub lingua.

S V M M A II.

De medicinis ægritudinum pectoris, & pulmonis.
Et primo de asthma. Cap. i.

Asthma quandoque contingit pro
pter causam, quæ est in ipso pul
mone, & partibus eius, & quan
doque propter confluentiam ad
ipsam a cerebro, & partibus ca
pitis: quandoque propter communitatem ip
sius cū alijs membris. Et contingens causa pul
monis

monis, qñ cōicat ei thorax sit in occupatione, & cōpatiuntur in alterutrum, & tunc proprie cum sepelitur pulmo in thorace eadē occupatione concluso; est illud quod est suspectum, & timorofum, pereunt. n. plurimi subita præfocatione, & interdum quasi præfocati spumas emittunt, & turget eorum facies, & liuet: & oculi quasi foras præminent. Et qñque est pp impedimentū in ipso pulmone, & partib. eius tm̄. Est aut ægritudo hæc senib. familiaris, & non sanatur in eis. Pueris vero et accidit, verum, qñque sanatur in eis in permutatione ætatis eorū, & iuuenib. raro tollitur, & qñque cū eo senescunt. Mulierib. vero non sæpe accidit: & citius sanatur in eis, q̄ in masculis. Contingit aut hyeme, & maxime in fine hyemis fm plurimum, & contingens in ætate est praua, & multiplicatur in locis humidis, & in antris, & cauernis, & testudinib. Est et familiaris his, qui metallica operantur, & mineralia: & qui vtuntur odore sulphuris, & colophonis, & picis: & qui exercent artes plūbeas, & qui constant argentum viuum. Et curantur qñque elongatione ab ipsis. Distinguendum autem in specieb. asthmatis hoc modo. Si causa est in pulmone ipso proprie: & est materia grossa adherens, aut conclusa in pulmone ipso, & cauernis, & meatibus spiritus, & est illud, qđ est fm plurimum: tūc eius cura est quinque res, prima est commensuratio regiminis in generibus rerum sex, secunda est adæquatio materiei eius, tertia est subtractio eius, quarta est diuersio eius, quinta est, correctio accidentiū. Primā quidem rem cōplēt commensurationes regiminis eius, primo aeris, vt locentur proprie in aere tēperato declinante ad siccitatem magnā, & laudatur eis cibi abstinentia, & potus, & parcitas eorum, immo gradatio fiat in eis iuxta virtutis exigentiam, & morbi tolerantia, & sint cibi eorū proprie calidi, & forbitiones calidæ: & sint boni chymi, & sint, qui ventrem lubricū faciant, sicut aqua hordei, & proprie aqua cicerū cum amygdalis amaris, & aqua hordei cū meliloto, aut fœnugræco. Danda et sunt iuscula ex maluis cum amygdalis, aut ex chrysolochana, aut blita. Deinde perueniendum est ad vitellos forbiles, & ad carnes teneras, & sunt proprie ex animalib. carnis leporis, & capreolorum, & carnes algazel, & vulpis, & ericij, & cerui, & similia. Et ex volāribus, carnes pullorum gallinarum, & perdiciū, & similia. Et pulmones animalium sunt mirabiles eis, & proprie vulpis, & ericij. Panis vero quo vtuntur, sit coctus, habens semina, proprie sicut anisum, cuminum, fœniculus, nigella, carthamus, nasturtium, & similia. Ex piscib. vtatur piscib. squamosis, & petrosis, & agilibus. Et saturitas est eis mala. Potus autē eorū sit vinū subtile, antiquū, pauca quātītatis, & vinum dulce est amicum eis confortatum cū aliquo ex subtiliatiuis, & hydromel est eis potus bonus, & potus supra cibum est eis malus,

A quare oportet, vt expectetur supra cibū diu, deinde bibat parū, hora post horam. Vitet aut repletionem, & nausē, immo si accidat, vomitu expellatur. Et ex bono regimine est, vt eis semper affiduetur vētris lubricitas cū eis, q̄ sunt sicut ius galli antiqui cū medulla carthami, & aqua volubilis, & sielæ, & proprie administrata ante alios cibos: & conferunt ad hoc carnes cōditæ, & salitæ, & oua tarachi. Si aut cum his natura non leuatur, administretur aqua hordei cocta cū modico euphorbij, est. n. iuuamenti sublimis: aut aqua hordei, cū puluere ireos: aut aqua decoctionis epithymi, cū rob, aut melle: aut decoctio ficuum cum iride, aut cum hæscæ, aut calamentho: aut decoctio calamenthi cū melle, aut hyssopi cum rob: aut passularum, & fœnugræci cū melle origani perfici. Decoctio cū aqua hordei est mirabilis, & proprie cum melle, & similiter prassij, & radicū raphani, & similia. Vitent somnū supra cibum, & parcitent somnum: & iaceāt in domo lucida, & modus sit accubitus, vt videātur potius sedere q̄ iacere, sedendo. n. melius, q̄ iacendo respirant, iacendo aut difficulter. Exercitari aut oportet cū gradatione ex tardo ad velocem, ex paruo ad magnum qualiscūque fuerit, in ieiunio. Et exercitatio p loca decliua, & arenosa, cōfert, & similiter currere per ea interdū iuuat: & vehi p mare, & non multū, ne virtus defatigetur: & similiter duci de loco ad locū lecto pensili. Exercitia aut animi iucunda cōferunt eis. Secundā rē cōplēt administrationes medicaminū morbi materiam carminatiū, & maturantium, & aggregantiū in se humectationē, & subtiliationem, & incisionem, vt cadat maturatio in corpus materię integra. Quare vitanda sunt subtiliantia, & incidētia, & prouocantia, ne excludatur, & separetur subtile a grosso, & non amplius recipiat curā. Ex vere aut maturantib. est ius galli antiqui præparati fm artē, & oxymel squilliticū cū aqua passularum, & et syrup. de hyssopo, & decoctio de hyssopo, & syrupus recipiens passularum enucleatarū, & fœnugræci partes æquales: qñ est iuuatiuus valde, & syrupus de prassio, & alia, quorum narrationē faciemus post. Et inungantur pectora eorū confricando fricatione conuenienti, vel vehemēti cū oleo de cheiri, & proprie citrino, & anethino, oleo de hamæmelo, aut laurino tepidis, superponendo eis lanas hyssopi calidas. Et ex vnctionib. magni iuuamenti est oleum de lilio, & oleū de iride: & eis fortius est hyssopi cerotum, & cerotum nostrum, cuius narrationem faciemus post, si Deus voluerit. Tertiā rem complent administrationes euacuationum ex phlebotomia, & solutione ventris cum medicina, & enematis solutiuis. Et si quidem materia fuerit calida sāguinea, cōfert phlebotomia basilicæ, & si cōtingat passio propter retentionem hæmorrhoidum, aut menstruorum, eorū prouocatio est iuuamenti decentis. Si abundat

Mesue.

Rr 2 cum

Ventrilumbicum sanantia.

Decoctio ad rabiū.

Sompne.

Matur.

Digestione.

Vnctio pectoralis.

Solutiuū.

Corpora aspera sunt animalium sunt mirabiles.

Pulmones animalium sunt mirabiles.

Piscis.

MESVE DE AEGRIT. PECT. ET PVL.M.

eum sanguine cholera, soluaturs natura cum trochiscis de violis, quorū narrationē faciemus, & scribemus, & similib. Si vero contingat ab exuberantia phlegmatis viscosi, & pinguis; & est, id quod est sū plurimum, euacuetur cū cochijis, aut hiera, & pilulis de agarico, & pilulis de colocynthide, quarū permissionē scribemus post, & alijs. Et si nō fuerit natura obediēs, faciemus clysteres praeedere purgationem, & proprie, si oportet, acutos. Et ex bono regimine est, vt fiat euacuatio, & proprie renouans numerum, & cadat inter purgationē, & purgationē administratio vomitus post raphanum, & pisces salitos, & almuri. Et sunt ex hominib. qui infigunt fustes ellebori albi in raphano, & propinant raphanū per diem; ac noctem extracto inde elleboro. Et sunt, qui prouocant vomitum cum sinapi, sale, & almuri in aqua, & melle, aut in oxymelite, aut cum sinapi, & baurach, & oxymel, & caue ne cadat in vicissitudinem administrationū frequentia, & debilitetur virtus, sed sit interpolatio competens. Quartam rem cōplent fricationes factae in extremitatibus, vērōsationes factae in scapulis, & cruribus, & appositiones rubificationis, & cauteriū in zuhendech, & similia. Quintam rem complēt administrationes medicaminum anhelitum facilitantiū, aut materias, quae sunt in pectore per sreatum faciem educētū, aut humiditates superfluas exiccantium. Medicinarū anhelitum facilitantiū summa hāc est, squilla assata, & administrata cū melle, aut trochisci ex ea cum rob, aut oxymel ipsius, & acetū, & loch ipsius, elargant anhelitus vias, & abstergunt. Et ex reb. mirabilib. ad hoc est pulmo vulpis ficcus, & proprie, dr. ij. cum eo, quod conuenit ex potibus. Et ex eis est hyssop⁹, & hāce, & calamentum, & origanum persicum, & anisum, & piper. Gale. autem dicit, quod decoctio passularum enucleatarum, foenugr. & rutae cum modico castoreo commodius frequenter data operatur. Itē dixit, quod gutta ammoniaci propinata cum oxymelite potēter liberat. Et ex eis est decoctio hyssopi cū melle, & ficub. Et ex eis est crocus cum melle: elargat. n. anhelitum, & similiter cyminum mistum cum aceto. Et ex valde expertis difficultati anhelitus est laurus, & grana eius, & oleum ipsius sū omnem modū administrationis eorum siue bibitum, siue loch ex eis, & siue vnctiones. Et ex reb. expertis est enula, & succus eius. Et ex vnctionib. expertū est oleum laurinum, & oleum de spica, & oleū rutaceum, hyssopi cerotum, & similia. Et ex eis, quae emplastrātur, sunt anethum, & chamamelum, & sampsuchus, quae decoquantur, & euaporētur eis, pectus, & partes vicinā. Ex medicinis autem compositionis, quae conferunt stricturā anhelitus, & difficultati eius, sunt mithridatū, & theriaca, & athanasia magna, & parua, medicina de muscho dulcis, & amara, & diasulfur, & diamarte, proprie sagzenea magna, & parua, &

*Facilitantia
anethum.*

philonium, & proprie diatrion pipereō, & alia, quorū narrationes faciemus post. Medicaminum vero pectus mundificantium, & pulmonē ab humore grosso, & putrido, & oppilatione, summa hāc est, hyssopus proprie sū oēm modū administrationis eius, & hāce, & organū, & serapinum, & proprie cum vino, & medicina de squilla: virtica vero, & semen eius iuuamentum est manifestum: educit. n. humores grossos sepultos in pulmone, & pectore, & proprie forbitiones decoctionis eius in aqua mellis, & hordei, & ficubus ficcis: & radix alfesare sū oēm modum administrationis eius est mirabilis: & similiter tali eius in primis cū eleuantur: & ex eis est nasturtiū cum incisione, & subtiliatione sua, & similiter capparis salita, & similiter porrū, & semen eius cum aqua hordei, & melle, & decoctio volubilis cum oxymelite est mundificationū bonum: & similiter seseli cum melle: & similiter iris: expellit. n. materias, & mundificat pectus efficaciter. Serapinum aut cum aqua rutae est ex mundificantib. pectus, fortiter extrahens ab eo humores crudos, & proprie eius, dr. j. tertiae duae. Mundificant et pectus oēs species granorum pini a sanie, & grossis humorib. sū omnem modum administrationis eorum. Iuuamentum decoctionis calamenthi cum ficubus, aut passulis enucleatis in extractione grossorū humorum ex pectore, & pulmone, & dilatatione anhelitus est sublime; similiter facit comestio ipsius cū amygdalis, & zuccharo, aut melle, aut ficub. ficcis, huius ē intentionis est alhāce, & saror arabicū, & laurus, & grana eius cū melle. Medicinarum autem exiccantium superfluā humiditatem aggregatā in pectore, & pulmone, quib. vtendum est in suffumigijs, & interdum potionibus, summa hāc est. Arsenicū tritū, & distēperatum cū vitellis ouorū. Deinde accipe ferulā, & incide eam per frustra rotūda, & imbibantur praedicta medicamina, & dimitte exiccari. Et fiat suffumigatio cum eis, & recipiatur fumus in os per traiectorium, & assidue tur per aliquot dies oī die ter, qm sanat. Et derelinquatur vehementia exiccationis in pectore, & pulmone redeundo ad mollificationē proprie, sicut est syrup. de chesmes, & decoctio ficū, & ius gallinae, & ius attriplicum, & maluarum decoctarum cum gallinis, & quae hoc cursu procedunt, & ad inunctiones pectoris. Deinde redeū dum ad administrationes medicaminum summae huius, & non negligatur operatio hāc, qm sanat. Huius ē intentionis est sulphur citrinum mistum cū arsenico, & proprie sint eorū partes aequales, & fac formas similes auellanis cū adipe renum caprarum, aut vaccae, & vtere, sicut diximus, per traiectorium. Et ex eis est myrrha, costus, aristolochia, & casia, & crocus, & arsenicum. Fiant ex eis formae cum adipe caprino, & vtere. Similiter * arsenicum, & aristolochia, similiter cum adipe caprarum. Et huius intentio nis ex

nis ex eis, quæ datur per os, est sulphur cum ouis forbilibus: aut sulphur, & *arsenicum cum ouis, Et cum melle, aut *arsenicum cum aqua mellis, aut pilulæ ex *arsenico, & gummi pini, & nos plura intentionis huius scribemus postea, si Deus voluerit. Cura autem asthmatis facti a materia catarrhali est duæ res. Prima est intentio, quæ adhibere oportet in prohibitione catarrhi, & hoc quidem dictum est in cura eius. Secunda intentio est in maturatione, & expulsionem eius, quod aggregatum est in pectore, & pulmone: & hoc dictum est in presenti cap. Factum autem a complexionis malitia sine materia, curatur cum eis, quæ diximus. Et si quidem fuerit a siccitate, & corrugatione pulmonis ad seipsum: tunc potest contingere secundum duos modos. Aut. n. est sine febre, & cura eius est inunctio pectoris cum enematis, aut cum emplastrationibus. vel vnctionibus. mollibus. & frequentatio potus lactis, & proprie caprini, aut asinini, & comestionis eius: & oportet, ut sit pastus animalium ex rebus humidis, sicut proprie herba hordei, lactuca, & malua, & similia. Et frequenter balneatio in tina cum frictione facta cum ouis, & mica panis infusa. Et sunt cibi eorum iuscula ex attriplice, & malua, & portulaca: aut pullis, aut oua forbilia: & accipiant ex loch, & alijs medicinis curantibus. siccitate pectoris, de quibus loquimur post. Si autem fuerit cum febre, cura eius est potus aquæ hordei, & iuleb. subtile, & aqua melonum Indorum, aut cucurbitæ, aut aqua eorum zucchi. aut per se, & sit cibus eorum proprie cucurbitæ, lactucæ, oleræ, & herbæ humidæ cum oleo amygdalarum dulcium, & detur in potu in matutinis, & in sero mucilago psyllij in aqua citruli, & cucurbitæ, & melonis Indorum. Inungatur autem pectus eorum cum cerato Gal. aut cum cera, & oleo violato imbibitis in mucilagine psyllij, aut in aqua portulacæ, aut lactucæ, & citruli, & similibus, & utatur loch, & syrup. & medicinis conuenientibus. quæ dicuntur post. Cum autem febris declinauerit, intret tinam, & fricetur corpus, sicut iam diximus. Factum autem a supercalefactione pulmonis, & pectoris, curatur, sicut hic proxime diximus. Gal. ait cum peruentum ad accessionem fuerit, tunc potius blandiedum, quæ curandum. Peruenitur. n. interdum ad præfocationem in exiccatione medicaminum, quare regimina distinguenda sunt. Et primo in regulatione vitæ eorum, ut parcitet cibus, & potibus. cum gradatione, sicut natura ex postulat: & regulentur in alijs generibus rerum, sicut scis. Secundo, peruenitur ad maturantia, & proprie mediocris abstersionis, aut debilis, ex his, quæ scis: & gradatim ad linimenta, & vaporations ex his, quæ scis. Tertio ad frictiones, & ligaturas in extremitatibus. cum gradatione. Quarto, si signa plenitudinis sanguinis appareant, phlebotomietur in basilica, si autem signa aliorum humorum appareant, differant a purgatione, & vomitu, & clysterizatione, quousque iam vehementia pa-

A roxyfmi cessauerit, & maturatorum, & facilius excreatum apparuerit abundantia, & anhelitus melioratio, tunc. n. audendum est super his, cum cautela. Quinto si paroxysmus usque ad xl. dies non declinauerit; tunc inter spatulas ventosetur cum scarificatione, usque dum competens sanguinis euacuatio fiat, deinde administrentur hieræ, & euacuationes noræ, & clysteres acuti, cum gradatione, & vomitiua medicina, sicut in canone distinctum. Sexto, si adhuc vltterius paroxysmus extendatur, sinapismus in pectore, aut medicamentum rubificatiuum apponetur, hæc. n. operatione, & ordine tollitur ægritudo, si Deus voluerit. Democritus. Danda in primis, quæ aptant materiam, & digerunt; & ad terminum facilitatis & maturationis adducunt: qualia sunt foenugræcum, vuar passæ, ficus sicca, & pingues, & dactyli pingues, & mel, & syrup. ex eis. & ex eis sunt vnctiones circa pectus, & proprie ex hyssopi ceroto cum calida lana. Cum autem materia, & sputamina digesta apparuerint, administranda deinceps, & maturantia prædicta, & materiæ digestæ educantia, pectus quoque mundificantia, qualia sunt vrtice semina cum hydromelite, & origanum, & hyssopus sicca, & calamethum, & iris, & pulegium, hæc. n. pectus mundificat. Et si materiei apparuerit exuberantia; vomitum prouocabis, & cum iteratione, & proprie cum elleboro in radice raphani incluso, & oxymelite. Et si adhuc opus maius, per ventrem materiam educes. Vltimo autem, cum res magis processerit, danda sunt, quæ exiccant materiæ, & pectus elargant, qualia sunt squilla in aceto cocta, pumices, baurach, faeces vini combustæ, auripigmentum, sulphur, de singulis partes æquales, fiat eorum contritio bona, & misce cum melle, & da mane quolibet cochlearium. i. hoc namque medicamentum asthma difficile, & tussim curat. Filius Zachariæ Araf. Imprimis vtendum est rebus, quæ materiam maturent in pectore, si cut est proprie decoctio hæc. Rec. ficuum siccarum, dr. x. passularum enucleatarum, dr. x. dactylorum pinguium, dr. vij. sem. apij. feniculi, capillorum veneris, ana dr. v. coquantur in aqua sufficienti, & da ex eo in omni die circiter lib. s. cum mellis, vnc. j. Et cum maturationis signum apparuerit, da ex decoctione prædicta cum dr. ij. confectionis huius, cuius hæc est permissio. Rec. succi liquiritiæ, hyssopi, capillorum veneris, ana dr. x. cordumeni, piperis, amygdalarum amararum, aristolochiæ rotundæ, seminis vrticæ, ireos, baurach, nasturtij, seminis raphani, ana dr. v. mellis despumati quantum sufficit, est enim medicina benedicta ad expellendum superfluitates sepultas in pectore; potenter enim repellit eas. Cum autem hoc per octo dies, aut amplius feceris, prouocabis vomitum, & proprie post esum sinapis, & mellis. Et postquam hoc feceris, tertio ventrem solues cum pilulis: quarum descriptio hæc

Mesue.

R r 3

est. Re-

MESVE DE AGRIT. PECT. ET PVL.M.

est. Rec. agaraci, dra. iij. pulpæ colocynthidos, hyssopi, ana dr. ij. & s. succi liquiritiæ, dra. tres. prassij, ircos, seminis vrticæ, sinapis, ana dr. j. & semis. turbith, hieræ picræ, ana dr. v. dosi earū est a dra. ij. vsque ad iij. dabis autem ter vsque in hebdomadam: perfecte enim mundificatur pectus, & si post hæc tota non tollatur ægritudo, redi ad administrationem omnium, quæ dicta sunt secundum scriptum ordinem, & hoc facias vsque dum tollatur ægritudo, si Deus voluerit. Isaac Heben Amaran, curauit quendam patientem difficultatem anhelitus, & tussim difficilem secundum hunc modum. Imprimis dedit maturantia, & digerentia materiam, secundo euacuauit cum his pilulis, quas nominauit cochias. Recipe aloes rubei, dr. vj. agarici, dra. iij. mastiches, colocynthidos, sarcocollæ, ana dr. ij. stœchados, hæscæ, scammonæ, ana dr. j. & semis. fiant pilulæ sicut cicer cum aqua fœniculi humidi, dosi earum est dr. ij. & sem. de quarto in quartum diem in mane. Deinde habeat cibum, pullos coctos cum maluis, aut atriplice, tertio dedit de electario huiusmodi, quod confert tussim, & constrictionibus anhelitus. Recipe seminis melonis, citrulorum mundatorum, alcheremben, fœniculi, anisi, amygdalarum, pinearum mundatarum, hyssopi, capillorum veneris, ana drachmas decem, croci aureos duos, casia; dragaganthi, liquiritiæ, ana dr. ij. opij aureum j. tere, & confice cum lib. j. penidiarum, & dosi eius est aur. j. in mane cum decoctione hyssopi: & in sero ponat ex eo sub lingua circiter dr. j. & transglutiat saluam eius, & sumat omni mane iusculum ex amylo, & fursure cum penidijs, & amygdalis, & seminibus fœniculi tritis, & in sero comedat maluas vel atriplices, vel bletas cum pullis, vel pullos cum zuccharo, croco, & amygdalis, & passulis, & pauco aceto. Eterat ei de consuetudine si corpus erat plenum abundans, post quartam purgationem, & si tempus faucebat, phlebotomare patientem de basilica, & præcipiebat trahi de sanguine a dr. l. vsque ad drac. octoginta, & secundum istam viam curauit plurimos. Isaac Heben Amaran fecit cuidam patienti asthma, & difficultatem anhelitus, & tussim. Rec. farinæ cicerum, amygdalarum dulcium, semi. melonis, dragaganthi, thuris masculi, botron, ana dr. x. prassij, capillorum vene. hyssopi, calamenthi, ana dr. iij. hyoscyami albi, liquiritiæ, semi. papaueris albi, ana dr. x. tere, & confice cum mellis duplo ponderis omnium, & reconde in vase vitreo, dosi eius est, dr. ij. teneat sub lingua, & transglutiat saluam eius. Zeid. Medicamen conferens tussim, & asthma, ac stricture anhelitus. Rec. semi. melonis, citruli, cucumeris, cucurbitæ mundatæ, seminis lactucæ, liquiritiæ, amygdalarum dulcium, & amararum, granorū emeluth magnorum, ana dr. x. papaueris albi, drac. xx. styracis, granorum mahalep mūdatorum, seminis mal-

uæ, ana dr. v. croci, opij ana drac. ij. confice cum melle, & zuccharo, & sit dosi eius sicut nux cū aqua tepida, & inungatur pectus cū aliquo eorum, quæ conueniunt, & ieiunet omni die super medicamine, circiter hor. vij. Idē. Loch conferens asthma, & tussim siccis factis a cholera sicca, & facit spuerē, & confert apostemati pulmonis, & panniculi, & est expertū. Rec. farinæ fabarum, dr. x. amyli, dr. v. seminis cucumeris, melonis, ana dr. vij. & s. cydoniorum, malua, dragaganthi, liquiritiæ alcheboron, ana dr. vij. papaueris albi, dr. xxx. tere, & confice cū rob, dr. c. penidiarum, dra. xxx. & fac formulas similes nucibus, & teneat sub lingua, & transglutiat saluam eius, deinde bibat sorbitiones fursuris teneat cū pauco oleo amygdalarum dulcium, & penidijs: & in sero comedat spinachia, aut atriplices, aut siclam cum oleo sisamino, aut amygdalarum. Hamech. Syrupus de prassio mirabilis, conferens cum auxilio Dei asthma, & difficultati anhelitus, & tussim, & phlegmati aggregato in pectore senum, bonum, & expertum. Rec. passularū pinguium & nucleatarum, iuiubarum pinguiū sine ossib. & sebestē, ana dr. c. ficus pingues, xxx. capilli vene. hyssopi, calamenthi, liquiritiæ, ana dr. xx. corticum radicū apij, fœniculi, anisi, ana dr. x. prassij, dr. l. aquæ pluuialis, lib. xv. Bulliant vsque ad lib. iij. & pone super residuo aquæ lib. vj. & bulliant vsq; ad lib. ij. deinde accipe vtrāq; aquā, & pone super eā mellis boni, & penidiarū, & meibueg, dr. ana cl. & sit dosi eius, vnc. iij. cum aqua calida. Et cib. eorū sorbitiones factæ ex fursure, aut tritico cū melle aut penidijs, & oleo amygd. carnes cum tritico, vel bletis cū speciebus humidis, sicut est proprie zingib. anisum, darfeni, & similia. Hamech. Syrupus alius de prassio mirabilis, cōferens cū auxilio Dei tussim phlegmaticæ, & asthma difficultati, & aggregationibus phlegmatis in pectore senum. Rec. prassij, dr. xx. liquiritiæ, hyssopi, calamenthi, capilli veneris, ana dr. x. radicū apij, fœniculi, anisi, ana dra. v. amygdalarum, pinearū mundatarū, & fœnugr. ana dr. ij. & s. passularū enucleatarū, dr. c. iuiubas, & sebestē, ana l. ficus ficcas x. mellis, rob, penidia. u, ana li. ij. fiat sicut prius bonū, & expertū. Hamech. Syrup. iuiubinus cōfert asthma, & ægritudinibus pectoris sanguineis, & cholericis, & asperitati, & siccitati ipsius, & dolori. Accipe pulpæ iuiubarū pinguiū, & pulpæ sebestē, ana dr. c. liquiritiæ mūdatur, capillorū veneris, ana dr. xxx. semi. mal. dragaganthi, ana dr. xx. semi. melonis, dr. xx. aquæ pluuiæ calidæ li. xv. dimitte die, ac nocte, deinde bulliat lento igne vsque ad li. v. deinde cola, & pone super residuo iterū aquæ li. viij. & coque vsque ad lib. iij. deinde accipe vtramque coctionem, & pone medium pōdus aquæ ex penidijs, & zuccharo, & fiat syrupus, & dosi eius sit vnc. j. cum aqua calida. Et si adsunt vigilie, adiuge seminū papaueris, & corticum eius, & seminū lactu-

Quinam
modo istam
asthmatis
curant.

Syrupus
mirabilis.

Aliter.

Syrupus
iuiubinus.

Syrupus mū
datur ab hu
morib⁹ gross
is.

Electarium
ad idem.

Vesit ad pe
sus.

lactucarum, ana drac. x. vel exprime lac eorū, et
misce cum syrupo, & da. bonum, si Deus volue-
rit. Hamech. Si asthma sit ex grossis humorib⁹,
detur syrupus pectus, & pulmonem a grossis hu-
moribus mundans, & conferens anhelitui. Re-
cip. radicū apij, foeniculi, anisi, ana aur. vj. ra-
dicū liquoritiae, aureos iij. amygdalarum dul-
ciū, & amararum, ana drac. iij. anisi, hyssopi, se-
minum maluae, ana drac. v. passularum enuclea-
tarum, carniū iuiubarum, ana drach. xx. ficus
siccas. vj. coq; in lib. vij. aquae vsq; ad tertiā par-
tem, & da bibere cum melle aut penidijs: & da
vsq; ad hebdomadam vnam, deinde da cū eo-
dē syrupo electarium, quod recipit ireos, hyssopi,
orobi, aristol. rotūdā, calāmēthi, hāsce, casie,
ana dr. ij. costi, spicē, ana aur. semis. prassij aur. j.
& semis. ficus siccas pingues, dactylos pingues,
ana drac. v. passularum enucleatarum, amygdala-
rum dulcium, & amararum, pinearum mun-
datarum, ana drachmas sex, confice cum melle
colato quantum sufficit, & sit dosis eius, dra. iij.
Hamech. Si asthma, & tussis fuerit cū dominio
sanguinis, aut cholere, phlebotometur basilica.
deinde succus scariolae, aut solatri, & foeniculi
humidi coctus, & depuratus detur cū melle vel
zuccharo violato, aut syrupus violatus cū aqua
cucurbitae, & si indiget mūdificatione, solvatur
cum aqua fructuum, quae est fm hunc modum.
Recipe carniū iuiubarum, drach. xx. succi cu-
cubitae decoctae in pasta, drachmas quatuor, suc-
ci solatri, & foeniculi humidi, ana vnc. iij. casiae
fistulae, zucchari violati, tereniabin, ana vnc. j.
olei amygdalarum dulcium, & recentium, dra-
vj. lactis mulieris iuuenulae, drac. j. Pectus aut
inungatur cum ceroto fm hunc modum. Acci-
pe olei violati, dra. iij. cerā albā, vnc. j. cōqua-
sentur prius in aqua dulci per vices plures, dein-
de conqassentur cum mucilagine semini cydo-
niorū, & mucilagine psyllij, & mucilagine dra-
gaganthi, & lacte mulieris, conqassatione su-
per cōqassationem vsque dum impinguetur.
Confectio loch conueniens eis. Recipe semi. me-
lonis, & citruli, & cucumeris, & cucurbitae, ana
drachmas ij. semi. lactuce, & portulacae, ana aur.
j. papaueris albi, aur. ij. Terantur omnia contri-
tione vltima: & inuolue ea cum oleo amygdala-
rum dulcium, & recenti, deinde confice cū syru-
po. Cuius hic est modus. Recipe aquae cucurbitae
coctae in pasta lib. j. & semis. & proijce super ip-
sam seminum cydoniorum aur. ij. psyllij, dra. ij.
dimitte ea p horas duodecim, deinde cōqasse-
tur manibus, & coletur. Accipe mucilaginis eo-
rum, vnc. vj. syrui violati, vnc. viij. coquat vsq;
dum mediocrē habeat spissitudinē: & fiat loch
cum alijs, & sit dosis eius, drac. iij. vel iij. cū la-
cte recenti, si non est febris: & si est febris, cum
aqua hordei, aut cucurbitae, aut citrulorum, aut
seminum portulacae, & confert etiam febribus
exasperantibus, & siti vehementi cum aqua fri-
gidissima. Et si adsunt vigiliae, da cum lacte, qd

A mulget ex papauere albo, & aqua frigida. Dio-
scorides dixit. Aquam decoctionis ficuum, hyssopi
siccā, foenugraeci, esse mundificatiuum bo-
num pectoris, & pulmonis, aut aquam decoctio-
nis hyssopi, passularum, & foenugraeci cum mel-
le. Et dixit aquam decoctionis hordei cum viti-
cis similiter mundificare pulmonem, & pectus
a grossis humoribus: aut semen vrticā cū aqua
hordei, & melle, & est fortius. Dixit iterum por-
rorum elixaturam, aut semen eorū in aqua hor-
dei cum melle valere asthmati, & mundificare
pectus, & si fiat vomitus cum ea, & baurach, est
iuuamenti sublimis, & dixit, quod ius galli mul-
tae antiquitatis, & proprie cum hyssopo, & ha-
sce, & cartamo, est ad asthma medicina mirabi-
lis. Et decoctio quandoq; galli, & ireos confert
similiter, abstergit enim, & mundificat abster-
sione, siue mundificatione forti. Et quandoque
additur polypodium cum anetho. Dixit iterū.
Grana lauri cum aqua hyssopi, passulis, & mel-
le esse medicamen sublimē, aut cum aqua cala-
menthi, & hāsce, & melle. Hermes tradidit me-
dicinas mirabiles ad asthma, & tussim, & eius
descriptio est. Rec. sauinā foliorum siccorū tri-
torū sicut alcohol, vnc. j. inuolue cū butyro vac-
cino pluries loto aur. iij. confice cum melle co-
lato quantum sufficit, & post spum alijs addide-
runt liquoritiae, drac. v. pinearum purgatarum,
amygdalarum mundatarum, ana drach. iij. do-
sis eius est ab aur. ij. vsq; ad aur. iij. Paulus. Me-
dicamen ad idem. Recipe sauinā aur. ij. mellis,
& butyri quantum sufficit ad aggregandum, et
sit dosis drachmae iij. cum decoctione passula-
rum, & hyssopi. Rufus inquit. Trado medica-
men expertum, & est maxime secretum, & est,
vt des pulmonis vulpis sicci, drach. ij. cum aqua
mellis, sumat cum celeritate, & proprie frequēs
ipsius sit administratio. Filius Zachariae Arasi.
Modus decoctionis hyssopi, & est decoctio mi-
nor cōferens tussi, & asthmati a caliditate, & a-
speritati pectoris. Rec. ficus siccas. x. & iuiabas
xxx. sebesten totidem, passularum enucleatarū,
liquiritiae rasae, ana drac. x. seminum altheae, cy-
doniorum, hyssopi, violarum siccarum, ana dr.
v. decoquantur cum aqua lib. iij. vsq; ad lib. j.
& dosis eius omni die sit vnc. iij. cum myrobal.
violarū ab aur. iij. vsq; ad vnc. j. & sumat post
illud mane, & sero ex hoc loch, quod Recipe
capilli vene. seminum melonum, citrulorū, ana
drac. v. confice cum syrupo violato, & sit dosis
eius, drac. iij. & si sufficit, bonum. Et si fuerit cū
eo febris, detur ei in potu cum vadit dormitum
mucilago psyllij cū aqua citruli, aut cucurbitae,
aut cū aqua, q mulget ex semine portulacae: & te-
neat in ore suo formas similes lupinis, quarum
haec est descriptio. Recipe succi liquoritiae, dra-
x. seminū cucurbitae, citruli, portulacae, ana dra.
v. cōfice cum mucilagine psyllij, & albumine
oui, & bibat cum aqua permissionis iuleb. Si
autem nō fuerit cum eo febris, detur lac recens
ad

MESVE DE AEGRIT. PECT. ET PVL.M.

ad potandum, & comedendum cum pane, & forbédum ex ea hora post horam, vt frangatur fitis, & sit lac, quod mulgetur proprie ex capris, quarum pastus sit herba hordei, & lactuca, & similia. Et confert emplastrare pectus cum cera, & oleo violato imbibitis in mucilagine psyllij, aut aqua portulacæ, aut lactucæ, & similiū. sit cibus eorum pedes, & capita hœdorum, aut pulli cum cucurbitis, aut chist cum oleo amygdalino, aut sorbitiones, & fauich hordei, aut tritici cum zuccharo, & frangat aquam frigidam cum iuleb. Si autem sit in pectore aut pulmone materia calida aliquid grossitici habens, administretur trochisci cum decoctione hyssopi prædicta, quorum hæc est descriptio. Recipe succi liquiritiæ, violarum siccarum, ana drach. decem, amygdalarum amararum, seminū althææ, dragaganthi, semi. faniculi, ana drach. iij. Confice cum mucilagine psyllij, & semine lini, & cydoniorum, & da cū syrupo violato, festinant enim maturaciones, & faciunt sputum facilem. Si autem mundificatione corporis indigeret, soluaturs natura de quarto in quartum diem cum hac infusione. Recipe pulpæ casia fistulæ, myrobal. violarum, siracost, ana vnc. j. trochisci de viol. drach. iij. distemperentur cum decoctione hyssopi prædicta, & da in mane. Confectio trochiscorum de violis est huiusmodi. Recipe foliorū violarum mediocrium in exiccatione, & humectatione. drach. vj. turbith boni arundinei, drach. iij. succi liquiritiæ, tereniabin, ana drachm. ij. scammonæ, drachm. ij. Factrochiscos, valent autem ad constrictionem anhelitus, & leniunt naturam, & mundificant pectus. Filius Zachariæ. Modus confectionis hyssopi, & est decoctio maior, conferens etiam tussi, & asthmata materia grossa multæ humiditatis, mundificat enim pectus, & pulmonem ab ea, & saniem si fuerit in ipsis. Recipe ficus siccas albas, & pingues. x. numero, & dactylorum pinguium tantundem, scœnugræci, radicū apij, scœniculi, semi. vtriūq; seminū vrticæ, anisi, hyssopi siccæ, calamenthi, ireos, prassij, ana drachm. v. liquiritiæ mundæ, drach. x. capillorum veneris, drachm. vij. decoquantur in lib. iij. aquæ vsq; ad tertiam, & sit dosis eius, vnc. iij. cum melle, & datur conuenienter. Medicamen de gentiana, quod maturat, & educit a pectore humorem grossum aut saniosum. Recipe capillorum ven. drachmas v. passularum enucleatarum, carniū iuiubarum, ana drach. x. amygdalarum amararum, drach. v. ireos, drach. iij. corticū radicū capparis, orobi, seminū apij, & scœniculi, ana dra. ij. gentianæ, aristolochiæ rotundæ, ana dra. v. cōfice cum melle despumato, & sit dosis eius a drachm. ij. vsque ad aur. ij. Confectio formarum similium lupinis conferentium dyspnœæ, quæ tenentur in ore, & conferunt vehementer. Recipe succi liquiritiæ, papaueris, zucchari, ana partes æquales, fiant inde prædictæ formæ. Cō-

fectio vnguenti, quod maturat, & lenit materias in pectore. Accipe ceræ citrinæ, vnc. j. olei de cheiri, & proprie citrinæ, drach. iij. adipis anatis, & gallinæ, & mucilaginis scœnugræci, & seminis lini, ana drach. v. styracis, drach. vj. fiat eorum aggregatio bona, & vngatur pectus ex eis, est enim expertum bonum. Confectio pilularū de agarico ex nostra inuentione, mundificans pectus, & pulmonem: & conferens asthmata, & tussij antiquæ. Recipe agarici drachm. vj. ireos, prassij, ana drachm. j. turbith, drach. viij. hieræpicæ, drachm. viij. colocynthidos, sarcocollæ ana drachm. iij. myrrhæ, drachm. ij. confice cū rob, & dosis earum sit drachm. ij. Ceratum ex inuentione nostra leniens pectus, maturans materias in pectore, & pulmone. Recipe hyssopi humidæ, drach. xij. ceræ citrinæ drachm. x. olei de cheiri citrina, drach. xl. medullæ cruris vituli, adipis anatis, & vituli, & gallinæ, ana dra. viij. myrrhæ, bdellij, & mucilaginis scœnugræci, semi. lini, ana drach. viij. figiæ, terebinthinæ, ana drachm. vj. mucilaginis althææ, drachm. viij. confice sic. myrrha, & bdellium redigantur in subtilem puluerem, & misceantur cum mucilagibus vsque dum dissoluantur in eis, deinde cum cæteris fiat vnguentum, & fiat inunctio ex eo tepido. Ioannes Serapionis. Loch ad asthma conferens ad constrictionem anhelitus, & subtiliat humores grossos. Recipe squillæ asfatæ, drachm. vj. radicū lilij coelestis drachm. iij. hyssopi, prassij, ana drachm. ij. myrrhæ, croci, ana drach. j. tere, & confice cum melle. Loch aliud eiusdem bonum ad asthma, & contritionem anhelitus. Recipe sisami excorticati, nasturtij, ana drachm. xxx. penidiarum, drach. xx. hyssopi, drach. vij. confice cum penidijs, & sit dosis eius, drachm. v. cum decoctione hyssopi. Confectio vaporis exiccantis humiditatem in pectore, & confert asthmata, & tussi humidæ. Recipe arsenicum, & tere contritione bona, & distempera cum vitello oui, & accipe ferulam siccam, & diuide eam in rotundula multa, sicut est magnitudo nucis: deinde illinias eam cum medicamine, & dimitte ficari, & cum volueris vnge cum cum sepo renū caprarum, aut bouū, & fiat suffumigium ex vna post vnā per hebdomadam, & recipiat patiens vaporem ore aperto. Aliud. Accipe arsenicū, & sulphur, & fac formas signiles auellanis cum sepo renū caprarum, & vtere similiter. Aliud conferens tussi, & asthmata plurimæ humiditatis. Recipe aristolochiæ rotundæ, myrrhæ, styracis, thuris, ana dra. j. arsenici, drach. v. tere, & confice cum butyro vaccino, & fac formas similes auellanis, & suffumigetur vna post vnā. Ea autem, quæ bibuntur secundum hanc intentionem, aut lambendo sumuntur, dicta sunt in canone.

De tussi. Cap. 2.

TVsis quædam est humida, quædā sicca, et quæcunque earum fuerit, aut est causa in

Alij troch. arsa.

De cura tussim catar. rhalu.

sa in membris ipsius spiritus, aut ab alijs membris, sicut tussis catarrhalis; & tussis, quæ fit cum communitate aliorum membrorum, sicut stomachi hepatis, & splenis; aut corporis totius, sicut in febribus. Tussis quidem catarrhalis cura sunt duæ res. Prima est sedatio fluxus catarrhi, & diximus curam eius. Secunda est secundum duos modos, primus est mutatio eius, quod fluxit, secundus esteductio, & absterfio eius, ex eis, quæ dicemus iam. Cura autem tussis, quæ fit a communitate, est duæ res, prima est rectificatio illius membri, secunda est occurrere impressio ni illatæ in spiritualibus membris ex his, quæ dicemus. Tussis autem humida, cuius causa est in spiritualibus membris, est secundum vnum duorum modorum: aut a malitia complexionis sine materia, & dicta est cura eius: aut cum materia calida, & frigida, grossa, vel subtili: & dicta est cura eorum in capitulo de asthma sufficiens. Sicca autem tussis est secundum duos modos, aut cum febre, aut sine febre, & qualiscunq; sit, dicta est cura eius in capitulo de asthma a simili causa. Mahemet Arasi. Tussis catarrhalis a catarrho acuto calido, & subtili sine intentionem primam curatur cum rebus proprie ingrossantibus, & coadunantibus ipsum, & tardantibus velocitatem sui fluxus, sicut proprie syrupus de papauere: & fortius est eo de iacur, & gargarizet ante somnum aquam decoctionis balaustiarum, & rosarum siccarum. Deinde ponat sub lingua sua ex his trochiscis. Recip. amyli, dragacanthi, amygdalarum dulcium excorticatarum, farinæ fabarum, seminis papaueris albi, & nigri, & corticum eius, gummi arabici, & boli armeni. Fac ex eis formas similes lupinis cum mucillagine psyllij, & seminis cydonij, & detur eunti dormitum ex de iacur circiter vna drachma, & est fortius eis. Et si significatur cum hoc plenitudine esse in sanguine, phlebotomamus cephalicam post sedationem acuitatis, & inflammationis superflue. Et mane damus aquam hordei, decoctionis iuiubarum, & sebestem cum myrobal. viol. & cum syrupo de papauere in sero. Et damus cibos, & sorbitiones ex farina fabarum, & aqua hordei cum eo, quod mulgetur ex semine papaueris albi, aut ex semine, & cortice, si enim vigilie adsunt, cum oleo amygdalino dulci, & penidiarum. Et damus etiam triplitem, & maluas, & ex lactucis cum amygdalis: & sorbitiones ex tritico donec dissoluatur, aut ex fauic. Si autem indigent ventris solutione, & tussis fuerit sicca, & asperitas in pectore, tunc accipe iuibas, & sebestem, ana xx. numero, passularum enucleatarum drac. x. violarum, liquiritiarum, ana drach. v. ficuum siccarum numero x. decoque in libris tribus aquæ usque ad j. & dissolue in ea casia fistulæ, tereniabin, ana vnc. j. Et si patiat calorem, cum hoc, da myrobal. de viol. aut aquam hordei. Si autem iam scire creperit, occurrit nobis iam intentio secunda, & cum volu-

A mus, ut ventris solutione pectus mundificetur, dabimus tunc myroba. violarum cum decoctione hyssopi minore, quæ diximus in cura asthmatis calidi, & similia pectus mundificantia. Si autem fuerit tussis a catarrho frigido, & grosso, tunc precipimus, ut lambat omni sero ex myrrha circiter drachm. j. cum melle, & gargarizet ante somnum proprie myrrham, & crocum cum aqua mellis, aut rob, aut cum iacur, si necessitas expetit. Et si necessaria est ventris solutio, fiat illud cum pilulis cochij, aut cum hiera diacolocynthidos: & si post illud fortiore indiget medicamine, da ex his pilulis. Recip. styracis liquidæ, myrrhæ, thuris masculi, & opij, croci, succi liquiritiæ, ana. Fiant pilulæ sicut cicer. dosis a drachm. iij. usque ad iij. & sumat ex eis nocte. Cum autem, quod aggregatum est in pectore, iam maturatur, & expuitur, da decoctionem hyssopi maiorem, & alia, quæ dicemus in tussi a materia grossa, & humida. Si autem catarrhus cum his non sistitur, & tussis superfluit, oportet ut demus aliqua ex stupefacientibus, & catarrhi vehementiam sedantibus, ex his, quæ dicemus. Si autem hæc non sufficiunt, tunc oportet, ut radat caput, & fricetur in loco zehendeg, in balneo cum panno multæ asperitatis, donec locus rubeat, & si non sufficit, liniatur in eodem loco cum emplastro ex sinapi contrita, & decoctione ficuum, & dimittatur, donec vesicetur locus: deinde aperiantur vesicæ: & non consolidentur tempore extenso. Et si adhuc non contulerit, cauterizetur super zehendeg: & teneatur cauterium longo tempore apertum. Hæc autem tussis curanda est exquisita, cum multa sollicitudine, perducit enim ad phthisim plerumque.

Medicina frigida ad tussim catarrhalem.

Cap. 3.

Mahemet Arasi. Confectio syrupi de papauere mirabilis ad tussim ex catarrho calido, & phthisim. Recip. papaueris albi, & nigri, ana drachm. c. semi. lactucæ, drachm. cc. semi. hyoscyami albi, drachm. xxx. coquantur in aquæ lib. vij. usque ad lib. ij. deinde cola, & proijce super ipsum mucilaginis psyllij li. semif. rob lib. j. coquantur donec inspissentur, & admixtrentur. Idem. Confectio trochiscorum de papauere conferens ut supra. Recip. papaueris albi drach. xxx. sem. cucurbitæ, citruli, hyoscyami albi, ana drachm. xx. amyli, dragacanthi, gummi arabici, ana drachm. xv. confice cum mucillagine psyllij, dosis drachm. iij. cum syrupo de papauere, aut cum aqua hordei: sunt enim boni ad tussim calidam catarrhalem, cum qua est spiritum subtile citrinum, bonum, & expertum. Idem, confectio pilularum de papauere ad tussim siccam, quæ infestat in nocte, & ad catarrhum calidum. Rec. opij, amyli, gummi arabici, succi liquiritiæ, ana partem j. opij, papaueris partes ij. fiant pilulæ sicut cicer. & da ex eis a iij. usque ad iij. in sero, conueniunt etiam pueris, qui vomunt

Pil. sub lingua ad tussim catarrhalem.

Pilula de sinapi.

Syrupus de papauere.

Trochisci de papauere.

Optima de castoreo pastore.

Pilula de papauere.

MESVE DE ÆGRIT. PECT. ET PVL.M.

munt, & non possunt dormire propter tussim. De iacur, & de diacodion dictum est in Grabadin nostro. Diapapauer ex inuentione nostra conferens cum auxilio Dei tussi catarrhali noua, & multi temporis: & maturat ægri-
 tudines pectoris: & est mirabilis. Rec. papaueris drac. xxx. liquiritiæ, dragaganthi, penidiarum, ana drachm. xxx. gummi arabici, succi liquiritiæ farina fabarum, sceniculi, anisi, seminis lactucæ, amyli, semi. portulacæ, maluæ, ana drachmas decem, seminum cucumeris, melonis, cucurbitæ, ana drachm. v. confice cum melle colato, aut cum penidijs, & melle, ana quantū sufficit, dosis est aur. ij. Syrupus de papauere ex inuentione nostra confert catarrhō, & tussi ab eo: & proprie cum caliditate, & asperitate, expertum. Recipe papaueris albi, drachm. xxx. papaueris nigri, drachmas decem, semi. maluæ, gummi arabici, dragaganthi, seminum citruli, & cydoniorum, ana drachm. v. liquiritiæ, drachm. xv. psyllij, drachm. vj. omnia præter psyllium contunde: & pone super ea aquæ libras vj. & dimitte die ac nocte: & fac bullire vsque dum redeat ad li. iij. deinde cola, & pone in eo meiebuthegi lib. j. penidiarum lib. semis. coque lento igne vsque ad mellis spissitudinem. da. bonum, si Deus voluerit. Diapapauer similiter ex inuentione nostra conferens cum auxilio Dei, tussi catarrhali nouæ, & multi temporis: maturat ægri-
 tudines pectoris, & est mirabile. Recip. papaueris, drach. xxx. gummi arabici, succi liquiritiæ, dragacanthi, penidij, ana drach. xxx. semi. sceniculi, anisi, seminis lactucæ, maluæ, ana drach. decem, semi. cucumeris, melonum, cucurbitæ, ana drac. v. confice cum melle colato, aut cum penidijs, & melle, quod sufficit, dosis, aur. ij. Hammech filius Zachariæ. Syrupus de papauere confert tussi, & catarrho. Rec. papaueris albi cum corticibus suis, drach. xxx. papaueris nigri, dragaganthi, gummi arabici, ana drach. x. liquiritiæ, semi. maluæ, ana drachm. xv. sebesten. xxx. contunde omnia, & fac coqui cum aquæ lib. v. vsq; ad lib. duas. deinde cum meibuteg, & zuchari, ana vnc. viij. fiat syrupus, bonus, si Deus voluerit. Idem diapapauer, cuius iuuamentum est subline ad tussim catarrhalem cum caliditate, & asperitate, & siti, & ad raucedinem vocis, & ad pleuresim. Recipe papaueris albi, penidiarum, ana drachm. xxv. succi liquiritiæ, gummi arabici, dragacanthi, ana drachmas viginti, amygdalarum dulcium, drach. viij. amyli, seminis cydoniorum, seminis portulacæ, ana drach. v. semi. cucumeris, citruli, melonis, & cucurbitæ, lactucæ, & maluæ ana drach. iij. tempera cum syrupo violato, dosis eius ab aur. ij. vsq; ad vnc. semissem, cum aqua hordei decoctionis iuiubarum, & sebesten, & si habet vigilias, cum eo, quod mulgetur ex papaueris semine cum cortice suo.

Medicina ad tussim catarrhalem frigidam.

Cap. 4.

H Amech Araf. Confectio pilularum de styrace ad tussim catarrhalem absque caliditate, quæ inquietat in nocte, & inducit vigilias. Recipe styracis liquidæ albæ, olibani, myrrhæ, succi liquiritiæ, opij, ana partes æquales. fiant pilule sicut cicer. dosis earum est ij. aut iij. Sabor, Girges. Confectio pilularum quarum iuuamentum est vltimum ad tussim catarrhalem & phthisim. Recip. styracis, myrrhæ, croci, opij, olibani, castorei, ireos, pinearum purgatarum, ana confice cum galbano, & styrace dissolutis cum pauco melle, & da bis, vel ter in hebdomada. da ij. vel quatuor. Gale. Confectio trochiscorum ad tussim catarrhalem, qui tenentur sub lingua: & sistunt catarrhum, & sedant tussim, & conferunt phthisi. Recip. medicaminis trochiscati, quod habuimus ab Andromacho, pinearum purgatarum, amygdalarum dulcium, ana aure. v. amyli, gummi arabici, dragaganthi, papaueris albi, ana aureos duos, fac formas similes lupinis, & da in sero tenendas sub lingua: Alexander dixit canonem, quem præterire non iubeo. Et enim ante curabis catarrhum, quam ægri-
 tudines catarrhales: nisi in duobus casibus, scilicet cum timueris, ne præfocetur; & succures tunc cum vomitu: & cum timueris aduentum apostematis in parte nobili: præuenies autem phlebotomia. Et dico, quod narcotica postquam ex catarrho in pectore, & pulmone plenitudo acciderit, dare suspectum est, dabis igitur ante plenitudinem, post vero plenitudinem euacuabis prius, deinde securius dabis, si ista dari oportet. Alexander. Confectio pilularum ad tussim catarrhalem, & est ex medicinis benedictis, & est ex secretis, & confert ad omnes ægri-
 tudines catarrhales, & vocatur pilula alchabei, & dictæ sunt in capitulo de catarrho. Idem. Confectio alia pilularum experta ad tussim, & ad alias ægri-
 tudines catarrhales. Recipe styracis, myrrhæ, opij, ana, fac pilulas cum melle despumato. Aliæ, secundum eundem modum, myrrhæ, opij, galbani, an. fac, ut prius. Isaac. Heben Amaran. Pilulæ sedantes tussim antiquam, et nouam. Recip. styracis, castorei, opij, granorum pini, ana partem. j. croci partis j. tertiam. Confice cum rob. Ioannes filius Serapionis. Cum tussis sicca, & aspera cum caliditate fuerit, & rubore, & apparuerit sanguinis plenitudo, sicut diximus in asthma simili causa facto, facies scilicet ut phlebotomes, administrando deinceps aquam hordei cum sebesten, cum syrupo violato, aut myrobalanis, de violis, & inungimus pectus cerato Galeni, imbibito in mucilagine psyllij aut ex cera, aut oleo violato similiter imbibitis. Et si est necesse materiam sepultam in pectore educere, dabis myrobal. prædictum cum decoctione hyssopi frigida: & dabis species loch ex mucilagibus psyllij, & cydoniorum cum gummis, & granis, & medullis ex his, quæ dicemus. Cibabis autem

Diapapauer ex inuentione nostra propria.

Aliud Syrupus de papauere ex inuentione nostra propria.

Confectio mirabilis facta.

Aliud Syrupus de papauere.

Aliud Diapapauer.

Pilula de styrace.

Alia pilula de styrace.

Trochiscus ad tussim catarrhalem.

Canis boni notandum.

Alia pilula de styrace.

Alia pilula de styrace.

tem eos forbitionibus, & proprie cū farina fabarum, & penidijs, & oleo amygdalino dulci, aut hordeo confraeto. Et quandoq; miscemus propter vigilias illud, quod mulgetur à semine papaueris albi, & aqua hordei: damus etiam forbitiones, & ex tritico cōfraeto cū zuccharo: nec non, & iuscula ex atriplice, & maluis: & quandoque miscemus pullos, & pedes hœdorum, & capita, & aues minutas teneras, cum eis, aut vitellos ouorum diei sui: & cucurbita est bonus ci bus eis, & medullæ frigidæ, sicut citrulus, & cucumer, & similiter bleta, & portulaca cū amygdalis. Bibant aut aquam hordei, aut aquam frigidam, & iuleb, cum maturationis signa apparuerint, & spatū iam incipit impinguari, dando ea, q̄ facilitant ipsum ad excreandum, sicut decoctio hyssopi frigida proprie, & electuaria, q̄ lambuntur, & similia. Confectio loch, quæ sumitur in hora hac. Reci. passularum enucleatarum, pinearum, fistulæ, amygdalarū dulciū, seminum citruli, melonis, & cucurbitæ, dragagathi, gummi arabici, papaueris albi, succi liquiritiæ, portulacæ, zucchari tabarzet, & penidiarū, ana fac formas similes lupinis: & teneat sub lingua vnā ex eis, pectus autem ex maturatiuis inū gatur. Si autem corpus mūdificatione indiger, fiat istud cū trochiscis de violis, drachmis quatuor, pulpæ casia fistulæ, vnc. j. zucchari violati, & tereniabin, ana aur. v. dissolutis cū decoctione hyssopi frigida. Ioānes Serapionis. Loch cō ferens tussi factæ ex caliditate, & siccitate, & asperitate multa: & est medicamē bonum. Reci. amygdalarum dulcium excorticatarum, drach. ij. seminum maluæ, althææ, ana drachmas decem, seminum citrulorū mundatorū drachmas decem, gummi arabici, dragaganthi, amyli, granorum cydoniorū excorticatarum, succi liquiritiæ, granorum dulcium pini, ana drach. viij. penidiarum sahari, vnc. j. teratur omnia contritione bona: & misceantur cū syrupo, cuius hæc est permistio. Accipe passularū dulciū, radicū liquiritiæ, sebesten, iuiubarum, ana partes æquales. Decoq; in aqua donec inspissentur, deinde cola, & projice in eam rob, quantum sufficit, deinde coagulentur cum ea medicina: & da cū forbitionibus ex aqua furfuris, & hordei cū farina fabarum, cū penidijs, & oleo amygdalino dulci, & bibat super ipsam aquā hordei. Idē. aliud valens similiter. Reci. psyllij, granorū cydoniorum, ana drachmas v. seminum papa. albi, drach. decem, sebesten. l. iuiubas. xxx. radicis liquiritiæ, drachm. viij. chesmes, drachm. xv. casia fistulæ mundatæ, vnc. j. decoque in aquæ lib. viij. donec impinguentur, deinde cola, projice super ea rob li. ij. zucchari, salis iameni, syrapi violati, penidiarum, ana vnc. vj. farina fabarum, drachmas tres, dragagan. gummi arab. ana aur. iij. coquantur vsque dum transeat in essentiam mellis, deinde Recipe seminum cucurbitæ, melonis, cucume. citruli, ana aur. duos, papaueris

albi, aur. iij. anisi, foeniculi, ana aur. ij. confice, & conferua in vase vitreo, dosis eius est ab aur. ij. vsq; ad iij. teneat parū sub lingua: deinde bibat aquā hordei, est enim medicamē benedictum. Confectio formarum similibus lupinis, conferentiū tussi, & asperitati, & est ex inuentione nostra. Recipe dragaganthi, gummi arabici, sem. maluæ, seminū cucum. & citrulorum, amygdalarū dulcium, farine fabarum, ana drac. iij. sem. portulacæ, amyli, ana drac. ij. fac formas cum mucilagine psyllij. Et si vigilias patitur, adde seminū lactucæ, papaueris, ana drach. iij. Filius Zachariæ Araf. Confectio pilularū cōferentium tussi calidæ, & siccæ, & auferunt eam. Reci. succi liquiritiæ, amyli, dragaganthi, gummi arab. amygdalarum excorticatarum, ana drac. j. zucchari tabarzet, drach. iij. confice cum mucilagine seminū cydoniorum: & fiant inde prædictæ formæ, & teneat in ore die ac nocte, Idē. Pilulæ bechicæ, quæ conferunt similiter. Recipe succi liquiritiæ, zucchari tabarzet, ana aur. vj. amyli, dragaganthi, amygdalarum dulciū, ana drach. iij. confice cū mucilagine psyllij, vel cydoniorum. Idem. Confectio trochiscorum festi nantiū maturationem in tussi calida, & pleuresi facilitantiū sputum. Recip. succi liquiritiæ, violarum, ana drach. quinque, amyli, dragagathi, seminum althææ, foeniculi, ana drac. j. & sem. confice cum mucilagine psyllij, & semine lini, & semine cydoniorum, da cū aqua hordei, & syrupo violato. Idem. Confectio alia trochiscorū ad tussim siccam cū caliditate vehementi, & siccitate. Rec. succi liquiritiæ, violarū, ana aur. iij. sem. citrulorum, cucurbitæ, tereniabin, ana aur. j. & sem. fac trochiscos cū mucilagine psyllij, & seminum cydoniorū. dosis aur. ij. cum aqua hordei, & syrupo viola. Filius Zachariæ. Loch conferens tussi calidæ, & maturas eam, & facilitans in ea sputum. Recip. iuiubas. xx. sebesten. xl. ficus. vj. liquiritiæ mundæ, passularum enucleatarum, ana drachmas decem, capillorum vene. drachm. v. aquæ lib. v. bulliant vsque ad lib. j. deinde Rec. penidiarū, & rob. an. drac. v. coquantur cū facilitate, vsque dū sint sicut mel currēs, deinde accipe sem. lactucæ, cucumeris, cucurbitæ, portulacæ, fabarū excorticatarum, ana drachm. iij. gummi arabici, dragaganthi, amyli, papaueris albi, amygdalarum dulcium, ana aur. j. confice cum prædictis, dosis drachm. v. Idem. Confectio similis lupinis conferens tussi calidæ, & abscissioni vocis, & sedat sitim. Reci. sem. cucume. mundat. drach. vj. succi liquiritiæ, drach. vj. sem. portulacæ, aur. j. aggrega ea post bonam contritionem cum albumine oui. fiant inde prædictæ formæ, & teneat quotidie sub lingua. Sabor. Confectio pilularum conferentium tussi. Rec. dragaganthi, gummi arabici, seminū cucume. papaueris albi, portulacæ, amyli, croci, zucchari, vel penidij, ana cōfice cum rob: & teneat quotidie sub lingua, est enim exper tum:

Pil. sub lingua ad idem.

Alia pilula sub lingua ad idem.

Pilu. bechicæ ad idem. Trochisci optimi ad tussim calidam, & pleuresim.

Alia trochisci ad tussim calidam, & siccitatem vehementem.

Loch ad tussim calidam.

Pilula sub lingua ad idem. Pilula sub lingua alia.

Pil. sub lingua.

Solutum.

Loch ad tussim calidam, & siccitatem.

Aliud loch ad idem.

MESVE DE AEGRIT. PECT. ET PVL.M.

*Electuarium
ad tussim
cili.*

*Syrupus de
hyssopo.*

*Electuar. ad
idem.*

*Alius syru-
pus de hyssopo.*

*Alius syru-
pus de hyssopo.*

sum, si Deus voluerit. Sabor rex. Medicamen-
mirabile conferens tussi calidæ antiquæ, & egri-
tudinibus pectoris à caliditate, & siccitate, ex-
tum. Rec. mucilaginis psyllij extractæ s^m scien-
tiam lib. iij. rob. penidiarum, zucchini, sal * gē-
mæ, ana lib. j. & semis. coque lento igne vsq; ad
mellis spissitudinem, auferendo continue spu-
mam eius, deinde recipe seminum cucumeris,
melonum, citrulorum, cucurbitarū mūdatarū,
ana aur. x. amyli, amygdalarum dulciū, grano-
rum pineæ maioris, ana drach. xv. gummi ara-
bici, dragaganthi albi, feminis lini assi, ana dra-
viii. semi. cydoniorum mundatorum, drach. j.
croci drachm. j. anisi drach. vij. opij, aur. j. semi-
nis lactucæ, drach. x. tere, & pulueriza, & pone
super medicamine. Et si nō potest dormire, ad-
de cum prædictis, feminis papaueris, drach. xx.
hyoscyami, drach. xv. reconde in vase vitreo,
dosis eius est, drac. iij. vel iij. teneat sub lingua,
& glutiat saluam eius: est enim medicame be-
nedictū. Syrupus de hyssopo ex inuentione no-
stra conferens cū auxilio. Dei tussi calidæ diffi-
cili, & confert phthisi, & dolori laterum. Recip.
liquiritiæ, radicū fœniculi, vel seminū eius, ana
drach. x. hyssopi, capillorum veneris, ana drac.
v. ficus pingues. vij. pruna. x. iuiubas. xx. passu-
larum enucleatarum, drach. xxx. sebesten. c. de-
coque cum aquæ lib. v. vsq; ad lib. ij. da tepide,
vnc. j. cum drach. vj. zucchini rosati, vel violati.
Et si vis, accipe huius aquæ lib. ij. & pone super
eam penidiarū sahari, zucchini, meibuheg, sy-
rupi violati, ana lib. semis. dragaganthi, vncias
quatuor, & est valde bonū tussi sicca, vel phthi-
si, & siccitati pectoris, & asperitati, da cum aqua
cucurbitæ assæ, vel citruli. Aliud valens simili-
ter. Accipe prædictæ decoctionis lib. ij. & pone
super ea penidiarum lib. j. olei amygdalarū dul-
cium, vnc. iij. granorum alben excorticorum
lib. semis. fac decoqui: & accipe violarum sicca-
rum tritarum, & cribellatarum, dragaganthi,
ana vnc. j. gūmi arabici, vnc. semis. pone in va-
se vitreo, dosis eius est sicut galla, bonum, & ex-
pertum. Syrupus alius de hyssopo ad tussim, &
asthma ex asperitate pectoris. Recipe hyssopi,
capilli veneris, ana drach. xvj. violarum, papa-
ueris albi, hordei mundi, feminis maluæ, ana
drac. x. seminum cydoniorum, lactucarum, cu-
cume. ana drach. v. passularum enucleatarum,
dra. x. ficus x. iuiubas, sebesten, ana xl. cum zuc-
chari lib. ij. fiat syrupus. Syrupus alius de hyssopo
ad tussim, & asthma ex asperitate cum cali-
ditate. Recip. liquiri. drach. xx. semi. maluæ, cu-
cumeris, hordei mundi, draga. feminis citrulo-
rum, ana drach. iij. maratri, apij, capillorum ve-
næ. hyssopi, ana vncias decem, feminis cydonio-
rum maluæ, anisi, ana drac. v. iuiubas, sebesten,
ana xl. ficus pingues albas, decem, passularum
enucleatarum, drac. decem, zucchini lib. ij. fiat
syrupus. Dioscorid. dixit, quod fructus algipur
antiquus assus igni, deinde comestus in sero cū

melle confert tussi difficili, & laboriosæ. Et di-
xerunt quidam ex posterioribus, quod si infigā-
tur in eo tria grana thuris, ita quod sepeliantur
in ipso, & deinde assetur, & comedatur in sero
cum melle, confert mirabiliter, seruetur tamen
illo sero sine cœna, & est expertum.

De tussi humida. Cap. 5.

Alia autem tussis humida ponitur comple-
xionalis: alia materialis. Materialis qui-
dem est secūdum alterum duorum modorum,
aut cum caliditate, aut cū frigiditate. Et huius
quidem cum caliditate, cura est tres res. Pri-
ma est adæquatio causæ eius. Secunda est sub-
tractio ipsius cum subtractione communi. Ter-
tia est eductio ipsius educatione propria. Primā
igitur rem complent commensurare regimini
eius sex res, quemadmodum in capitulo de
asthmate dictum est, & post illud administra-
re ex medicaminibus, quæ ipsius materiam di-
gerunt, sicut est decoctio capillorum veneris
proprie, & syrupus ex eis, syrupus ex iuiubis,
& decoctio sebesten in aqua hordei, & deco-
ctio hyssopi facta de papauere albo, & fabis ex
corticatis, & hordeo cum zucharo rosato, aut
violato, & similia. Secundam vero rem com-
plent euacuationes factæ cum iteratione, & fa-
ctæ de quarto in quartum diem ex casia fistula,
& tereniabin, & myrobalanis, & violis cum de-
coctione hyssopi facta. Et quandoque addimus
ei, quod est sicut trochisci de violis, & similia.
Et damus inter solutiuum, & solutiuum ex mo-
derate vomere facientibus, sicut est raphanus
assus cū oxymelite, aut syrupo acetoso de radi-
cibus, aut radices assas, & oxymel, & similia.
Et si corpus est plenum, & facies pulchra cum
abundantia sanguinis, phlebotomamus ex ba-
silica: & quandoque cum phlebotomia remo-
uente materiam. Tertiam rem complent ad-
ministraciones medicaminum plenitudinē pe-
ctoris, & pulmonis per se creatum educentium,
sicut loch de pino, & proprie loch de fabis, &
loch de hyssopo, & syrupus de hyssopo, & con-
fectio de orobo, & similia. Humidæ vero, & fri-
gidæ tussis cura est quinque res. Et prima qui-
dem est digestio, & maturatio causæ eius. Secū-
da est subtractio eius subtractione communi.
Tertia est eductio eius educatione ppria. Quar-
ta exiccatio residui in pfluuii humiditatis eius. Quinta
corrigit accidentia. Prima quidem res perfici-
tur cum administratione medicaminū, sicut
in capitulo de asthma diximus. Secundam
rem complēt euacuationes factæ cum eo, quod
est sicut pilulæ cochiar, & hiera diacolocynthi-
dos, & pilulæ de agarico, quas diximus in capi-
tulo de asthma, & proprie cū iteratione, & ite-
ratione, & cum interpollatione administratio-
nis rei vomitiuæ: & si oportet, vt deueniatur ad
administrationem solutiuorum etiam, sicut in
capitulo de asthma diximus. Tertiam rem
complent administraciones medicinarū mate-
riam

*Cura tussis
calidæ ma-
terialis.*

*Cura frigide
de humida.*

riam educētium a pectore, quas in capitulo de
asthmate diximus, & deinceps ostendemus:
Quartā rem cōplent administrationes medica-
minum materiā dissoluentium, & resoluētium,
& cōsumētium: & huiusmodi quidē medica-
mina cōsueuerunt medici exiccatiua vocare, q̄
administrāda sunt postq̄ administrationes mū-
dificantium cōmuniū, & propriorum cum ite-
rationibus p̄cesserunt conuenientibus, vt exic-
cetur residuū rei. Administrare autē ea in princi-
pio est p̄focare, & ponere egrum ad mortem.
Administratio autē huiusmodi est fm̄ duos mo-
dos, scilicet aut lābendo seu bibendo, aut vaporādo:
& nos plenā faciemus narrationem ex his: Et
huius quidē summā est lābere ex myrrha, dr. j.
cū melle: faciliat enim anhelitū, & cōsumit hu-
miditatem. Huius ē intētio est styrax, & o-
popanax, & proprie cū ouis, aut melle, aut sera-
pino, factis ex eis pilulis cū aqua rutæ: aut glutē
albo: in cū melle, aut alchitrā cū melle, aut sul-
phur cum ouis sorbilibus, aut arsenicū similiter
cū ouis, aut cū grano pini, & similia. Ex euapo-
porationibus autē ad tussim antiquā est arsenicū
citrinum cū aristolochia rotūda partibus æqua-
libus, cōfice cum butyro vaccino: & fac formas
similes auellanis: & fiat suffumigiū per embo-
tū in ieiuno, dicitur enim, quod statim liberat.
Vapor alius. Rec. arsenici citrini, stercoris lepo-
ris, & farinæ hordei, corticū fistici, ana, fac for-
mas cū vitello oui, suffumigetur cū eis tribus vi-
cibus. Alius. Recip. aristolochiæ rotundæ, styra-
cis, galbani, ana, arsenici ad pondus omniū: ag-
grega cū butyro vaccino, & vtere. Alius. Rec.
styracis, myrrhæ, thuris, aristolochiæ, ana, arse-
nici ad pondus omniū, aggrega cū butyro vac-
cino, fiat suffumigatio omni die bis, vel ter, &
bibat super ipsam aquā cum butyro ouino. Plu-
ra huius intentionis scripta sunt in capitulo de
asthmate, canone vltimo. Quintā rem cōm-
plent administrationes medicaminum cōfortā-
tium pectus, & pulmonē, aut elargantiū, & si vi-
giliæ ad sint, cū sedatione tussis, somnum indu-
centium. Sūma autē sedantium tussim cum con-
fortatione pectoris, & pulmonis est hæc. Rob,
aut syrupus factus ex succo granorum myrti cō-
pletorū est ad illud mirabilis, & hoc in tussi ca-
lida. Sed in frigida quidem cū myrrha, & cro-
co modico, pulmonis autē vulpis sicci iuuamen
est sublime in calida, & frigida, in calida quidē
aurei vnus ex eo cum syrupo myrtino, in fri-
gida vero, cum melle, & aqua calida. Huius autē
intentionis est crocus cum syrupo myrtino, aut
cū syrupo de hyssopo, & similiter sandaracha
cū melle, & nux cypressi cum vino, & melle: &
grana pini sunt ex rebus magnis in hac parte.
Ex medicinis magnis autē, q̄ sedant tussim, & pe-
ctus cōfortant, sunt theriaca, & mithridatum, &
diamusculus dulcis, & amarus, & athanasia ma-
gna, & parua, & diamarthe est cōfectio mirabi-
lis Rabi regis, quā scribemus: & similia. Sūma

A autem medicinarū pectus elargantium scripta
est in capitulo de asthmate. Summa autē medici-
narum tussim sedantium, & corrigentium sup-
fluitates vigiliarū dicitur, q̄ de medicinis stu-
pefacientibus sermonem faciemus, si Deus vo-
luerit. Afferantur ad hunc locū plura, q̄ scripta
sunt in capitulo de asthmate humido, siue cali-
do, siue frigido, & proprie medicina q̄ scripsit
Filius Zachariæ. Filius Humain. Modus deco-
ctionis de capillis veneris cōferens tussi humi-
dæ cū calore. Recip. capillorū ven. non vltime
recentiū, vnciā vnā, hyssopi siccæ, fabarū ex-
corticatarum, seminis fœniculi, anisi, seminū la-
tuearum, portulacæ, papaueris albi, amygdala-
rum dulciū, & amararū, hordei excorticati, ana
drach. v. seminis melonis, cucurbitæ, granorum
myrti, ana drach. iij. gummi arabici ashi, drach. ij.
passularū enucleatarum, drach. xv. dactylos pin-
gues. v. ficus siccas. v. iuiubas. xxx. decoquan-
tur in aquæ lib. iij. vsq; ad lib. j. & semis. & da
omni mane, dra. iij. cū zuccharo rosato, aut vio-
lato. Et si volueris, accipe ex hac decoctione, li.
ij. & cū meibueg, & zucchari, vn. x. fiat syrupus,
dosis eius est, vn. j. Filius Amaran. Syrupus de
hyssopo conferens tussi humidæ cū frigidityte.
Rec. hyssopi siccæ, drach. v. capillorū veneris, li-
quiritiæ, ana drach. vj. corticum radicum apij,
fœniculi, & seminis anisi, ana drach. v. foliorum
prassij, dra. iij. passularum enucleatarū, vnc. j. iu-
iubas. xx. ireos, fœnugræci, ana drach. ij. & semis.
C seminis maluæ, & bismaluæ, ana drach. ij. ficus
pingues. vj. numero, dactylos. v. foliorum cala-
menthi, aur. j. decoquant in aquæ lib. v. vsq; ad
lib. j. & semis. cū melle, & meibueg, ana lib. se-
mis. fiat syrupus, dosis, vnc. j. Idem. loch cōferēs
tussi, & aggritudinibus pectoris, & pulmonis, &
est expertū. Rec. farinæ fabarum, liquiritiæ mū-
data, thuris masculi, gummi albotin, amygdala-
rum dulcium, & amararum, ana drach. x. semi-
nis fœniculi, anisi, croci, succi liquiritiæ, draga-
ganthi albi, seminis cydoniorum mundatorū,
papaueris albi, ana drach. vij. calamēthi, prassij,
ana drach. x. opij, drach. iij. tere, & cerne, & adde
eis penidiarū, drach. xxx. deinde cōfice cū melle
colato, drach. cl. & contunde in mortario, & sit
D dosis, drach. ij. in mane cū decoctione hyssopi, &
in sero teneat ex eo sub lingua. Democritus.
Modus cōfectionis ad tussim humidā cum fri-
gidityte. Accipe calamenthi fluuiialis, drach. v.
granorū pini, drach. vj. seminis vrticæ, ireos, ana
aur. j. piperis nigri, seminis lini, ana aur. ij. cōfi-
ce cum melle chesmes, & sit dosis ab aur. j. vsq;
ad ij. cū decoctione hyssopi. Idē, loch bonum,
& expertum cōferens ad idem. Rec. mellis bo-
ni, vnc. iij. vitellorum ouorum recentū, & bu-
tyri, ana drach. iij. Mel, & butyrum decoquantur
vsque dum habeant modicum spissitudinis, de-
inde dimittantur modicū infrigidari, & misce
cum eis vitellos ouorum cōmitione bona, de-
inde misce piperis nigri puluerizati, drach. xij. &

Mesue.

Sf

fuma-

Deoſtis de
capit.Lochadguse
sim, & ad
aggritudines
pectoris, &
pulmonis.Confessio ad
tussim humi-
dam.
Aliud q̄b
ad idem.Trecisfi
de arseni-
Ally troc. de
ars.
Ally troc.
Ally troc. de
arsin.Sedantia
tussim.

MESVE DE AEGRIT. PECT. ET PVL.M.

sumatur ex eo lambendo mane, & sero, est enim expertum. Paulus. Pilula, quae tenetur in ore conferunt ad tussim frigidam, & siccam, & sunt expertae. Reci. myrrhae, croci, granorum pini, granorum cori excorticatorum, feniculi, anisi, amygdalarum dulcium, & amararum, papaueris albi, succi liquiritiae, ana confice cum penidiarum partibus iij. & succo faniculi humidi. Hamech Filius Zachariae. Confectio conferens tussi antiquae, & frigidae, & ventosae. Recipit penidiarum, drac. decem, prassij, capilli veneris, hyssopi, foeniculi, anisi, ana aur. iij. croci, calamenthi, zuchari, ana aur. ij. succi liquiritiae, pinearum purgatarum, & amygdalarum dulcium, ana vnc. j. confice cum melle despumato quantum sufficit, da dr. iij. Hamech Arali. Syrupus de prassio confert tussi de phlegmate grosso, & ventositate. Reci. prassij, drac. xl. liquiritiae, hyssopi, calamethi, capilli veneris, ana drac. xx. radicem foeniculi, apij, ana drac. x. amygdalarum mundatarum, pinearum purgatarum, fenugrae, seminis faniculi, ana dr. v. mastiches, darfeni, zinziberis, ana vnc. ij. passularum enucleatarum, drac. c. iuiubae, sebesten, ana drach. c. aquae calidae lib. xxij. dimitte die ac nocte: deinde coq; vsq; dum redeat ad lib. x. deinde adde mellis, & rob, & penidiarum, ana lib. ij. deinde suspende in medicamine, croci, drach. j. dosis earum ab vnc. j. vsq; ad ij. Idem. Loch confers, ut ipsum: Accipe liquiritiae, amygdalarum dulcium, & amararum, seminis lini assi, ana dr. iij. seminis faniculi, farinae fabarum, & pinearum mundatarum, ana vnc. iij. myrrhae, croci, olibani, darfeni, ana dr. j. & semis. penidiarum, vnc. ij. confice cum rob. & fiant formae similes lupinis, & teneat sub lingua. Sabor. confectio. Loch de alij. quod confert tussi phlegmaticae, & maturat materiam eius, bonum, & expertum. Accipe alliorum mundatorum lib. semis. & elixa ea in aqua decoctionis cicerum, & hyssopi siccae, vsq; dum sunt bene discocta, deinde colentur, & terantur allia sicut medulla: & proijce super ea mellis, & butyri, ana vnc. vj. & decoquantur lento igne vsq; ad terminum loch, & vtere, bonum est. Idem. Rec. succi caulium lib. v. lento igne coq; auferendo spumam eius, vsq; dum redeat ad lib. ij. deinde coquantur cum rob, & mellis lib. j. vsq; dum ingrossentur, & bonum est. Idem. Loch squillae expertum, & efficax in tussi humida, educit enim ex pectore materiam eius. Recipit succi squillae, & mellis, ana coquantur vsq; dum ingrossentur. Idem. Confectio medicaminis ad tussim humidam cum frigidityte. Recip. spicae, croci, ana drac. j. hyssopi siccae, prassij, ana vnc. iij. myrrhae, ireos, ana dr. ij. farinae orobi, & fabarum, ana vnc. vij. piperis, drac. j. & semis. chesmes, & carniū dactylorum, ficum pinguium, & pinearum mundatarum: ana drac. vj. confice cum loch de caulibus, verum, & expertum. Confectio medicaminis ex inuentione nostra. Syrupus valens asthmati, & tussi; & maturat eas, & confert vlcibus renū, & vesicis,

& est medicamen bonum. Accipe ficus albas, & pingues. l. numero, iuiubas. c. decoque in aqua lib. v. vsq; ad iij. & cum rob lib. semis. zuchari, lib. j. fiat syrupus. Syrupus alius. Reci. ficum siccarum pinguium, vnc. iij. hyssopi siccae, capillorum veneris ana vnc. j. rute, prassij, liquiritiae, ana dr. iij. radicem marathri, apij, ana vnc. v. anisi, seminis maluae, ana drachmas duas, carniū iuiubarum vnc. ij. Fiat syrupus cum melle, & rob li. j. Alexander. Electarium mundificans pectus, & pulmonem, & conferens tussi. Accipe granorum pinearum, amygdalarum dulcium, ana drac. x. dactylorumq; pinguium, drac. xv. pinguedinis ficum, & chesmes, ana drac. j. dragagathi albi, seminis scen. ana drac. vj. ireos, drac. xv. confice cum melle crudo, dosis a drac. ij. vsq; ad aur. j. Alexander. Ad tussim, quae inquietat in nocte, & non finit dormire, & ad tussim catarrhalem. Fiat pilula ex styrace, myrrha, & opio, ana croci partis. i. quarta confice cum melle aut rob in forma cicerum, & da in sero. ij. aur. iij. aut ex myrrha, opio, & galbano, & pauco croco, aut ex styrace, vnc. j. galbani, sulphuris viui, opij, piperis, terebinthinae, ana vnc. i. aut styracis, zinziberis, opij, croci, galbani, granorum pini ana partibus aequalibus, confice, & vtere. Ista enim sedant tussim antiquam, & nociuam. Gal. Medicamen, quod ponit Rabi rex, dicitur, quod est tantae virtutis, quod nullum aliud ei equiparetur ad sedationem tussis. Est enim mirabile. Reci. radicem opopanae vnc. j. & semis. loco radicem opopanae ponatur opopanae aur. v. castorei, semis. lini assi, ana aur. iij. seminis lactuca, aureos v. foliorum rutae siccorum, myrrhae, ana aur. iij. & semis. opij, croci, ana aur. ij. & semis. conice cum melle colato, & da in sero febricitantibus cum aqua calida, & non febricitantibus cum vino, & sit dosis eius, sicut magnitudo fabae, est enim expertum, & bonum. Galenus ex libro de e tractatu. Confectio pilularum, quarum iuuamentum est vltimatum, ad tussim antiquam humidam, aut catarrhalem. Accipe castorei, myrrhae, mastiches, liquiri. opij, galbani, anisi, foenic. enulae, (& in alio rafen) gertiae, hyssopi siccae, ireos, dragaganthi, gummi arabici, ana, croci partis vnius, tertiam. confice cum rob, da post menses tres. Galenus ex eodem libro. Confectio loch, quod exprisum ad tussim, & ad asthma ex materia grossa, difficilis eradicationis. Rec. liquiritiae, ireos, styracis liquidae, phisticorum mundatorum, amygdalarum dulcium, & amararum, granorum pini, ana aur. iij. olibani, glutinis albotin, gummi dragag. agaric. cinnamomi, seminis foeniculi, ana drach. duas, & semis. aloes, myrrhae, ana aur. ij. chesmes, drach. i. tere, & sicca, & pulueriza. medullas vero conterte contritione vltima: aloen vero, & myrrham infonde in rob circiter drac. ij. aut iij. mellis colati, & cerae quantum sufficit, deinde dissolue in eo styracem, confice contundendo in mortario cum ceteris, & sit dosis eius a dr. j. vsq; ad aur. j. In-

Confectio ad tussim.

Pil. sublin. gna.

Syrupus de prassio.

Loch confers ut ipsum.

Loch de alij.

Loch de caulibus.

Medicamen ad tussim humidam.

Syrupus valens asthmati, & tussi.

Electarium mundificans pectus, & pulmonem.

Pilula de styrace vsus.

Electarium sedans tussim.

Pilula tussim antiquam.

Loch ad tussim, & asthma.

Trochisci Stella. Inquit Gal. faciebam hanc medicinam præcedere syrupū alchēfines, & hyssopi, & decoctionem eorum, & alia ex maturantibus: quorū forma est apud te: & hoc, tempore conuenienti, vt digeratur, & maturetur materia. Gal. Trochisci cognominati assemus, & sunt trochisci Stellæ, conferunt huic tussi iuuamētum sublime: & propriè datū cum rob, & sit dosis tertia, drac. j. viq; ad drach. semis. & sunt ex hominibus, qui dant cum aqua hordei. Humain. Confectio alba, cui est iuuamentum, & operatio vehemens ad tussim difficilem, & antiquam ex materia grossa, viscosa: & aperit oppilationes pectoris, & pulmonis, & mundificat ea, & clarificat vocem, & educit saniem, & materias corruptas ex pectore, & cōfert phthisi. Rec. seminis lini assī, passularum enucleatarum, ana vnc. quatuor, amygdalarum dulcium, & amararum, granorū pini, ana vnc. ij. auellandarum assarum, ireos, glutinis albotin, ana aur. ij. thuris masculi, croci, myrrhæ, an. aur. j. fac ex eis trochiscos cū lacte asinæ, & dimitte siccari, deinde tere, & confice cū melle: & est dosis eius, dra. j. mane, & sero, teneat sub lingua. Archigenes. Confectio, quæ cognominatur mirabilis, conferens cum virtute Dei ad sputū sanguinis, & ad tussim chronicā, & antiquam, ex materia putrida saniosa ex ulcere, & phthisi, mūdificat enim, & abstergit cū virtute Dei a materia grossa, & putrida: & sunt vti hac medicina prudētes, & cū sit ex fortibus, non ambigitur super ea: & cōfert præfocationi matricis, & paralyfi, & vesicæ: & confert fluxui ventris, & periodis febrium, & resistit venenis, cuius permistio hæc est. Recip. castorei, piperis lōgi, & nigri, styrcis, spicæ, costi, galbani, opij, ana drachmas quatuor, croci, drachmas duas, confice cum melle despumato, quantum sufficit, dosis eius est sicut faba, cum aqua mellis.

De fluxu sanguinis ab ore. Cap. 6.

Exitus sanguinis ab ore quadruplex. Sanguinis exitus ab ore est secundum vnum quatuor modorum: aut enim expuitur tantum, & est ex parte oris: aut egreditur, cum rascatione, & est aut a colatorio, aut ab vuula, aut a palato, & partibus corū: & quandoq; egreditur cum vomitu: & est aut à meri, aut a stomacho, aut ab hepate, aut a finibus corū, & quandoq; cum tussi, & est aut ex pectore, aut a pulmone, aut a canna, aut lacerto vocali, aut epiglotti. Et quidem qualiscunq; horū fuerit, est sū vnum quatuor modorum. Aut enim est sū semitā redūdationis ex aliquo, sicut a venis, aut arterijs, & propriè quādo accidit ebullitio in sanguine, aut agitatio in apostemate sanguineo, cuius materia est facilis resolutionis. Secundus est secundum semitam redūdationis, sicut accidit pluribus a retentione menstruorum, & cōstrictione hæmorrhoidum non sū sapientiam, & sicut accidit pluribus propter exuberantiā sanguinis in toto. Tertius vero ex ruptura venæ, &

A apertione eius cum vulnere, aut sine vulnere. Quartus ex ulcere, & corrosione super venam. Sanguinis autem, qui expuitur, dicta cura est in capit. de vulneribus, & ulceribus oris, & partū eius. Cum vero egreditur cum rascatione, cura dicta est in cap. de fluxu sanguinis narium, & in capit. de ulceribus vuæ, & palati, & in capit. de alcola, & conferunt eis gargarizationes ex rebus stypticis: & si non tollitur, phlebotometur ex cephalica, phlebotomia subtili, vice post vicem, & fiant alia, quæ sunt dicta ibi. Egressionis autem sanguinis cum vomitu cura est tres res. Prima est rectificatio membri, a quo est passio. Secunda est, vt fiat diuersio, & hoc fit cum subtractione sanguinis ex vena seruiente illi membro, & cum applicatione ventosarum super ipso, & similibus. Et si est ex corpore toto, propter exuberantiā sanguinis in ipso, fiant phlebotomiæ, cum iteratione ex basilica, nunc dextera, nunc sinistra, & quandoque ex sapheenis: & hoc quidem differenter, nam si solum in quantitate exuberat phlebotomia larga necessaria est, vel mediocris largitatis, si autem acuitas, & inflammatio sit in sanguine cum subtilitate, & ebullitione, subtili phlebotomia vtendum est. Tertia est administratio rerum conglutinantium, & cōsolidantium, sicut competit ex his, quæ dicemus. Nunc vero eorum, quæ compingunt, & ingrossant sanguinem, ex his, quæ dicemus. Sanguinis autem egressio cum tussi est ex pectore, aut pulmone: & eius cura est praua. Dixit enim Hippocrates. Scream sanguinis ex pectore, & pulmone concomitatur sputum putredinis, & post illud phthiis, & post illā desperatio, & mors. Verū, quod est ex pectore est minus suspectum eo, quod est ex pulmone. Raro, quidem solutio continuitatis in pulmone sanatur: & illud est propter quinque res. Et prima quidem res est, quoniam motio resistit cōsolidationi: immo addit ad ipsam, et dilatat eam, et nosti, quod pulmo in similitudinē follium fornacis dilatatur, et constringit continue ob causam vitæ. Secunda vero est, quæ sanies in spongioso membro diu retinetur: & diu retenta magis acuitur: & magis acuta profundat vlcera. Tertia est quoniam solutio continuitatis cadens in pulmone dilatat ipsum, & retardat officium eius, quod diximus: quare fumi calidi difficulter egrediuntur: imo cumulantur in solutionis loco, & inflammantur, & addunt ad solutionem, & dispersi per corpus sunt causa desiccationis membrorum, et febris hectica. Quarta est, quoniam pulmonis caro multæ passibilitatis est, & teneritatis, cito subiecta putrefactioni: & illud ideo, quoniam nutrimentū eius est ex sanguine subtili, & acuto, & est ipsum receptaculum phlegmatis, quare cito fit in eo repugnatio contrarietatis in alterum: & ex hoc cito accidit putrefactio, & corruptio. Quinta est substantia eius, catarrhis paulatim vulnera:

Sf 2 tibus

Cura fluxus sanguinis & vomitus.

Quinque de causis solutio continua in pulmone raro sanatur.

Secunda.

Tertia.

Quarta.

Quinta.

tibus, & vlcerañtib. Ex his autē patet, qđ ex pulmone sanguinis excreatio, aut in eo cōtinuitatis solutio, est suspecta. Et quidem Hippo. dixit sanguinis sreatus ex profundo qualiscunq; ascendens suspectus est: a superioribus autē fluēs non est suspectus. Egressionis autem sanguinis ex pectore, aut pulmone cura est in duas intentiones, vniuersalem, scilicet, & particularē. Vniuersalis autē intentio est quatuor res, prima est sanguinis adaequatio, secunda est diuersio, tertia est mundificatio, quarta est accidentiū correctio. Primā igitur rem complēt correctiones cadentes in exuberantia, in qualitate, & quantitate sanguinis, aut in vtriusque. Et quantitate qđ cum diminutione cibi, & potus, & diminutione vini, & si excusari non potes, sit multae p. mitionis cū aqua, & sit vinum stypticū. Et dimittat dulcia, & pulmenta ex lacte, & frumēto, & tritico, & vitet omnia generaliter, qđ dilāt, & multiplicat sanguinē ex his, quae comeduntur, & bibuntur. Et abhorreat quietis superfluitatē multiplicantem materias somni, & proprie sub radijs solis, & lunae: & abhorreat laborem in horis vehementis caloris, & laborē agitatiū, & clamorē, & iram, & portationes ponderum, & coitus superfluitatem: & frequērationes balnei dulcis, & similia. Et sit contentus sorbitionibus factis ex fauich hordei, & rizo, & milio: & cōceditur caseus recens, & lac, ex quo extractum sit butyrum, & fructus styptici, & ex oleribus, portulaca, & lactuca, & endiuia, & atriplices, & cucurbitae, & citruli, & ex carnibus, perdicum, turdoru, & minuraru auium minus pinguium, leporis, & similiū, decoctae cū fructibus stypticis, & succis eorum, & ex granis comedant lentes excorticatas, & mel, & fauich hordei, & rizū, & milium, & geguers, & farinā fabaru, ex pisibus, pisces degentes in locis petrosis, & caneros aquaru dulciū coctos in lacte sine butyro, & aqua hordei, & qđ hoc cursu procedūt. Bibant autē aqua rosata, aut decoctionis rosaru, & aq. de minera ferri, aut aqua, in qua extinguitur ferrū cum rob myrtino, aut aqua hordei decoctionis cācorum aquae dulcis, & similia. Si autē peccatū sit ex parte acuitatis sanguinis, & ebullitionis, sedamus id cum rebus extinguentibus inflammationem, & ingrossantibus sanguinē, sicut sunt proprie cibi, & potus frigidi, & proprie styptici, & extinctiui inflammationum, sicut cibi congelati ex lentibus cū succis aliquibus stypticis, aut ex cucurbita, aut citrulis: & portulaca est ex rebus mirabilibus ad illud, sedat enim inflammationem, & stringit sanguinē, & conceduntur eis cibi paucae acetositate: sicut zeroschia, & sumachia, & cucurbita cum granatis acris, & dulcibus, aut muzis, tritis cum granis suis: & carnes pullorum, & paruorum auium cū succis stypticis, et congelatum ex eis. Et confert eis iuuamentum magnum administratio pyllyj assi conuassari in aqua rosata cū

coriandro asfo: similiter autem semē portulacae cum aqua rosarum: & hoc in matutinis, haec. n. ingrossant, & impinguant sanguinem; huius ē intentionis est lac acetosum extracto butyro ex eo: & si extingatur in eo ferrum, magnificatur eius operatio: & caseus recens est bonus eis: & laudantur eis iuibae, & aqua decoctionis earū, & fructus styptici, & succi eorum, & similia. Et ex rebus etiam sanguinis inflammationē, & acuitatē sedantibus sunt emplastrationes, & epithemata circa hepar, & cor ex rebus, & succis frigidis, & stypticis: & appositiones aquae veri frigoris cū aliquibus eorū circa ipsa: & sedere in aqua frigida, & similia, qđ diximus in capitulo de fluxu sanguinis ex narib. Si autem peccatū in quantitate sanguinis simul, & qualitate fuerit, tunc nostra occupatio erit circa vtrumq;: Secundam rem complent administrationes phlebotomiae cum iterationibus, si oportet, ex vena basilica, nunc dextri, nunc sinistri brachij; mediocris apertionis, si solū in quantitate sanguis exuberat: aut subtilis apertionis si subtilitas, & acuitas dominantur in sanguine. Et quandoq; conuertimus sanguinē ad longinquam diuersitatem, sicut ad partes inferiores: & hoc cū phlebotomia saphenae, & ventosatione crurium, & scarificatione in ipsis. Et quādoq; exigit dispositio, hemorrhoidū aut menstruorū prouocatio nē, & facimus id. Et cōferunt ventosationes in hypochondrijs sine scarificatione. Et dixit Rufus, quandoq; accidit mulieri, vt spueret sanguinē, postq lac delituit in māmellis eius, & restrictus est, prouocato lacte: at accidit ei illud tertio, & curata est post exuberantiā lactis. Tertiā autem rem cōplent administrationes medicaminum sanguinē mundificantium, & si quidem fuerit acuitas, & inflammatio, & ebullitio in eo propter mitionē cholerae acutae in ipso, oportet, quod euacuetur cholera prius, deinde phlebotomē, hoc enim est in canonem artis, demū sequat infrigidatio, & si oportet, vltima infrigidatione. Cholera autem euacuabitur cum aqua fructuum, facta ex eo, quod mulgetur ex seminibus portulacae prius assis, in reubarbaro est virtus mirabilis in hac parte. Euacuat enim chole ram, & stringit de proprietate sanguinem, & proprie cum succo linguae arietis, aut cum aqua, qđ mulgetur ex seminibus portulacae. Si autem phlegma abundat cum sanguine faciens exuberare ipsum, euacuetur phlegma cum eis, quae mundificant sanguinē simul, & diuertunt motum eius, & inclinant inferius, sunt administrationes clysterium debiliū, & si oportet, habētium acuitatem, ex his, qđ scis: nisi timueris agitationes fieri in ipso, & proprie apud ebullitionem eius, tūc autem oportet blandiri cum clysteribus debilibus: haec est enim operatio secundum sapientiam. Quartam rem complent nūc abstinētia, & cessatio a rebus mouentibus, & agitan-

& agitantibus sanguinem, nunc autem praeuen-
tio, & praeservatio a fluxu eius: & proprie in ex-
posito ad illud, nunc vero remotio nocuenti fa-
cientis cadere in illud, res autem mouentes, & agi-
tantes sanguinem, sunt cibi acuti, & medicinae acu-
tae, & labor vehemens, & ebrietas multa, & rixae,
& vociferationes, & casus, & percussio, & his si-
milis. Expositi autem ad sputum sanguinis sunt ha-
bentes pectus strictum, & nudum, & humeros si-
cut curuaturas alarum, & collum subtile, & longum, et
depressum inter alas, & humeros: & frequentat
eis tussicula cum punctura interdum, nunc apud
dextram nunc apud sinistram spatulam, nunc
apud aliquam mammillarum. Hos autem prae-
uenimus, ne cadant in illud, cum phlebotomia
ex basilica, & inclinatione sanguinis ad inferio-
ra cum phlebotomia saphenae, & positione ven-
tosarum, & prouocatione haemorrhoidum, aut
menstruorum, & fricatione facta in extremita-
tib. & correctione in sex generibus rerum sicut
scis. Et haec omnia maxime obseruanda sunt, pro-
prie in principio veris, & in toto vere, est enim
tempus exuberare faciens sanguinem. Nocumen-
ta autem facientia cadere in sputum sanguinis sunt
sicut catarrhus acutus, tussis vehemens, aposte-
ma pleureticum, aut peripneumonicum, aut he-
paticum: & ex his est retentio menstruorum, &
constrictio haemorrhoidum consuetarum fluere.
Et quidem iam catarrhi curam scripsimus, & tus-
sis. Et in pleuresi quidem, & peripneumonia san-
guineis, apparens sputum est signum laudabile, re-
sultat enim ex apostemate aliquid post aliquid,
ex eo, quod materia est resolvable, non prohibi-
ta propter adhaerentiam, aut compactionem. In
apostemate autem hepatico est eius apparitio
aliquando causa ad malum, & proprie cum aposte-
ma est magnam exuberantiam: & quandoque est signum
boni: & proprie apud resolutionem ipsius. Haemorrhoidum autem, aut menstruorum constrictio
non secundum sapientiam, si faciat cadere in illud, aut
si sit suspitio de illo; tunc eorum prouocatio ex-
cusat a suspitione, sicut Galenus, super verbis
Hipp. dixit, inquit enim, chronicus haemorrhoi-
dum fluxus constrictus, & subito, cadere facit
in hydropisim, aut maniam, aut sanguinis screa-
tum, & phthisim. Particularis autem intentio ha-
bet quatuor modos. Primus cogit vertere inten-
tionem nostram ad curationem lecreatus sangui-
nis, qui contingit propter resudationem ipsius. Et
si quidem fuerit ab apostemate sanguineo, cuius
materia ponitur in resolutione alicuius ca-
sus post aliquid, curari non indiget: est enim si-
gnificatio salutis. Si autem fuerit secundum semitam re-
ludationis ex venis pulmonis, aut arterijs, vel
etiam pectoris, propter agitationem, & ebullitionem
cadentem in sanguinem; dabimus medica-
mina sanguinis feruorem reprimentia, & ipsum
compingentia. Et huius operationem facientium
summa haec est: portulaca proprie comasticata
frequenter, & parum post parum deglutitus eius

A succus potenter stringit sanguinem, & sedat ebul-
litionem eius, & compingit ipsum. Et similiter se-
men eius assum, & tota planta ipsius etiam secundum
omnem modum administrationis eius, & simi-
liter album papauer assum. Iuiubae autem sunt
huius intentionis secundum omnem modum admini-
strationis earum. In mucilagine autem psyllij
cum lapide haematite diligenter loto, & contri-
to contritione vltima, inest virtus mirabilis: &
similiter in coriandro, & similiter in lapide haem-
matite cum succo arnoglossae. Psyllium autem
assum, & conuassatum cum aqua expressionis
portulacae, aut feminis eius vsque; dum fiat mucil-
aginosum, est ad id mirabile. Et similiter semen
hyoscyami cum succo arnoglossae: huius etiam
B est intentionis lac coctum cum lapidibus fluuiali-
bus, aut cum ferro ignito, prius extracto butyro
ex eo, & similiter lac acetosum extracto ex eo
butyro, & caseus recens similiter. Lutum autem
asmen, & lutum armenum, & sigillatum sunt ex
medicinis veris ad illud, & proprie cum succo
plantaginis: ista enim sunt cum virtute infrigi-
dationis, & coagulationis: & ex eis composita
sunt vltima ad id: & quaecumque sunt huius inten-
tionis. Et laudatur eis aqua ferri, & aqua pluui-
alis cum gummi arabico assu, aut dragagantho. Et
laudantur eis etiam aqua hordei, & proprie as-
su, cum cancri fluuialibus, aut spodio, & simili-
bus. Et quandoque exigit necessitas apud vhe-
mentem agitationem, & vigilias, ut cum eis aliqua
C ex narcoticis tribuamus, & tunc facimus id cum
cautela. Secundus modus docet vertere inten-
tionem nostram ad curationem eius screatus san-
guinis, qui fit secundum semitam redundationis: & hu-
ius curam iam diximus quando modos diuertendi
fluxum sanguinis docuimus. Tertius modus
qui est ad curandum apertionem, aut rupturam ve-
nae cum vulnere, aut sine vulnere, indiget admi-
nistratione medicaminum stypticorum, & consoli-
dantium. Et hoc quidem facientium summa haec
est: sanguis draconis proprie, & charabe, & bo-
lus, & lutum sigillatum, & balaustrae, & rosae, & cor-
nu ceruinum adustum, & coralli adusti: & cachiae,
& hypocystis, & cortices, & flores granatorum
& haematites, & gummi assum, & mumia, &
D rheubarbarum proprie assum, & cortices thuris,
& cortices mastiches, & coagulum leporis, &
coriandrum, & semen linguae arietis, & capita,
& virgulta rosarum, & fructus, & folia myrti,
& spodium, & cortices cancrorum vstorum, &
similia. Fundamentum autem, & medicamina,
cum quibus haec miscenda, & propinanda sunt,
vel aliqua eorum, haec sunt, succus proprie plan-
raginis, & succus albuti, sandali, & succus por-
tulacae, & succus albedi rogi, & aqua asauic,
& aqua pluuialis infusionis gummi assu, & a-
qua rosata, & succus cydoniorum, & miva, &
succus granorum myrti, & syrupus ex eis, & mucilago
psyllij, & semen cydoniorum, & aqua sum-
mach, & similia. Medicinas autem compositas scri-
bemus

Mesue.

Si 3

bemus

Corpora ad
sputum san-
guinis expo-
sita.Causa corpo-
ralis huius
passionis.Venam mu-
tam conso-
lidantia.Sanguis fer-
uorem re-
primentia.

MESVE DE AEGRI. PECT. ET PVL.M.

*Zuccharum
rosatum est
hu medi. be-
ne dictum.*

Decemisti.

*Quid falsu
sit euidam
pulueri spu-
tum sangui-
nis habenti.*

bemus post, si Deus voluerit, de quarum sum-
ma est zuccharum rosatum proprie: est enim
medicamen eis benedictum, & miua, & syrupus
de rosis siccis, & syrupus de iuiubis, & syrupus
de myrtis, & syrupus de pomis stypticis: & tro-
chisci de charabe, & trochisci de terra sigillata:
quorum memoriam fecimus in antidot. Medica-
minu autem, quae administrantur in emplastra
do, aut liniendo extra, summa haec est. Oleu ro-
satum cum mastiche, aut oleum myrtinum, &
ex eis est oleum de cydonijs, & oleu nardinum,
& succus coriandri humidu cu fauich, aut farina
hordei, aut cu sandalis, aut spodio, & rosis cum
modico camphora, haec enim emplastra confe-
runt. Vel accipe acacia, hypocystidos, farine fa-
uich, & farine orobi, ana confice cu albo oui, &
superpone. Vel accipe pulueru thuris subtilissi-
mu, & administra cu albumine oui. Et quidem
de rebus melioribus in hac parte est subtiliter
inquirere ad inuestigandum locu vehementie
doloris, illic enim emplastrationes, & linimenta
utilissime ponent. Quartus aut modus docet ab-
scindere causas ulcerationum, & corrosionu ca-
dentium in partes pectoris, & pulmonis, & pro-
prie pulmonis. In plurimum: hoc enim est id,
quod est suspectum, & timorolum maxime: &
huius quide curationem scribemus in capitulo
de phthisi, si Deus voluerit, & permiserit curari
huiusmodi. Galenus, si accidit sputum sangui-
nis a catarrho, tunc erit consideratio nostra, utru
sit acutus, aut non acutus. Et si fuerit quide acu-
tus, & cholericus, aut saluginosus, sedabimus
imperum acuitatis eius prius cu regimine bo-
no distincto in capitulo de catarrho, postqua
autem vehementia acuitatis sedata fuerit, soluat
natura cu eo, quod est, sicut infusio myrobala-
norum, & similia, & si fuerit saluginosus, cum
eo, quod est, sicut pilula cochiae. Deinde prae-
cipimus cum phlebotomari de vena cephalica
phlebotomia subtili, & si oportet, cu iteratione:
& fricamus extremitates eius vice post vice: &
trahimus materias eius a capite cu clysteribus
acutis, & si oportet, fortis acuitatis: & cu positio-
ne ventosaru in cruribus: & super haemorrhoi-
das post apertione earum cu phlebotomia. Et
cofert eis post illud administratio aquae hordei
cum caeteris fluuiabilibus, & syrupo de papauere.
Et si indiget medicamine fortiori, dentur tro-
chisci ascendene: quoru rememorabitur post.
Et fortius est ex eis trochisci de charabe, & pro-
prie cu syrupo de papauere, aut syrupo myrti-
no, aut rob eius, & si res fuerit prauior, non est ex-
cusatio administrationis medicinaru fortium:
sicut theriacae proprie, & mithridati, & athana-
siae, & trochisci Stellae, & similiu. Et iam quide
mulieri cuidam, & pluribus post illam cui acci-
derat sputum sanguinis ex catarrho comen-
surauimus regimina, quae iam diximus: & institui-
mus post illa, ut poneremus super caput eius, &
proprie in parte zuhedeg, medicamen ex fimo

columbino postquam egressa est balneu, & ad-
iunximus, & dedimus sibi theriacam recentem an-
ni sui, ut faceret eam dormire: & in crastinu in-
iunximus fricari extrema ipsius, & costringi in
stis, & administrari ex theriaca recenti quanti-
tate minorem, & minuius, quotidie quantita-
te eius, donec deuenimus ad administratione
folius mellis, ut mūdificaret pulmo sufficere:
& non recessimus ab administratione alicuius
ex rubificantibus super parte, q dē zuendeg, &
ab assiduitate fricationis extremitatu, donec di-
uerteretur catarrhus, & remansit nobis post haec
sola vna necessitas, ut consolidaretur vulnus: &
dedimus ei philoniū persicum, & interdū tro-
chiscos de luto sigillato cu zuccharo rosato: &
quandoq; zuccharu rosatum suum in quantita-
te multa: & fecimus interpolationes in admini-
stratione ipsoru, & vicissitudines: & quando ex-
coru vsu stringebatur anhelitus, conuertebamus
studiu nostru ad administrandum res, q dilatāt
ipsam, & educunt sanie, sicut proprie decoctio-
nes hyslopi, & similia: & cum elargabatur anhel-
itus, tunc reuertebamur ad philoniū, & trochiscu
& zuccharu rosatum cu hac vicissitudine: & sa-
na est, & non est modo comprehensibilis numerus
coru, qui sanati sunt secundu doctrinam hac. Fi-
lius Zazar. Confectio trochiscoru conferentium
tussi, & sputo sanguinis. Recip. gummi arabici,
boli armeni, ana vnc. x. seminis portulacae. vnc.
ix. spodij, foliorum rosaru, & seminis earu, ana
drac. ij. dragaganthi, amyli, ana drac. v. fac tro-
chiscos cum succo linguae arietis, & da cum eo-
de succo. Idē. Confectio trochiscoru de papauere
recoferentiu creatui sanguinis, & tussi cum fe-
bre, & doloris pectoris, si Deus voluerit. Acci-
pe rosaru, gummi arabici, ana drac. iij. amyli, pa-
paueris, succi liquir. ana dra. ij. spodij, croci, ana
drac. semis. Confice cu triplicato melle, aut rob:
& da cu tereniabin, & aqua. Idem. Confectio
trochiscorum haematicorum expertorum iuua-
mentorum ad creatam, & sputum sanguinis, &
manationem eius vndeunque. Recip. corticum
cancrorum fluuiialium assorum, vnc. xv. corian-
dri assi, drach. vj. semi. papaueris, drac. xv. boli
armeni, & terre sigillatae, ana drach. vj. sem. por-
tulacae, folioru rosarum cum capitibus suis, gum-
mi arabici, dragaganthi, ana drac. v. lapidis he-
matitis loti dra. iij. euistidos, acaciae, cornu cer-
ui adusti, charabe, balaustiae, seminis myrti,
ana drac. iij. conchularum incensarum, drach.
ij. margaritarum non perforatarum, drachm. j.
Factrochiscos cum succo linguae arietis. Ex re-
bus mirabilis iuuamenti sunt trochisci de terra
sigillata, & trochisci de charabe dicti in antido.
Diosco. Portulaca sanguinis sputum sedat ex
pulmone, & proprie masticata: & frequens suc-
ci ipsius deglutitio, & similiter semen eius. Se-
denegi autem est ad illud mirabilis, & proprie
lotus, & administratus cu succo portulacae, aut
arnoglossae. Et similiter coagulum leporis cum
eisdem

*Trochis. ad
sputum san-
guinis. &
tusi.*

*Trochis. de
papauere.*

Alij troc.

*De portula-
ca. Sedene-
gi est haema-
ticus lapis.*

De trochiscis ad spumam sanguinis.
eisdē succis stypticis. Et iam expertū est, quod feminum arnoglossæ, granorum myrti, & capitum rosarum cum folijs suis, ana dr. j. & s. administrata cum succo arnoglossæ, sunt ad illud medicamentum vltimum. Et in semine hyoscyami est operatio bona: & hoc qñ ægritudo est praua, & proprie cum aqua mellis, & in mumia similiter est operatio perfecta, & proprie in sputo sanguinis ex percussione, aut casu, & sit portio ipsius chirat. j. & proprie cum vino styptico. Andromachus. Confectio trochiscorum ad sputum sanguinis, & sreatum eius. Recipit acaciæ dr. iij. rosarum, balaustræ, ana dr. vj. gummi arabici, dr. ij. dragag. dr. j. confice cum aqua pluuiali, dosi, dr. j. cum aqua frigida, & est expertum.

Trochisc. restringentes sputum sanguinis.
Paulus. Confectio trochiscorum restringentiū sreatum sanguinis, etiam si sit antiquus: & sedantium agitationes, & inducētium somnum. Recipit acaciæ, scendene lotæ, hypocistidos, balaustræ, florum meli granati, ana dr. v. gallarū, dr. j. & s. opij, & croci, ana dr. tres, fac trochiscos cum aqua pluuiali, dosi aur. s. cum aqua frigida.

Trochisc. de hæmorrhoidibus.
Filius Zachariæ Arasi. Confectio trochiscorum scendene, conferentium sputo sanguinis, & eius manationi vndecunque, & sunt experti. Rec. thuris, sanguinis draconis, balaustræ, ana dr. tres, & tertiam alterius, charabæ, dr. j. scendene, terre sigillatæ, ana dr. iij. aluminis, dr. ij. & s. opij, cinnamomi, ana dr. ij. hyoscyami, dr. j. & s. fiant ex eis trochi. iij. & sit dosi. i. cum albedagori, aut aqua portulacæ, aut linguæ arietis. Idem. Confectio epithematis, qua linitur petus: & sedat dolorem, & restringit sanguinem, & consolidat, & linitur super stomachū apud vomitum sanguinis, & vesicam, & super renes,

Epithema pro sedatione doloris, & restrictione sanguinis.
* apud iuncturam * sanguinis, & pessariatur in matrice, apud superfluitatem menstruorum, & stringit fluxum hæmorrhoidum. Recip. succi eufistidos, acaciæ, sang. draconis, gallæ, balaustræ, croci, gummi arabici, myrrhæ, boli armeni, opij, an. fiant trochisci: & lini ex eis vbi oportet. Sabor. Confectio papaueris conferentis cū auxilio Dei ei, qui sput sanguinem propter acuitatem, & inflammationem, & dolorem petoris, & pleuresim. Recip. rosarum, gummi arabici, ana dr. iij. amyli, dragaganthi, papaueris, ana dr. ij. spodij, croci, ana dr. s. succi liquirit. dr. ij. confice cum syrupo de papauere: da cum aqua pluuiali, & syrupo myrtino, aut rob eius, aut syrupo de papauere. Idem. Confectio trochiscorum conferentium sputo sanguinis, & emanationi eius vndecunque. Recip. luti sigillati, dr. iij. boli armeni, amyli, rosarum, ana dr. iij. charabæ, granorum myrti, ana dr. vj. cancro rum vstorum, seminis portulacæ, ana dr. x. corallorum, dragagan. spodij, ana dr. v. gummi arabici, liquiritiæ, ana dr. iij. confice cum succo portulacæ, & aqua rosarum: da cum aqua pluuiali.

Confectio de papa. valis ad spumam sanguinis.
Isaac Israelita. Confectio medicaminis conferens sreatui sāguinis a pectore, & pulmone,

Troch. conferentes spu to sanguinis.
Medicamē bonū ad spumam sang.

A & emanationi eius, & vomitui, & hoc medicamen non permittit cadere in phthisim. Accipe psyllij assi, drac. xv. granorum portulacæ asporum, gummi arabici assi, boli armeni, ana dr. v. papaueris albi, lactucæ, ana dr. x. charabæ assæ, rosarum cum pedibus suis, ana drach. iij. coralli assi, drac. iij. tere omnia sicut alcohol, dosi eius est, dr. iij. cum aqua frigida mane, & sero. Et sit cibis eorum vitelli ouorum, & pedes arietum, & hædorum. Idem. Confectio lohoc, quæ administratur ad manationes sanguinis ex pectore, & pulmone, bona. Recip. dragaganthi, gummi arabici, sanguinis draconis, boli armeni, rosarum, amyli, spodij, ana dr. iij. scendenegi, seminis arnoglossæ, papaueris albi, mumia, acaciæ, succi eufistidos, ana dr. ij. penidiarum sahari, dr. iij. confice cum syrupo facto ex rosis ficcis quantum sufficit: aut cum syrupo myrtino, & administretur. Phylimon. Confectio philonij perfici vehementis virtutis ad manationem sanguinis vndecunque, & sreatum eius cum tussi, & sine tussi, & superfluitatem menstruorum dolorosam, & hæmorrhoidum, & egestionem sanguineam, & ad mulieres prægnantes, quibus erumpunt menstrua, & conseruat fœtus in matricibus earum. Cuius hæc est permissio. Accipe papaueris albi, hyoscyami, ana dr. xx. opij, terræ sigillatæ, ana dr. x. scendenegi, croci, ana drac. vj. castorei, spicæ, euphorbij, pyrethri, margaritarum non perforatarum, charabæ, zedoariæ, doronici, ramich, ana dr. j. camphoræ dr. j. tertiam, confice cum melle rosato colato quantum sufficit, dosi a drac. s. vsque ad dr. j. cum succo arnoglossæ, aut cum aqua rosata, & modico vini puri.

De pleuresi. Cap. 7.

Pleuresis autem quædam vera, quædam non vera, vera quidem est apostematio cadens in panniculis, & lacertis distinguētibz inter velamen magnum, & costas, & proprie secus extremitate costarum terminatarum in pectore, aut sub eo: aut accidens in panniculo distinguente, & est diaphragma: & eius materia est sanguis, aut sanguis cholericus, aut cholera pura. Et non vera quidem pleuresis est, quæ fit in velamine, & lacerto extrinsecis cooperientibus pectus, & distinguētibz inter costas, & commissuras earum, & communicantibus cum cute. Et eius materia, aut est phlegma putrefactū, & inflammatum, & hoc est raro: aut melancholia, & hoc est rarius. Et illa quidem, quæ fuerit in velamine distinguente costas cum cōmunitate cutis, minus suspecta est: quæ vero in velamine, quod sub costis, magis, quæ autem in velamine distinguente, est praua, fit enim cum permissione intellectus circa augmentum & statū eius: & illud ideo, qñ communicat cū cerebro mediante neruo magno, qui dirigitur, & di-

Lohoc ad spumam sang.

Philonij optimū ad sreatum sanguinis.

Trochisc. tribus inchostrantibus.

Quid sit vera pleuresis.

Quid non vera.

*A quo hu-
more fit, ut
plurimum
pleuresis.*

*Quot modis
terminatur
pleuresis.*

*De cura pleu-
resis per respo-
lutionem.*

*Qualiter su-
spensum est
reperire
materiam
pleuresis.*

& dilatatur in substantiâ panniculorum. Et qui-
dem cõe est intrinsecis, & extrinsecis pāniculis
ab oī materia apostemari posse, verum a san-
guine, & cholera frequentius: a phlegmate, &
melancholia rarius, & illud ideo, qm̄ ad mem-
brum pāniculare, & densum, raro grossum, aut
viscosum penetrant. Pleuresis autem qualiscum
que fuerit, aut resoluitur, aut suppuratur, aut
permutatur. Ars autem, & ingeniatio ad resolu-
tionem ipsius est fm̄ vij. res. Et prima quidem
est percussio materiei: Secunda est regimen
ingeniatum, quo requiritur sciētia, vtrū sit a
plenitudine humoralī, aut ventosali. Tertia est
diuersio materiei. Quarta est subtractio eius
subtractione cōmuni post digestionem ipsius.
Quinta esteductio ipsi⁹ educatione proprie post
præparationem eius. Sexta est correctio accidē-
tium. Septima est regimen vitæ eius, quod in
tota protelatione curæ extendendum est. Et pri-
mam quidem rem complent administrationes
medicaminum membrum confortantium, ip-
siusque virtutem coadunantium, vt nō recipiat,
nec ipsum vincat, quæ ad ipsum fluit, materia.
Et ex hoc quidem facientibus est emplastratio
facta ex lentibus excorticatis coctis cum aceto,
aut ex farina fabarum cocta cum aceto, aut fa-
uic cum aceto, & fortius eis est emplastratio ex
lentibus non excorticatis, lotis in aqua calida,
deinde coctis cum aceto. Huius etiam intentio-
nis est euaporatio facta cum spongia infusa in
aceto decoctionis rosarum, aut balaustiarum,
aut similiū. Verum hoc est suspectum, nisi cū
materia pauca fuerit, aut in principio principiā-
te, cum nōdum materia replet in locum, & hæc
quidem cautela est, vt administretur regimē di-
uersum in eodem tunc, hæc enim cura est fm̄
sapientiam. Secundam rem complent admini-
strationes euaporationum, nunc humidorum,
nunc siccorum, sicut dispositio materiei exigit.
Et præcipiamus spongiā marinā aqua cali-
da infusā, & expressā alia euaporatoria præ-
cedere, prius tñ loco palma manus leuiter frica-
to, & oportet, vt sit spongia lata, & ampla ex oī
parte circundans. Et oportet inter carnem, &
& spongiā pannum antiquum subtilem, &
siccum interponi, supra siccū alium permutari
singulis iterationibus, absque iterationibus ad-
ministrationis spongiæ: & oportet esse aquam
dulcem, ac leuem: & quandoque decoctionis
chamæmeli, aut anethi, aut similiū, & aqua
salsa est fortior aqua dulci: & hoc qm̄ oportet,
& qñque facimus illud cum vesica, aqua cali-
da semiplena. Ex bonis euaporatorijs est aqua
decoctionis furfuris, & chamæmeli, aut anethi,
aut herbe vitri, & adhuc facillationes ex her-
ba vitri, & furfuris, postquam calefactum fue-
rit in latere calido, super quem roratum prius
fuerit acetum permixtum aqua: aut aqua sola,
aut aqua salsa fm̄ quod exigit dispositio mate-
riæ: & qñque madesunt in aliquo eorum prius,

deinde calefiunt, & superponuntur. Et fortius
his est euaporatorium factum ex orobo, & se-
minibus, aut folijs caulium, & aceto positis su-
per lanam imbibitam, aut oleo anethino. Ex
siccis autem euaporatorijs est faccellatio facta
cum furfure, & sale calefactis, aut milio, & sale
calefactis, aut panico, & sale. Ex medijs inter
humidum, & siccum est vas æneum, aut terreū,
aqua calida plenum: & oportet, vt sit vas am-
plum conuexum, vt ex omni parte circundet.
Et quidem super omnibus his canon est: quem
semper obseruare iubemus, qm̄ circa cito, & tar-
de resolubile intense, aut remisse calidū, & cir-
ca in superficie, aut in profundo positum, eua-
poratorium administrationis oportet commē-
surare, sic n. traditur sciētia fm̄ sapientiam. Et
adhuc quidem canon est, debere ab humidis,
debilioribus incipere. Et quanto compactior,
& siccior fuerit materia, tanto tardius ad fortio-
ra prorumpet, ne resoluatur materiæ, quod sub-
tile est, & cadat deinde durities in residuo, hoc
namque cauendum est. Cauendum etiam ne
vapor ex euaporatorijs ad egri nares ascendat,
dissolutionem enim, & tristitiam, & anhelitus
constrictionem generat. Cum autem ex serie
operationis huius peruenerit ad hoc, vt dolor,
& punctura qualiscunque fuerit, resoluantur,
aut fm̄ aliquid, aut integre; subest excusatio trā-
seundi ad aliud. Si vero multiplicatur vsque
adeo, vt dilatetur, & ascendat dolor vsque ad
furculas, aut vsque ad hypocondria extendat-
ur; tunc certum est, quod resolutionem reple-
tio agitativa prohibet: immo adhuc euapora-
tio dilatat agitativā, & multiplicat: & hoc ma-
xime cum repletio fuerit in toto: tunc autem ad
aliud genus curæ procedendum est, quæ admo-
dum dicemus iam. Tertiam igitur rem com-
plent administrationes medicaminum fm̄ exi-
gētiam vnius duarū occupationum. Et prima
quidem est, quod si materia fuerit dilatata, ascē-
dens vsque ad furculam, & nondum ex toto re-
pserit, sed adhuc est, vt repat; phlebotometur
basilica ex latere opposito: & extrahatur de san-
guine vsque dum alteretur color eius, iuxta vir-
tutis, & ætatis exigentiam. Et qñque apud plu-
ralitatem repletionis iubemus phlebotomari ex
saphena partis oppositæ, est enim eius iuuamē-
tum sublime, festinum, & proprie apud ascen-
sum materiei ad caput. Huius et intentio est
ventolationes in cruribus, & fricationes in ex-
tremitatibus, & clysteres lenes, & quæ hoc cur-
su procedunt. Secunda vero est, quod si mate-
ria fuerit declinior ad hypochondria, præponen-
da est clysterizatio. Deinde si necessitas expe-
tit, phlebotometur basilica similiter partis op-
positæ: & non excludatur, si virtus permiserit,
phlebotomia saphenæ. Et vniuersaliter quidē
extractio facis, & alleuiatio partium ventris a
face, & ventositate excusat ab additione nocu-
mentorū in hac ægritudine. Administrentur
igitur

*Canon bene
notandus.*

*Alius cano
bene notan-
dus.*

Alius can.

*De phleboto-
mia.*

igitur clysteres lenes facti ex eo, quod est sicut A
 aqua hordei cum radice maluarum: & aqua i-
 clæ pauca, & similibus. Et ne excedas in vfu eo-
 rum nisi vsq; ad illud quod significabitur tibi
 ex dispositione, qm̄ consuevit ægritudinē hanc
 fluxus sanguinis sequi immoderantia. Et si qui-
 dem fuerit cum eis accessus incolumitatis ad
 anhelitum, & lentescentiam febrium; tunc est
 huius apparitio significatio laudabilis, si vero
 non, contraria. Ex rebus autem maximi iuu-
 menti ad diuertendum morbi materiam est po-
 sitio ventosorum super locum doloris: nunc cū
 incisione, nunc sine ea, sicut exigit necessitas: se-
 datur, n. ex hoc dolor interdum, & interdū ma-
 teria ad partes cutis trahitur, verū oportet ope-
 rationem hanc, quod præcedat corporis mundi-
 ficatio cum phlebotomia, solutione ventris ex
 his, quæ dicemus, verum hoc a septimo vsque
 ad decimum quartū diem, & hoc proprie cum
 intelleximus materiam morbi posse reuocari
 ad cutem, huius ē intentionis est emplastratio
 ex sinapi, & similibus. Quartam rem complet
 phlebotomia, & corporis mundificatio cū me-
 dicinis solutiuīs sū necessitatis exigentiam. Et
 hoc, quod non discutimus, dirigit intentionem
 nostrā ad ægritudinem iam factā, in qua replet
 secundū totalitatē ipsa materia. Necessaria est
 ergo phlebotomia tunc, si ex sanguinis abundā-
 tia fuerit, ex basilica partis, quæ sequitur dolo-
 rem, facta vsque ad coloris sanguinis permuta-
 tionem cum conditionibus virtutis, & ætatis. C
 Excusat. n. ab alijs hæc phlebotomia, nisi fue-
 rit constipatio naturæ: tunc. n. lenienda est natu-
 ra cum his, quæ sunt sicut siracost. i. manna, &
 myrobalan. de violis, & decoctio violarum cū
 iuiubis in aqua hordei, & quæ hoc cursu proced-
 unt, aut cum enemate leui. Si autem materia
 cholericā fuerit, tunc phlebotomia, & ventris
 solutio necessaria est: & similiter si phlegmati-
 ca, aut melancholica fuerit. Verum oportet phle-
 botomiā præponi pharmacie, nisi ventris fue-
 rit constipatio: tunc. n. præcipimus lenire prius
 naturam. Mundificationem autem corporis cū
 medicina solutiua, oportet, quod præcedat præ-
 paratiua ad materie digestionem necessaria,
 & si quidem materia cholericā fuerit, requirit
 inflammatio eius infrigidationem maiorem, &
 humectationem; non tamen expolianda a vir-
 tute abstersionis, & de hoc quidem genere sunt
 aqua citruli, & melonis indi, & cucurbitæ, & si-
 milium, & proprie cum eo, quod est sicut seca-
 niabin, quod scripsit Gal. cuius hæc est permi-
 ssio. Rec. mellis partem vnā, zucchini, salis ia-
 meni partes duas, aceti, & aquæ dulcis, ana par-
 tē vnā. Inest autem huic secaniabin virtus ex-
 tinctionis, & sedationis sitis, & abstersionis, &
 si duplicatur in eo mel, prouenit ex eo abster-
 sio maior, & si additur ei ad acetositatē, est ob-
 uariuum cholere, & multiplicationis sitis, & sit
 dosis eius ab vnc. ij. vsque ad liij. cum aliquo ex

De secania
 huiusmodi ex-
 mulis sive
 phlegma.

prædictis succis, aut cum aqua habente tempe-
 riem inter calidum, & frigidum, si æstas fuerit
 & si fuerit hyems, detur cum aqua calida, ita tñ
 quod in matutinis præcedat haustum eius po-
 tus mucilaginis psyllij ex aqua sola, aut ex a-
 qua granatorum dulcium, & aqua dulci cum iu-
 leb: & subsequatur ipsum circiter per duas hor-
 potus aquæ hordei. Si autem rem pluris hume-
 ctationis, & minoris abstersionis dispositio exi-
 git, syrupus viol. cum aqua iuiubarum dandus
 est, aut aqua hordei cum violis cōditis. Rescin-
 dantur autem omnia, quæ infrigidant, & com-
 pingunt, sicut portulaca, papauer, & similia, ni-
 si aliqua necessitas exigat, sicut dicemus. Si autē
 febris, & estuatio, anhelitusque frequentia, & si
 tis inualuerint, succurrendum tunc cum eo, in
 quo ē humectatio sola, sicut est mucilago psyl-
 lij proprie, & iuleb subtile; sorbendo ex eo sem-
 per aliquid post aliquid, & si fuerit cum hoc cō-
 strictio nature, dandus est syrupus de prunis cū
 mucilagine psyllij, & similia. Si autem mate-
 ria sanguinea fuerit, requiritur virtus infrigida-
 tionis minor, & abstersionis maior; & proprie
 cum eo, quod est, sicut secaniabin, in quo dupli-
 catur mel, cuius haustum præcedat, sicut matu-
 tinis, hydromel, & iuleb factum subtile vtrun-
 que: & subsequatur aqua hordei, decoctio capil-
 lorum veneris, & similia. Si autem materia
 fuerit sanguis phlegmaticus, requiritur minor
 infrigidatio, & maior abstersio cum eo, quod
 est, sicut secaniabin proprie, & decoctio hyssop-
 i, & radix lilij, huius ē intentionis est hydro-
 mel, & similia. Si vero fuerit materia sanguis
 melancholicus, detur syrupus melinus, & hydro-
 mel cum decoctione anethi, vel lupini, vel bu-
 glossæ, & ireos, & similia. Et super his canon
 est, vt res lenientes, & remouentes asperitatem
 præcedant res, quæ absterunt: immo non ex-
 polientur ab eis: sic. n. facilitatur operatio, cum
 aut administrationem medicinæ solutiue co-
 gnoueris necessariam esse in re, vt consideres.
 Nam si febris vehementia inualuerit cū æstua-
 tione, tunc timendum est solutiuum, & excusat
 ab ipso sola phlebotomia, in qua nō est timor,
 nisi forsan apud naturæ constipationem, & iu-
 bebamus eam leniri cum aqua hordei, & violis
 conditis, & pulpæ casie fistulæ, & manna, & si-
 milibus: aut cum aqua prunorū, & quæ hoc cur-
 su procedūt, aut cū clysteri lenituo ex his, quæ
 scis. Materia vero euacuanda qualiscunque fue-
 rit, oportet, vt euacuetur cum eis, cum quibus
 cum solutione est lenificatio, de quorum sum-
 ma sunt violæ proprie humidæ, & siccæ condi-
 tæ, & syrupus ex eis, & siracost, & tereniabin,
 & zucchini alfor, & casia fistula, & similia:
 & proprie si materia fuerit cholericā, & quan-
 doque miscetur cum eis, sicut sunt trochisci de
 violis habentes aliquid scammonæ, & nos scri-
 psimus permissionem eorum in capitulo de
 asthma. Et si fuerit phlegmatica materia, eua-
 cuan-

Quæcumque
 fuerit mate-
 ria plerique
 semper est
 euacuanda cū
 medicina le-
 nitua, si ex æ-
 stuatione in-
 digeat.

MESVE DE AEGRIT. PECT. ET PVL.M.

cuanda est cū eo, quod est sicut pulvis ireos, aut agaricus, aut hyssopus, alhafee, cum myrobalanis de violis mellitis, & tereniabin, & aqua hordei. Si vero fuerit melācholia cum eo, est, sicut elleborus niger cum aqua hordei: & iam quidē Gal. precipit aquam hordei post solutium pro pinari debere, aut aquam mellis, vt lenificet, & absterget virtutem solutiui, & si dispositio aliqua est, quæ exigat, necessarium est, vt clysteribus lenibus, medijs, & acutis sū necessitatis exigentiam; & proprie cū dolor procliuior ad hypochondria fuerit. Quintam rem complent administrationes medicinarum sputum facilitantium, ipsumque velocitantium. Et hoc quidem perficitur, cū inchoatione ab humectantibus, & lenificantibus, & procedendo ad res temperate absterfionis, & si quidem vehemens inflammatio fuerit, cum eo, quod est, sicut aqua melonis indi, aut aqua citruli, aut cucurbitæ cū aqua zuchatis; aut aqua hordei excorticari decocti in aqua pluuiali decoctione vehemēti cū iuleb. Et si quidem non adeo fuerit vehemens, sufficit aqua iuiubarum, & sebesten cum violis, & seminibus cydoniorum, & oleo amygdalarum dulcium cū iuleb, & aqua mellis, aut aqua zuchari, & non prætermittatur post illam aqua hordei, sicut post horam, & in processu rei procedē dum vsque ad id, quod est sicut decoctio radicū lilij, & capillorum veneris in aqua hordei cum hydromelite, verum aqua mellis est vltimior ad humectandum, quam aqua hordei; & aqua ficuū, & passularū est huius generis post ista, & proprie cum myrobalanis de violis, & aqua mellis, & oleo de amygdalis dulcibus; & si niliter aqua liquiritiæ cū eis, aut sine eis: & facimus sequi post illam aquā hordei: & est via rector, & quāque peruenimus ad gradum eorū, quæ sunt sicut decoctio hyssopi, & similia. Et ex rebus sputum facilitantibus, est sorbitio facta ex aqua ad caliditatem decliui, hora post horā: & ex eis est embrochatio facta super locum doloris cum aqua calida: minuit. n. dolorem, & sputum accelerat, & si sit decoctionis maluarū, aut scœnug. & similiū, magnificatur operatio eius: & cōferunt ei cerata, & emplastra: & ex eis, quidem sunt meliora, in quibus est lenificatio cum resolutione non eleuata, sed quasi in gradu primo: deinde procedendum paulatim ad ea, quæ amplius eleuantur, & ex rebus vtilib. non eleuatis est ceratum ex oleo violato, & cera, aut ex oleo amygdalino, & cera, & eleuatur super ista quæcunque fiunt ex mucilaginitibus, aut adipibus alijs, & adhuc ex hyssopo humida: & ex eis est fortius ex radice lilij, aut scœnugræco, & semine lini, & absinthio coctis cum succo herbarū vitri, & oleo de chamæmelo, & pauco melle, & adhuc est fortius his, ex caulibus elixatis cū butyro, aut ex cinere radicū caulium cū adipe. & nos quidē plura his scribemus post, si Deus voluerit. Et ex his, quæ valde sputum facilitat,

est, vt dormiat infirmus super latus dolorosum, & sorbeat hora post horā paulatim ex aqua calida, & aqua zuchari, aut aqua mellis calida, & similibus. Sextā rem complent administrationes medicaminum sedantium accidentia superuenientia huic ægritudini, quæ si vltimatur accidit eis timor, & desperatio, & sunt proprie permistio intellectus, alienatio, vigilie, sitis vehemens, fluxus ventris, & sanguinis ex naribus. Intellectus autem permistio, & alienatio quāque; accidit apud permutationem pleurefis, & nos loquemur de ea, quāque accidit ex proprietate cuiusdam speciei pleurefis, sicut proprie, quā fit in velamine distinguēte magno, & ē diaphragma, & cōicat cum cerebro mediante neruo quodam magno, qui dilatatur, & contextitur in substantiam pānicularem, & oportet in hac parte geminare curā simul pleurefis, sicut scribemus nunc; & phrenesis, sicut in proprio loco scripsimus, & huc erit inodus curationis, si Deus hanc ægritudinem curari permiserit. Vigilie autem si accidunt interdum, accessum ad permistionē intellectus significant; & proprie dum multiplicantur, & tunc necessaria est administratio ipecierum de iacur, & syrupi de papauere, & decoctionis eius, & hoc cum cautela, ne sputum cōpingat, & prohibeant, quod est res deterior eis, & medicinæ ex semi. papaueris meliores sunt eis, quæ ex cortice: cautela societatis aufert hoc nocumentum, & proprie si associetur eis, quod est sicut decoctio passularū, aut aqua mellis, aut rob, & quod est simile. Sitis autem accidens eis sedanda est cum humectantibus, & vehementiā inflammationū extinguentibus, sicut cū aqua citruli proprie, & melonis indi, & mucilagine psyllij, & similibus, de quib. loquemur in proprio capit. Verū oportet non esse frigida actus: & oportet admisceri aliqua eis ex abstergentib. subtiliter, vt lenificetur sputum, & si fuerit sitis a caumate spiritualium, administretur libertas aeris temperati, decliuis ad humiditatem, & vngatur pectus ēt excreato de oleo violato, & similib. Si aut fuerit ab ebullitione cholæræ rubæ, confert secaniabin subtile, quod scripsit Gale. cum aqua pluuiali: & syrupus violaceus cum aqua plurima sedat hanc sitim: & aqua hordei habens bonitates suas ex materia permistionis suæ confert, sicut Hipp. dixit. Fluxum autē sanguinis in narib. contingentem eis post crisim, sistere non debemus, nisi superfluat: & si fuerit non criticus, sed propter exuberantiam sanguinis, confert tunc phlebotomia, & alia, quæ diximus in capitulo proprio. Fluxus ventris accidēs eis in morbi principio est sū vnum duorum modorum, aut. n. propter multitudinem materiæ cum persistentiā regulationis naturæ: & sequitur ex hoc anhelitus facilitas, & lentescētia febris: & est significatio bona, aut est propter exuberantiam materiæ præter, quam regulatur a natura: immo est sicut regurgitās: & est significatio

Aqua mel-
lis plus hu-
medat plus
quam aqua
hordei.

De illa, quæ
valde spu-
tum facili-
tat est dor-
mire supra
latus dolo-
rosū.

Accidētia,
quæ vt plu-
rimum, ac-
cidunt pleu-
ritici.

Vigiliae su-
perstina in
pleurefi a le-
sionem su-
perstina si-
gnificant.

Quid agen-
dum contra
sitim super-
fluam.

Quid cōtra
fluxum san-
guinis natiū

Qualiter
fluxus ven-
tris in fluxu
pleuritidis ad-
uenient ali-
quando bo-
num sit
aut aliqua-
do malum.

Dare cibū
apud vehē-
mentiam do-
loris est po-
nere agrum
ad despera-
tionem, &
mortem.

ficatio mala, & proprie cum non sistitur per ip-
sum difficultas anhelitus, tristitia, & febris in-
flammatio: tūc .n. fortassis superueniet mors in
iij. vel ante. Si autem accidat fluxus ventris in
fine morbi, est similiter sicut alios duorum modo-
rum, aut .n. expellitur materia ad hepar, & vi-
scera, & sequitur ipsum incolumitas: aut accidit
a debilitate hepatis, & prostratione digestiue
virtutis, & contentiue in ipso, & sequitur post
ipsum perniciositas. Septimam re complement ad
ministrationes regulationum circa regimen æ-
gri in generib. sex rerū, & proprie, ut dirigatur
eis temperies in aere, quæ sit vtrunque ad cali-
ditatem decliuis, & timeatur obtusio, & acuitas
in ipso ex multiplicatione boreæ, & austri, in-
quantū possibile fuerit: & fiat elōgatio a fumis,
& vaporibus, & ventorum flatu: & ab aere agi-
tationis aquarum, & ab æstuoso, & ficco. Nu-
trienti autem oportet commensurari eis, sicut con-
siderationem nostram, quam dirigimus, aut ad
morbum, aut ad patientem. Et ad morbum qui-
dem, aut sicut quantitatem acuitatis, aut sicut horā
accessus, & recessus eius, & multitudo quidem
acuitatis facit necessariam subtractionem nu-
trientis; sicut paruitas multiplicationem ipsius.
Et Hipp. quidem dixit apud vehementiam do-
loris, & acuitatis, si cibus detur, est ponere agrū
ad desperationem, & mortē: & illud ideo, quā
natura debilis ad alteram duarum occupatio-
num, deficiet ad vtrāque, & certum est furiosā
ex resistentibus naturæ suppeditationem multi-
plicari: quare tunc nutriens omnino prohiben-
dum est. Et adhuc nutrire circa acuitatis, & do-
loris aduentum, seu augmentum, horrendū est
magis, quam circa ipsius vlimitatem. Apud
vero acuitatis, & vehementiæ doloris declina-
tionem, non suspectum est, & minus apud lente-
scientiam. Vtcrius autem nutriendum, quā iam
accidentia quieta, & leuia, & facilia fuerint; &
adhuc vterius, quā ex toto remissa sunt. Nutries
igitur cum nondum in toto leuior fuerit, cum
eo, quod est sicut aqua hordei, & aqua zuccha-
ri, aut aqua mellis; vtriusque factis subtilibus. Et
cum iam a dolore alleuatum agrum inueneris,
sed non integre sis contentus aqua zucchari, &
aqua hordei decocti in aqua plurima, decoctio-
ne vehemēti; aut aqua altereniabin cum aqua
hordei, decoctis vehementer; facilitant enim
sputū, & si vterius sollicitare volueris, ex amy-
gdalis iusculum decoctionis earum admiscebis,
& dabis cum melle modico, aut zuccha. & ex
eis est aqua alchanderes, & aqua tritici, & pro-
prie cum amplius egrum alleuatum inueneris,
similiter iusculum ex maluis, & crysolochana,
& bletis, & ficla, & cucurbita, & forbitiones ea-
rum ex fabarum farina: & concedimus in fine
febris pulmenta ex butyro. Et post febrem ius-
cula ex herbis cum carnibus teneris, aut vitel-
lis ouorum. Et quidam ex antiquis dabant pa-
nem cum aqua zucchari, & iuleb. Gale. autem

A precipit, quod nunc comprehendit vniuersitas,
fermentum non dari: facit .n. apertionem aposte-
matis ante digestionem, & azymum non dari;
sputum .n. inuiscat, cum autem rupturam apo-
stematis querimus, damus fermentatum: ruptu-
ram .n. apostematis faciliat. Et vniuersaliter
quidem conceduntur eis canna mellis, & grana-
ta dulcia, & poma dulcia elixata, ac assata; &
passula sine interioribus, & chesmes, & iuiubæ
completæ, & amygdalæ. Et quāque extendimus
vsque ad pisces degentes in scopulis, & proprie
habentes squāmas, & hæc proprie tribuantur, si-
cut exigit dispositio. Et in pleuresi quidē phleg-
matica danda est aqua cicerum, aut aqua hor-
dei, & cicerum cum melle; & aqua caulium cū
oleo amygdalino, aut lacte amygdalarum, &
cibentur ficla cum oleo amygdalino, aut lacte
earum, & melle; & detur etiā altereniabin cum
hyssopo, & melle; aut pulegio: est .n. ei cibus bo-
nus. Et dico quod tempus, ætas, regio, & cōsue-
tudo in administratione quantitatis nutrien-
tium, & numeri; vtrum parum, vel multum, se-
mel, aut amplius dari debeant, regulat: quare
distingendum est in illis, sicut scis. Potus autē
eis bonus est aqua zucchari, & aqua mellis, iu-
leb subtile, & aqua hordei subtilis, & quæ hoc
cursu procedunt. Aquam autem in hyeme cali-
dam bibant: æstate vero temperatam. Verum
abhorreant aquam frigidam, nisi in duobus ca-
sibus: & hoc quidem in tussi sicca, & aspera: &
in siti ex caliditate vehemēti: tunc quoque co-
cedimus ipsam, frangentes frigiditatem eius,
cum secaniabin, & iuleb; acquirētes ei ex vir-
tute incisionis alfecaniabin, virtutem penetra-
tionis, ut penetret, discurrat in venas, & sigille-
tur, deinde ex frigiditate, & humiditate virtu-
tis aque extinguis inflammationem, & sedas
asperitatem, & situm, hoc est .n. quod non omnes co-
prehenderūt. In morbi autem declinatione de-
tur eis vinum album, dulce, subtile; & rob cum
aqua pluuiæ, & aqua mellis, & conceditur vi-
num aquosum, & lene, & vinum chesmes, & a-
qua decoctionis alchiesmes, & aqua passularū,
& iuleb; & quæ hoc cursu procedunt. In phleg-
matica vero forbeant aquā mellis, quāque deco-
ctionis hyssopi, & quæ hoc cursu procedunt. In
melancholica vero cibentur forbitionibus fa-
ctis ex sauium triticeo, & melle, & alterniabin,
& oleo amygdalarum, & ex forbitioni, us fa-
ctis ex farina fabarum in iusculis ex lingua bo-
vis domestica, & sylvestri. Potent aquam mel-
lis cum aqua lupuli, anethi, & similia. Et qui-
dem iam dictum est, in hac ægritudine ven-
trem fluxibilem cum moderantia fieri, etenim
eius strictura, vel largitas plurima non est bo-
na. In lubricitate igitur ventris, prohibenda
sunt iuscula ex herbis, dāda vero sunt apud vē-
tris stricturam, & cum sitis aspera fuerit. Et pro-
hibenda sunt granata, & poma, cum ventris
constipatio fuerit: danda vero sunt apud lubri-
citatem

citatem ipsius, & sic intelligendum est de catervis. Cibare autem, aut potum dare, non nisi a fece purgatis visceribus: vel saltem membris digestionis primæ, Hippo. iussit, neque accedente dolore, neque præsentem eo, neque in hora de teriore horarum. Similiter autem, nec aperias venas, face constipatis visceribus, aut lubricitate dominante eis, & proprie vehementi: neq; in die, cum natura obijcit morbo; sed in die minoris agitationis, si possibile fuerit. Soluere vero apud ventris constipationem, & apud materiei declinationem ad hypochondria, cum enematis magis esse conueniens Gale. iussit. In euacuando vero membra nutritiua, & spiritalia, abscindente pharmacia opus esse præcepit, & enemata vtilia esse non negauit, & proprie sicut dispositio exigit. Adhuc autem opus pharmaciæ abscindendum est, apud febris, & accidentium vehementiam: excusat enim tunc ab ea sola phlebotomiæ administratio, nisi forte lenire siccitatem viscerum oporteat: & hoc magis cum clysteribus facias.

Sermo in aqua hordei. Cap. 8.

Consueuerunt antiqui vocare aquam hordei, prisanam, & consueuerunt vocare pituitanā, & chylum esse liquores resultantes ex elixatione alicuius rei in aquoso, ex actione caloris operantis in illa. verum chylus habet artificem calorem animalis, & proprie in vase proprio. prisa autem habet artificem calorem ignis in vase communi, sicut ex elixatione carniū, & frumenti, & hordei, & aliarum rerum nutrientium. Elixationem autem rerum medicinalium consueuerunt vocare apozema. & inuenerunt aquæ hordei duplex officium, scilicet lenitionis cum absterfione: aut sine absterfione. & si quidem est cum absterfione, potum medicinale vocauerunt. eam vero, quæ sine absterfione est, quandoque vocauerunt potum tantum, & quandoque potum, & cibum. Et in his distinguitur modus operationis secundum artem, & scientiam: quare duplicem in eius operatione inuenerunt artem vnam. scilicet facientem eam potum medicinale, aliam facientem potum tantum, aut potum, & cibum. Ars vero prima modificat sic. Accipe hordei excorticati, & fricati cum panno aspero frictione vehementi, vsque ad excussionem tenuium corticum circiter libram. i. & sit hordeum subtile, medium inter antiquum, & nouum; super quod non cecidit de odore corruptionis aliquid, nec de contagione fumi, aut pulueris; & conseruatum fuerit in loco aeris liberi; & iam habuerit perfectionem in maturitate sua. & pone illud electum in olla noua mundata, lota, & absterfa nimis; ut non remanserit in illa de odore quicquam omnino. & projice super ipsum aquæ circiter libras xx. & sit aqua fontium, dulcis, levis, & subtilis. & exerce coctionem ipsius cum omni facilitate, inquantum possibile fuerit: & sine fumo,

auferendo a principio spumam eius. & decoquatur vsque ad consumptionem medietatis aquæ, aut duarum partium eius. deinde coletur, & conseruetur in vase vitreo; habet enim hæc aqua virtutem lenitiuam resultantem in ea ab aqua, & medulla hordei: absterfuiam, & lenitiuam a nitrositate quadam expansa in cortice hordei interiori tegente medullam eius. Est igitur facilis; lauatiua, & sputi facilitatiua. ventrem lubricat, oppilationes aperit, & vrinam prouocat. Ars vero secunda modificat secundum hunc modum. Recip. hordei excorticati circiter lib. i. & frica illud cum panno aspero frictione vehemente, vsque ad exclusionem, & ad separationem intrinsecorum corticum omnino. laua illud lauationibus pluribus cum aqua calida: deinde pone id in olla, & funde super ipsum aquæ circiter lib. viij. deinde bulliant cum facilitate ebullitione vna, & projiciatur ab eo illa aqua; deinde pone super ipsum aquæ calidæ circiter, li. xx. & decoq; cum facilitate vsq; ad lib. x. vel vsq; ad lib. 7. deinde cola, & recode in vase vitreo. Hæc aut aqua sitim, & asperitatem sedat, & inflammationem extinguit; & pectus, & pulmonem, & guttur lenit, sitim extinguit, venter lubricum reddit, præcordia humectat, & sputum faciliat. Hæc autem aqua, vltiorem recipiens coctionem infundendo adhuc in ea parum post parum circiter lib. x. aquæ calidæ, efficitur cibus, & potus, quem quibusdam colatum; quibusdam non colatum secundum necessitatis indigentiam Hippo. dari præcepit. Et quandoque adhuc vltiorem recipit decoctionem, vsque adeo, donec habeat mediocritatem inter iunctum, & liquidum; & est cibus laudabilis, habens bonitates solemnes.

Sermo in aqua cicerum. Cap. 9.

Dixerunt antiqui duplicem in ciceribus proprietatem esse. Ex eis vna est, quæ est expansa in superficie corticum cicerum, humiditas baurachia cum caliditate subtili, quæ tollitur sola ebullitione. Et est alia proprietas, quæ sedet in toto corpore eorum; & est humiditas dulcis, subtilis, nutritibilis, tamen inflatiua. Si vero coxeris lib. i. cicerum conseruantium adhuc nitrositatem suam cum lib. xx. aquæ facili decoctione, vsque dum redeant ad lib. x. tunc erit aqua eorum potus medicinalis; & proprie lauatiua, & absterfuiua, & aperitiua oppilationum, tam præcordiorum, quam nutritiuorum, & viarum vrine, frangitibus lapidum in eis: mundificat viscera, sitim ramen non tollit. Et si vltiorem excipiat coctionem, & cum plurima aqua, vsq; dum acquirat mediocritatem inter tenue, & iunctum, est cibus bonus ægritudinibus phlegmaticis. verum oportet, ut detur colatus. Ex ciceribus autem, a quibus iam expoliata fuerit nitrositas, si iuscula incitantia ventrem, & impinguantia. Sermonem in aqua mellis iam scripsimus in antidotario nostro, quare non

Proprietates prisanæ primi modi.

Secundus modus.

Proprietates prisanæ secundi modi.

Prisana vltimæ decoctionis est cibus laudabilis.

De aqua cicerum quælibet sitim lenit. Hunc syrupum alchymus de scriptis etiam in antidot. Hunc syrupum describit Serapion in proprio antidot. Hunc vult de scriptis. Mes. supra in antidotario.

non est hic necesse repetere. Abuhali. Iuleb al-
 chesmes cōferens cum auxilio Dei pleuresi, &
 doloribus pectoris. Recipit alchesmes, & passu-
 las, & decoquantur in aqua, decoctione sufficiē-
 ti: & accipe huius aquæ, partem. j. penidiarum,
 partem semis. decoquantur vsque dum sufficit.
 secundum eundem modum fiat iuleb. Idem. Sy-
 rupus conferens tussi, & pleuresi. Recipit succi
 granatorum dulcium, lib. ij. succi cānarum mel-
 lis, lib. j. penidiarum tantundem. Fiat ex eis sy-
 rupus, bonus, si Deus voluerit. Ioānitius. Iuleb
 subtile cōferens pleuresi cum inflammatione,
 & fiti. Accipe succi melonis indi, aut succi cu-
 curbitæ assæ, lib. iij. zucchini lib. iij. fiat ex eis
 syrupus, & detur cū aqua hordei. Idem. syrupus
 violaceus conferens febribus, & pleuresi, & tus-
 si sicca. Recip. violarum recentium, seminum
 cydoniorum, & citruli, ana drachm. x. feminis
 maluæ, dra. xij. gummi arabici, drac. viij. traga-
 canthi, drac. ij. Funde super ea, aqua calidæ, lib.
 vij. & dimitte die, ac nocte, deinde bulliat ad cō-
 sumptionem medietatis: deinde cum penidia-
 rum libris duab. fiat syrupus, da cum aqua hor-
 dei, & mucilagine psyllij, mane, & sero. Israeli-
 ta. Syrupus cōferēs pleuresi, & catarrho calido,
 & tussi calidæ cū asperitate, & fiti vehemēti fa-
 ctis causa ficitatis temporis. Rec. iuiubarū pin-
 guium, sebesten, ana. c. violarum, siracost, ana,
 drac. x. liquiritiæ, florum linguæ bouis domesti-
 cæ, ana drac. xij. feminis maluæ, cydoniorum,
 ana dra. v. super ea projice aqua calidæ, lib. vij.
 & dimitte die, ac nocte: deinde coque vsque ad
 consumptionē medietatis, cum zucchini lib. ij.
 & succi malorum granatorum dulcium, li. j. fiat
 syrupus, da cū aqua hordei, & mucilagine psyl-
 lij. Idē. Syrupus cōferens pleuresi cum inflatio-
 ne, & acuitate vehemēti, & tussi difficili. Reci.
 aqua cucurbitæ lib. iij. siracost, violarum, ana,
 drac. xx. pulpæ casia fistulæ, dra. x. infundantur
 omnia p. diē ac noctem in succo prædicto cali-
 do, deinde frica manibus, & cola. & cū succi gra-
 natorū dulciū lib. j. & zucchini lib. ij. fiat syru-
 pus, da vt superius diximus. Hamech. Syrupus
 de violis conferens pleuresi, & tussi calidæ.
 Rec. violarū, vnc. ij. feminū cydoniorū, & mal-
 uæ, ana vnc. j. iuiubarum, sebesten, ana. xxx. de-
 coque in li. vij. aqua cucurbitæ ad tertiæ partis
 cōsumptionē, & cum zucchini, li. ij. fiat syrupus.
 Filius Zachariæ. Confectio trochiscorum festi-
 nantium maturationem in pleuresi, & facilitan-
 tium sputum. Recipit violarum, succi liquiritiæ,
 ana dra. decem, tragacanthi, amyli, feminis al-
 thææ, feminis feniculi, ana drach. quatuor, con-
 fice cum mucilaginibus, & proprie psyllij, & se-
 minū cydoniorum, & sem. lini. & fit dosis, drac.
 j. cum syrupo violato. Idem. Cōfectio vnguen-
 ti lenientis pectus, & facilitantis sputum. Reci-
 pit olei violarū, vnc. quatuor, mucilaginis femi-
 nis lini, & sem. cydoniorum, & mucilaginis se-
 minis althææ, ana drac. iij. mucilaginis hordei

mundi coctæ ad perfectionem vsque dum nū-
 bescat, vnc. j. & semis. succi radicū lilij. vnc. j.
 ceræ puræ, vnc. j. aggregent oīa bona aggrega-
 tione, & inungatur cū eo pectus, bonum, si Deus
 voluerit. Sabor Rex Medorum. Descriptio vn-
 guēti sedantis dolorē, & lenientis sputum. Rec.
 olei violati, vnc. j. ceræ drach. semis. adipis ana-
 tis, & gallinæ, ana drac. quinque, hyssopi humi-
 dæ, drach. viij. butyri ouium loti sæpe in aqua
 hordei, dr. iij. mucilaginis feminis lini, althææ,
 ana drac. x. & fiat ex eis vnguentū bonum, & ex-
 pertum. Et si materia cōpactior fuerit, pone pro
 oleo violato oleum de lilio. Idē. confectio em-
 plastri mirabilis ad ea, quæ diximus. Rec. folio-
 rum violarum, drac. quinque; radicū lilij, drac.
 x. farinæ hordei, & fabarum, ana drac. vj. & se-
 mis. mucilaginis maluauiſci, & feminis cydo-
 niorum, & feminis lini ana dra. xij. florum cha-
 mæmeli, & tragacan. ana dr. vij. ceræ, vnc. ij. o-
 lei violati, nnc. viij. rob quantū sufficit, aggregē-
 tur omnia, & decoquantur, & superpone. Si aut
 materia compactior fuerit, & indiget resolutio-
 ne, addat in eo farinæ feminis lini, dra. j. & pro
 oleo violato ponatur oleum de lilio. Et si calidi-
 tas intensior fuerit, adde eis succi foliorum cu-
 curbitæ, nenupharis, ana drach. xij. & subtrahi-
 mus semen lini. Idem. aliud sedans dolorem, &
 maturans. Accipe farinæ hordei, meliloti, ana
 partem vnam, far. fænu. sem. lini, ana partem se-
 mis. sem. papauæ. albi, partis. i. tertias duas, aut
 corticū papaueris partē semis. vitellū oui vnū,
 rob quantum sufficit ad aggregādum ea. Filius
 Amaran. Emplastrū conferens pleuresi. Acci-
 pe violarum, furfuris farinæ albæ, farinæ hor-
 dei, & fabarū, maluæ, chamæmeli, meliloti, ana
 partes æquales, cōfice cum cera, & oleo violato
 quantū sufficit, & vttere. Et si necessitas expetit,
 ad maiore resolutionē adde ficus albas, farinā
 feminis lini, & scenugræci. Si autem resolutio,
 quam quærimus, non fuerit possibilis, immo tē-
 dit ad hoc, vt suppuretur: & hoc significatur ex
 eo, quod nō mūdificatur in xiiij. die: immo mul-
 tiplicatur dolor cū febre, & difficultas, & cōstri-
 ctio anhelitus, & tussis, & alia: tunc diuertemus
 nostrā cōsiderationē ad inuestigādū qualitatē
 accidentium significantium super alterum duo-
 rum, ex his, quæ cōpræhendit ratio de esse vir-
 tutis. Nam si dolor cum prædictis accidentibus
 nō multus fuerit, neque propter phlebotomiā,
 neque propter sputum, neq; propter alia sedat:
 & virtus fuerit fortis, expecta suppurationē, &
 si virtus nō fuerit fortis, expecta casum eius, &
 mortem. Et dixit Hippo. quod quando pleure-
 sis non resoluitur, neque mūdificatur vsq; ad
 diem xiiij. tunc permutatur ad collectionem.
 Et tunc oportet, vt ars perducendi collectionē
 ad suppurationem, & ex suppuratione ad statū
 incolumitatis, dirigat intētionē nostram ad sex
 res. Prima quidem est maturatio apostematis.
 Secūda est ingeniatio ad rupturam eius. Tertia

Mesue.

T t

est

Aliud vn-
 guentum fa-
 ciens dolo-
 rem, & fa-
 cilitans spu-
 tum.

Emplastrū
 ad idem.

Aliud ad
 idem.

Aliud em-
 plastrū ad
 pleuresim.

De cura
 pleuresi, q̄
 terminatur
 per suppurā-
 tionem.

Iste syrupus
 violaceus
 differt ab il-
 lo qui pos-
 titur in an-
 tidot.
 Syrupus o-
 portet ad
 pleuresim.

Alius syru-
 pus confe-
 ritur ad pleu-
 rim.

Syrupus vio-
 laceus confe-
 ritur ad pleu-
 rim.

Vnguentum
 ad pectus fa-
 cilitans spu-
 tum in pleu-
 rim.

MESVE DE AEGRIT. PECT. ET PVLV.

est absterfio, & mūdificatio materierum. Quarta est mūdificatio, et cōsolidatio. Quinta est correctio accidētū. Sexta est rerum sex regulatio. Primā igitur rē cōplent administrationes medicaminum aggregantiū in se virtutē lenificationis, vel simul etiā resolutionis, vt cadat maturatio æqualiter in materiā iam collectam. & illa quidē oportet, vt latitudinem cum gradatione administrationis medicaminū habeat, incipiendo ab eis, quę sunt in gradu temperatę cōplexionis; extendendo ad ea, quę sunt maioris eleuationis, donec perueniatur ad gradum fortium. Et scias quoniā principium operationis medicaminis fortis inæqualem facit maturatio nem, aut ante maturationem apostema aperit. Maturatiuorum autem quędam operantur ad ministrata interius per os, & quędam exterius. Et ex interius operatibus, & tēperatis est aqua decoctionis ficuum siccarum, & daſtylorū, & fortius eis est decoctio vtrorūque. Et ex eis est decoctio fœnugræci, & ficuum siccarū cū rob, aut sine eo, aut passularū, & fœnugræci, aut aqua hordei decoctionis ficuū siccarū vel radicū lilij cū melle. Et ex eis est fortius decoctio ficuū, passularū enucleatarū, daſtylorū, fœnugræci, & feminis maluę cum meibuteg. & si fuerit in eo caliditas vehemēs, tunc cōueniens est aqua hordei cum aqua iuleb subtili, aut cū aqua mellis. aut cū aqua decoctionis maluarum, aut seminum earum, aut althęę, radicis lilij, aut ficuum siccarum, & passularum, aut fœniculi, aut seminum cydoniorum, & similitum. Confectio trochiscorum facientium maturationem, & proprie cum non est caliditas vehemēs. Recip. seminum maluę, althęę, farine fœnugræci, feminis lini assi, farine cicerū, succi liquiritię, tereniabin. ana. fac trochiscos cū mucilagine feminis lini. da cū eo, quod conuenit ex potibus. Confectio alia trochiscorū, cōferens ei cum quo est caliditas, & febris vehemēs. Recip. violarū siccarum, tragacanthi, amyli, succi liquiritię, seminum cydonionum, sem. citruli, et melonis, & cucurbitę, seminum maluę, althęę, florū meliloti, ana. fac trochiscos cum mucilagine seminum cydoniorū, aut sem. lini: da cum eo, quod conuenit ex potibus. Extrinsecus autē operantium, quędā sunt embrochationes, & proprie ex aquis decoctionis maluę, aut althęę, aut fœnugræci, aut feminis lini, aut cydoniorū, & similitum administratę cum spongijs. Et quādoque additur eis, quod est sicut melilotū, & anethū, & herba vitri, quando oportet sedare dolorē. Et quandoque oportet, quod sint linictiones, & pprie, quę sunt sicut cera, & oleum imbibita in mucilagine pſyllij, & seminū maluę, aut in mucilagine fœnugræci, & feminis lini, & althęę, & similitū. Et ex eis est adeps gallinę, et anatis, & similia. Et fortius eis est diachylon dissolutum in oleo de lilio. Et adhuc fortius, quod fit ex mucilagine radicū maluę, althęę, farine hordei,

fœnugræci, feminis lini, & semi. cydoniorum, & melle, aggregatis cum butyro loto, & cerato facto ex oleo, & cera. Et quęcunque sunt emplastrationes, & proprie cū eis, quę fiunt, sicut ex farina hordei, & mucilagine ficuū cum melle simul coctis; aut ex farina hordei, & mucilagine cum melle, & oleo veteri: aut ex daſtylis, & farina frumenti, & rob: & ex valde bonis est, quod fit ex oleo, & folijs caulium, & farina fœnugræci cum butyro simul coctis, et similiter ex radice lilij cocta cum rob, & butyro. Et fortius eis est, quod fit ex farina hordei, & semine lini, & fœnugræci, & semine maluę coctis cum mucilagine ficuum, & althęę, cum melle, & butyro, & rob, & adipe antiquo. & adhuc fortius si addatur eis galbanum dissolutū in rob, aut vino dulci. Et adhuc fortius si addatur ex fimo columbino, & fortius adhuc, si addatur vtrunque. Hoc autē medicamē interdum collectionē vsque ad partes cutis adducit. Et si addatur in medicamine herbę albedustur aliquid, operabit id vehemētius. Et confert in hac hora administratio quietis, & proprie in acre quieto, & tēperato ad caliditatē, & humiditatē decliui. Cibos autem manducant, malas, bletas, siclam, atriplicē cum oleo amygdalino. Et ex summa oleorum melius est leureng: est enim ei cibus, & medicina citā, & faciem faciēs apostematis maturationem. & laudatur eis aliquid tereniabin, & ius cicerum dulcium cum meliloto, & sorbitiones frumentales, & ius caulium, & similia, & concedantur eis in secūda mensa ficus sicca elix, & daſtyli humidi, & chesmes, & poma dulcia elixa, & canna mellis, & similia. Secundam rem complent administrationes medicaminū aggregantiū in se virtutē lenitionis, & apertionis cum ingeniationibus ex modis operationum. ad hoc quidē genus medicaminis perueniendum est cum iā factum est dubelati. & hoc quidem significatur ex remissione doloris, & febris a multiplicatione grauedinis in loco collectionis. Medicamina autem, quibus inest proprietas hoc facere ex eis, q̄ sumunt per os, sunt sicut syrupus de hyslopo, & de prassio. Et ex eis efficacior est syrup. de succo herbę albedustr. et melle: apozema decoctionis eius cum modico fermenti simul distemperatis, & coctis. Et fortius eis est succus ipsius cum fermento, & melle. Et adhuc fortius si addatur eis baurach modicum: & est forte, & confert in hac hora. & proprie cum natura est fortis, & febris non est. administratio theriacę, & mithridati. Festinant enim & faciunt apertionem. Et similiter sinapis cum aqua mellis, aut assa foetida cum lacte. Ex his autem, quibus linitur extra, est emplastrum factum ex herba albedustur, & butyro, aut adipe antiquo, & melle: fortius eis est, si addatur ex fimo columbino, & fermento: adhuc fortius si addatur baurach. Modi autē operationum, quibus ingeniamur ad opertionē apostematis,

Maturati-
na ab intra.

In calidita-
te interio.

Trochisci.

Trochisci.

Maturati-
na ab extra.

Ingenia rē
pendi apo-
stema.

maris. sunt prouocatio tussiculæ, hora post horā. & fortius eo est prouocatio vomitus. & confert ante horam eruptionis, vt dormiat super la-
tus infirmum, deinde reuoluatur subito, & im-
petuose ad latus sanū. & sunt ex ingeniātibus,
qui mouent, & agitant eos lecto pensili, aut in
cunis. & sunt, qui agitant sedem, in qua sedent,
gubernando eos ne cadant. Et sint cibi eorum
in hac hora sorbitiones fermentatæ, ex farina
cum melle, aut tritico; aut ex farina hordei, aut
tritici, aut cicerum. & panis fermentatus infusus
in aqua mellis, aut rob. & conceduntur eis oua
sorbilia cum pane: & lac calidum, sicut mulge-
tur cum pane: & passulæ, & ficus sicce cū pane.
Et comedātur in secunda mensa grana pinea-
rum, cum ficibus siccis, & amygdalis dulcib⁹,
& amaris, & similia. Verum si cum hac arte
apostema non rūpitur, tūc est timorofum. qua-
re oportet, vt aperiatur collectio cum phleboto-
mo, aut cauterio, vt sanies egrediatur, & non
subito, ne superueniat ei quod est, sicut debilita-
tio, & syncopis, & mors, quare oportet, vt paula-
tim omni die extrahatur, & cum cautela. Cum
autem sanies, quæ expuitur post apostema iam
factum, aut egreditur post apertionem iam fa-
ctam fuerit alba, & vncta, & equalis, nō habēs de
odore corruptionem aliquid omnino, & febris
cōtinuatur remissio paulatim; tunc est aliquid,
de quo est spes ad incolumitatē: & proprie quā-
do continuatur ei quinque aliæ significationes
laudabiles, quæ sunt pprie leuitas, quies, iucun-
ditas, & desiderium cibi, & bonitas aliarū opera-
tionum, videlicet naturalium, & spiritualium. qua-
re in hac oportet hora, vt conserues virtutem
cum carnibus, & cibis temperatis, neque terren-
dum de febricula, quoniam eradica-bit paula-
tim exeunte sanie. Cum autē accidentia in con-
trarium eorum quæ diximus, apparuerint; tunc
est illud, de quo desperabi⁹. Inquit Hippo. Ter-
minus rupturæ huius apostematis quandoque
præscribitur in xx. diebus, quādoque xl. & quā-
doque lx. & illud ideo, quia quanto accidentia
collectionis fuerint vehemētiora, tāto status vi-
cinior, & eruptio velocior, & quanto acciden-
tia leuiora, & pigriora fuerint, tanto status, &
eruptio remotior. Accidentia autem super hæc
significancia sunt febris, & dolor. Hæc enim ve-
hemētia, aut remissa citam, aut tardam eruptio-
nem declarāt. Tertiam rem complent admini-
strationes medicaminum a sanie mundifican-
tium, post collectionis eruptionem. & quidem
hoc secundum exigentiā declinationis saniei.
in quibusdam enim transitū habēs per pulmo-
nem, excreatur cum tussi. in quibusdam vero re-
cipitur in vacuitate corporis, & subintrans con-
cauam venā trāsit ad hepar: & sic quidē aut in
partem concauam eius, & declinabit ad intesti-
na magis, sicut ad propinquiores ductus: aut
ad partē gibbosam ipsius, & declinabit ad vias
vrinæ. & in quibusdā fit post rupturam ad nullā

Qualiter sa-
nies non est
extrahenda
subito in a-
postemate.

Terminus
rupturæ a-
postematis.

A partium saniei declinatio: quare cōculcatur ibi
dem. & est materia morborum difficilium, &
phthisis: & quandoque præfocat multitudi-
nem suā, quibus omnibus iam succurrimus, vt mun-
dificetur a principio vulnus. nisi em (sicut Hip-
po. dixit) vsq; ad xl. dies mundificatum fuerit,
faciet cadere in phthisim. Cum autem natura
expulsionem saniei per os iam fecerit, absterfi-
ua, mundificatiua, lauatiua medicamina ante
dari oportet. & in genere eorū est aqua mellis
laudabilior, & aqua zucchari, & iuleb, & simili-
ter aqua hordei, & aqua cicerum. & fortius eis
est secaniabin Galeni, quod scriptū est in capi-
tulo, quod est ante illud. Et adhuc eis fortius est
decoctio hyssopi, & syrupus ipsius, & decoctio
radicum lilij cælestis, & syrupus eius mellinus.
Huius etiam intentionis est lohoc de caulibus,
& lohoc de squilla, et electuarium de orobo, &
lohoc de allijs est vehemētis virtutis in hac par-
te: & allia assa cum melle et butyro. & nos hæc
scripsimus in capitulo de asthma, et tussi. Plu-
ra præterea, & diuersa ex eis, quæ pectus, & pul-
monem a putredinibus mundificāt, scripsimus
ibidem, quæ ibi requirantur. Confert etiam vo-
mitus prouocatio cum interpolatione cū aqua
mellis, & sale; aut cum aqua mellis, & baurach,
aut sinapi. Conferūt etiam super locum embro-
chationes, et lini mēta, et emplastrationes; & p-
prie ex rebus, quæ adiuuant ad mūdificationē.
Et ex summa eorum est decoctio alhasce, aut
hyssopi, aut ireos, aut similiū, administrata cū
spōgijs. & quandoq; miscetur cū eis, quod est si-
cut spica, & lignū balsami, et grana ei⁹, & hueg,
& aristolochia rotunda. Et ex eis, quæ liniūtur
super locū, est oleum de spica, et oleū de alcan-
na, & oleū de lilio, et oleū chamæmeli, & ane-
thi, & fortius est eis oleū de iride, & adhuc for-
tius est oleum balsami. Emplastrationes autē
oportet vt fiāt ex eis, quæ sunt sicut chamæme-
li, melilotum, spica, & farina hordei, fenugra-
ci, et seminis lini, et seminis malue, congregatis
cū cerato, quod fit ex hyssopo humida, & oleo
de lilio, oleo de nardino: & oleo de iride, & ce-
ra: et fortius eis est; et pprie quādo q̄ritur ex vn-
ctione; et proprie factū ex alumine, sulphure, et
asphalto aggregatis cum oxymelite. Et quidē
super his canon est, medicinalia huiusmodi nō
esse euacuanda ab aliqua trium proprietatum.
Et prima quidem est, vt sit absterfua, et mūdi-
ficatiua. Secunda vt sit mēbri, p quod est saniei
transitus, confortatiua. Tertia, vt sint expulsi-
ones factæ per illud membrum facilitatiua. Et
primum quidem perficitur cū eis, quæ sunt si-
cut aqua mellis, et aqua zucchari, et syrup⁹ mel-
linus; et alia, quorum præcessit rememoratio.
Secundū vero cū eo, quod est, sicut hyssopus,
hasce, chesmes, et similia in expulsionē facta p
pulmonē; & sicut spica, et cordumeni, et amy-
gdalæ amaræ, & similia, in expulsionē facta per
hepar ad vias vrinæ, & sicut trochisci diartho-

Tt 2 do 1, &

don, & mastiche, & vech: & similia in expulsio-
ne facta per hepar ad intestina. Tertium vero
perficitur cum eo, quod est sicut iris, & semē al-
churat, & cartamus, & similia, quādo sanies ex-
purgat sputo. & sicut decoctio fœniculi, & apij,
& aqua cicerum, & similia, quādo expurgatur
per urinā. & sicut sal, & baurach, & cartamus,
quādo fit expurgatio p intestina. Et sunt ex me-
dicinis, q̄ aggregāt in se omnes intētionēs, sicut
ius galli antiqui, & mel, & liquiritia, & capillus
ven. et hyssopus, et cassia fistu. & māna, & simi-
lia. Hæc enim adiuuāt ad expulsionēs oēs, quas
diximus. Et sunt ex medicinis magnis, quæ etiā
aggregant omnes has intentiones: sed nō sunt
administrandæ, nisi cum morbus proprie chro-
nicatur. & sunt theriaca proprie, & mithridatū,
& athanasia; mundificant enim hæc sufficien-
ter. & ex eis est cōfectio mirabilis relata ad Ar-
chigenem, quam scripsimus in cap. de tussi; & si
militer medicamen de piperibus. Verum super
his cautela adhibēda est. oportet em̄ febre len-
tescente dari, & natura non debili existente, &
cū melle plurimo; aut aqua mellis, vt exicce-
tur sanies, & mūdicetur locus: & sit potio eorum
circiter auellanā vnā, vel duas, secundū exigē-
tiam rei cū eo quod cōuenit ex potibus, & pro-
prie cum aqua mellis. In crastinū autē sit quan-
titas eorum minor, sic semper diminuēdo, do-
nec perueniatur ad mel solum. si nō plene cum
eis mūdicetur, iterum redeatur ad alia: & ite-
rum, si oportet procedatur eadem doctrina, vs-
que ad id, quo exicce-
tur in totū. Et si cum hoc
regimine adhuc non mundificabitur plene, ac-
celerabimus cū sapientia, & administrabimus
medicinam ex arsenico, & sulphure secundum
sciētiam traditam a nobis in cap. de asthma-
te, & tussi: hæc enim exiccāt cum fortitudine. Et si
cum his cōstringitur anhelitus, redeundum est
ad ea, quæ dilatant ipsum, & educunt saniem, si-
cut aqua mellis cum medicamine hyssopi. Et si
supercalēfiunt ex eorū administratione, redeū-
dum est ad aquam hordei cū aqua mellis, & in-
leb, & similia. Cum autem hæc accidētia cessa-
uerint, scilicet cōstrictio anhelitus, supercalēfa-
ctio, & exiccatio, iterentur prædicta cum vicif-
situdine secundum exigētiam necessitatis. Ci-
bi autē eorum sint sicut aqua cicerum, & altere-
niabin, & sorbitiones subtiles, ex farina cicerū,
hordei, & fabarum cum oleo amygdalino, &
melle, & zuccharo; & ius caulium cum oleo
amygdalino, & quādoque cum gallinis, nisi fe-
bris vehementia prohibeat: & ius gallinarum
antiquarum, & ius galli antiqui, & carnes pulli-
næ, & hœdinæ: & addatur eis in cibis, aut iuri-
bus eorū dum res exposulat, ex pipere aliquid:
adiuuat enim ad mundificandum, & exiccādū.
Et præcepit Gal, dari cœpas, & allium in iei-
nio, vt vulnus non cludatur, donec mundifice-
tur. Et præcepit dum sanies ad intestina decli-
nat, dari cibaria, quæ ventrem moueant, sicut

pprie malua, bleta, atriplices, & leureng. & cū
per vias renū educere volueris, dari, quæ sunt
sicut asparagi, aut baucia, & similia. In secunda
vero mēsa comedat grana pini, amygdalas cū
melle, & semina fœniculi, dactylos humidos,
et similia. Et conceduntur etiam post cibos po-
ma dulcia, et cydonia, et pyra, & pprie sceburc,
& similia. Potum autem damus eis vinum dul-
ce, & vinum alcheshmes, & vinum de passulis, &
aquam mellis & aquam zucchari. Si autē col-
lectio erumpitur, & diffunditur sanies in loco
collectionis, ad nullam partem declinans: tunc
oportet cauteria super eodem loco. ii. vel v. vel
plura, si necessitas expetit, imprimi cum caute-
rio puncti, & perforetur pectus vsque ad locum
saniei; & hoc si fuerit in pectore. Si autem fue-
rit in latere, aperiatur cum sagittella vsque dum
perueniatur ad saniem, vt extrahatur, & exice-
tur extractionibus remouētibus materiam; do-
nec sanies paulatim exicce-
tur in totū, mundi-
ficationibus, et absterfionibus quotidie factis cū
aqua mellis, aut cum vino mellito, et similibus.
Quartā rē cōplent administrationes medicami-
nū aggregātium, nunc virtutem absterfionis &
mundificationis, nūc vero incarnationis & cō-
solidationis: & oportet medicamina huiusmo-
di sibi inuicē succedāt vsq; dū plena appareat
sanitas. Et dictum est, aquam mellis absterfuiū
bonum esse. Et dictū est de alijs; quæ nō opor-
tet nunc iterare. Et iam quidem compertum est
in lacte caprino, aut asinino aggregari intētio-
nes duas, scilicet absterfionis ex parte aqueita-
tis eius, & cōsolidationis ex parte caseitatis ei⁹.
Et oportet vt sit lac calidum statim cum mulge-
tur; & post bonum pastum, & proprie desicca-
tium. Verum asininum lac subtilius est, quā ca-
prinum: caprinū vero tēperatius est eo, & aqua
decoctionis hordei, et cærorū fluuialiū aggre-
gat similiter intentiones duas prædictas, & si-
militer lac coctū cum oleis. Medicinalium au-
tem incarnantium, & consolidantium vulnera
pulmonis, & pectoris, summa dicta est cap. de
sputo sanguinis. quare oportet, vt parsilla affe-
ratur ad locum hunc. Et loquemur adhuc de
eis in cap. de phthisi, si Deus voluerit. Cibi au-
tem eorum sint carnes paruorum auium, & ex-
tremities hœdorum, & porcorum iuuenum, &
arietum castratorū: & risum cum gallinis, & tri-
ticum, & sorbitiones teneræ ex frumento cum
carnibus. Et ex valde iuuantibus sunt sorbitio-
nes ex farina orobi, aut ex farina risi cum lacte.
Et lac coctum cum eis est cibus delectabilis; &
proprie cum lapidibus fluuiabilib⁹, aut chalybe,
& similiter casē⁹ recēs, & similiter sorbitiones,
& pulmēta ex lacte cum farina cicerū, aut faba-
rū, aut amyli. caueatur autē indigestio eius: cō-
tingēs enim ex lacte molesta est & inimica, &
proprie quantum eius nutrimentum est amicū.
Potus eorum sit vinū mediocriter stypticum, et
vinum album, & vinū antiquū dulce est bonū
eis, &

eis; & aqua, in qua extinguitur ferrū, aut aqua de minera ferri; & aqua rosata, aut aqua pluuialis infusionis gummi assi, & similia. & laudatur eis rob myrtinum, & syrupus eius, & miua cum aqua mastiches. Et non neglegantur excellentiæ zucchari rosati, & administrationes eius omni hora. Fortasse enim est ipsum solum medicina curans eos. & nos diximus in capitul. de sputo sanguinis secundum sermonem Galen. & dicemus hoc latius in cap. de phthisi, si Deus voluerit. Medicinarum autem summa, quæ administrantur emplastrando, dicta est in capitulo de sputo sanguinis. Quintam rem complēt administrationes medicinarum sedantium accidentia, in tota curæ latitudine, superuenientia: sicut sunt vehementia doloris, & febris, & prauitas angustiae, & sitis, & tussis vehemens, et strictio anhelitus, & vigilie, & fastidium cibi, quæ tempore collectionis, & maturationis timorosa sunt: maturata autem ea suspecta sunt magis; post eruptionem autem ipsius remanentia mortalia sunt. Verum ex eis quædam remanentia sunt secundum magis, & minus suspecta: & quædam corrigi possunt, quædā aut minime.

Secunda a phthysim

Inquit Hip. dolor, & febris circa saniei generationem vehementiora sunt: generata autem ea, remissiora; & amplius remissiora post eruptionem ipsius; & adhuc amplius mūdificata, & exicata ea. Si aut contrarium hoc acciderit, tūc nil aliud, nisi prassinitas, & profunda corruptio ex prauitate venenositatis significatur: & hæc qui dē vere mortalis. & testatur hoc virtus apparēs sicut amurca, & foetidum; & hoc quidem incorrigibile, desperandum omnino. Et hoc idē de prauitate angustiae dicimus; & similiter de tussi & constrictione anhelitus. Vigilie aut, sitis, & appetitus defectio, aliam, atque aliam possunt habere causam. propter quod non iudicanda mala simpliciter. Vigilationem autem efficit mala cerebri complexio, sicut siccitas, & bauracitas ex mala humiditate occultata in ipso. Aliquando autem efficit frequens agitatio, super aliqua re. & iam quidem diximus curam eius in ca. de sahara. Sitis etiam causam potest habere extraneam; sicut est proprie falluginositas ex mala qualitate existente in stomacho, aut caliditas, aut siccitas in orificio ipsius, & alia, sicut dicemus in c. suo. & curatur, sicut dicemus ibi. Et similiter defectio appetitus potest habere causas quas etiam dicemus in proprijs c. Sextam rem complent administrationes regiminum ex generibus rerum sex, secundum exigentiam quinque canonum superscriptorum. & hoc quidem dictum est. Filius Zachariae. Confectio trochiscorum, qui administrantur cum aqua hordei, cum qua cocti sunt cancri fluuiales, & syrupus de papauere, aut rob myrti. Et conferunt ad cōsolidationem, & mūdificationem vulneris pectoris, aut pulmonis, quorum permissio. Recipe papaueris albi, feminis cucurbitæ, & citrulo

Trochisci ad mūdificationem, & cōsolidationem vulneris

rum excorticorum, ana drac. decem, amyli, dragacanthi, gummi arabici, succi liquiritiæ, ana drac. v. thuris masculi, fedenei lori, boli armenæ, sanguinis draconis, charabæ, ana drach. ij. myrrhæ: cinnamomi, opij, ana drach. j. & fiat trochisci, & administrentur. Idem. Confectio emplastri festinantis maturationem pleurefis, sedantis dolorem eius. Rec. anethi. chamæmeli, violarum siccarum, furfuris, althææ, farina, feminis lini, fœnugræci, hordei, ana. decoquantur in aqua, donec sint discocta. deinde conterantur, & misce cum oleo antiquo, & supponatur tepidum, & quandoq; adduntur in eo cinis caulium, & adeps anatis. Gale. Confectio lohoc mundificantis, & abstergentis sanie a pectore, & pulmone. Accipe amygdalarum dulcium

Emplastrum ad pleurefis

Lohoc mundificans sanie

& amararum, granorum pini, feminis vrticæ, farina lupinorum, ana partes æquales, confice cum melle, & da cum eo, quod conuenit. Plures præterea ex medicinis mundificantibus pectus, & pulmonem a sanie, & viru, dictæ sunt in c. de asthma, & tussi, quæ requirantur ibi. Et ex medicinis sanantibus vulnera pectoris, & pulmonis plures dictæ sunt in ca. de sputo sanguinis. Abuhali. Confectio trochiscorum ad vlcera, quæ fiunt in pectore, & pulmone, consolidantium ea. Recipe rosarum, balaustiarum, ana drach. ij. sanguinis draconis, amyli, olibani, ana drac. ij. dragacanthi, mastiches, ana drac. j. & semis. acaciæ, croci, ana drac. j. tertiā, charabæ, & myrrhæ, ana drac. semis. confice cum rob cydoniorum, & myrtillorum; & da cum eisdem. Confectio medicaminis ex inuentione nostra, quod est medicamē forte, & expertum ad vlcera pulmonis, & pectoris; & mūdificata a sanie, & materia viscosa contenta in eis: & faciliat expulsiōem earum. cuius hæc est permissio. Rec. olibani, myrrhæ, cinnamomi, amomi, granorū pini, radicū ireos, gummi albotin, croci, talch, ana drac. iij. spicæ, casia fistulæ, carniū dactylorū, ana drac. iij. costi, drac. ij. galbani, drac. j. tertias duas, mellis quantum sufficit ad aggregandum ea, decoquantur mel, & albotin in vase duplici, vsque dum habeat spissitudinem: deinde permisce cum eis galbanum, & fac bullire denuo: deinde proijce super ipsum puluerē aliarū rerum, & da cum eo, quod conuenit. Permutationum autem pleurefis ad alias ægritudines, quædam sunt ad bonum, quædam ad malū. Permutat autē in peripneumonia, & ad phthisim, & ad malum. Et permutatio eius ad peripneumoniam est secundum alterū duorum modorum. Quandoque enim fit ex conuersione materiei pleurefis ad pulmonem; quandoq; ex cōuersione virus ad ipsum, cū non mūdificatur vsque ad quadraginta dies, a ruptura collectionis. Et permutatio eius ad phthisim similiter fit secundum alterum duorum modorum, aut mediante peripneumonia, aut sine mediatione eius: & proprie cum sanies acuta, & mordicati-

Trochisci ad vlcera pulmonis

Medicamē inuentione nostra ad vlcera pulmonis

De permutationibus pleurefis

Mesue.

Tt 3 ua

MESVE DE ÆGRIT. PECT. ET PVLM.

ua resoluta ab eruptione apostematis transiens per pulmonem vlcerat substantiam eius. Et dixit Hip. quod quando pleuresis non resoluitur, neque mūdificatur in quatuordecim diebus, in empyema transiit: & si empyema non mūdificatur in quadraginta diebus a die rupturæ, permutatur in phthisim. Et dixit Galen. quod materia pleuresis quandoque rapitur fluxu vētris, quandoque natura vincit super ipsam & expellit eam ad partem aurium, & facit collectiones; & est significatio incolumitatis. Et quandoque apparet victoria morbi supra naturam, & significatur ex permissione intellectus, & vigilijs, & fit permutatio in phrenesim. Et quandoque vltimatur materia morbi supra naturam, & declinat materia ad cerebrum, interficit vsque in diem. iiii. quandoque declinat ad nervos, & facit spasmus. Et dixit iterū Gale. quod quando rapitur ad partes cordis, multiplicatur tremor eius, et syncopis, & interficit in principio, & quandoque subito. Et dixit Hippo. quod aliquādo accidit ex prauitate, & venenositate materiæ, vt vineat supra posse naturæ omnino: & conuertat partes loci, vt appareat dorsum patientis, quasi dorsum verberati, & videret latus eius, & nigret ita, quod consuevit de eis dicere vulgus esse percussos a demone. Iterū Gale. dixit, quod natura multoties vincit supra morbum, & expellit materiam eius ad loca vacua subascellarum, & inguinum, & partium crurium, & aurium, & pedū, & conuertit in apostemata bene nata ad pleuresim; significant enim salutem. & quandoque conuertit materiam, & extrahit vsque ad cutem, & ducitur ad incolumitatem, cum apostemate sub cute.

De peripneumonia. Cap. 10.

*Propter
duas causas
peripneumonia
est morbus
periculosus
per quem
pleuresis.*

Peripneumonia ex ipsa membri denominatione nomen accipit: est enim apostema pulmonis. Et dixit Gal. quod est morbus difficilius cures, quā pleuresis, & proprior ad interficiendū. & illud propter duas res. Et quidē prima est, quoniam in pulmone (sicut scis) solutio continuitatis raro est susceptibilis cures, propter causas in capitulo de sputo sanguinis assignatas. Secunda est, quia virtus cordis nō patitur, immo deficit ab inflammatione eius: creuit enim ipsum sapientia, vt euentaret cor. Est aut peripneumonia morbus per se, aut morbus ex altero morbo causatus. Et quidē, qui causatur ab eo, quod est aptum natum esse nutrimentum pulmonis, aut a superfluitate nutrimenti ipsius, est morbus per se, deriuatur autē ex altero morbo, sicut ea quæ fit post catarrhum, & post pleuresim. Fit autē peripneumonia ex omni materia, sicut pleuresis. Et ex ea quādam vera, quādam nō vera. Et dixit Gal. quod vera peripneumonia est, quæ fit a phlegmate. Et videtur, quod dicēti, quod vera peripneumonia est quæ fit ex

*Secundum
Galen. vera
peripneumonia
est quæ
fit a phlegmate.*

cholera, sit magis credendum. Et enim pulmo est membrum cholicum, & eius nutrimentum est sanguis cholicus. Et iā quidē canon est, quod morbus cuius complexio nō recedit à complexione mēbri, nisi sicut naturale, & innaturale, est morbus proprie verus. recedens autem ab eius complexione in contrarium ipsius, est morbus zebdeg. i. morbus nothus. Et fortassis ratio pro Galeno est, quoniam morbus proprie verus minus molestus est quam zebdeg. & peripneumonia phlegmatica nō est in vehementia prauitatis, sicut cholera. interficit enim cito cholera acuitate sua: cum sit vicina cordi: & oppositio cum infrigidantibus non peruenit ad locū, nec perducitur, nisi post eius alterationem plurimā eo quod propter viarum distantiam calefit. Hoc autem secus est in phlegmatica, quoniam oportet medicamina esse maturatiua, & resolutiua. quæ facile sunt peruenientia ad locum necessitatis sine diminutione virtutis eorum. Præterea morbus proprius alius est, qui fit de materia, quæ deputatur ad nutrimentum alicuius membri, quæ dum corrumpitur facit morbum: aut fit de materia, quæ est superfluitas nutrimenti illius mēbri. Et iā quidē Arist. dixit, quod superfluitas est contraria illi rei, cuius est superfluitas sicut fimus, & chylus: & sicut urina, & massa sanguinea: & sicut sudor, & humores in venis: & sicut medulla, & nutrimentum ossium; & sicut adeps, & caro, & similia, nisi fit superfluitas delatiua potētiā eius, à qua deciditur, sicut sperma. Et sciendum, quod pulmo, sicut cetera mēbra, partē sibi propriā de humorib⁹ recipit, sed quod est, sicut sanguis cholicus, de ipsis deputatur ad nutrimentū ipsius. Et superfluitas sui nutrimenti, quod est phlegma mittitur in vacuitates eius, p. p. causas vtilitātū, quas scis. propter quod quidā crediderunt Gal. dicēti, quod vera peripneumonia fit ex phlegmate, sicut ex superfluo nutrimento, & crediderunt alijs dicentibus, quod fit ex cholera, sicut ex nutrimento, cui iā accidit corruptio. & hoc secundū intentiones proprias. Terminatur autē hæc passio secundum vnum trium modorum, sicut & pleuresis: aut enim resoluitur, aut suppuratur, aut permutatur. Et cura eius est similis curæ pleuresis.

Peripneumonia terminatur tripliciter.

De empyemate. Cap. 11.

Empyema quandoque fit ex pleuresi, & diximus curam eius. Et quandoque fit a peripneumonia sicut dictum est. Et quandoque ex sanguinis sputo. Verum causa eorum quandoque est a pulmone, quandoque a pectore, & partibus. Et iam quidem Gal. dixit factā ex causis in pulmone, molestiorem esse ea, quæ est ex causis in pectore, propter causas dictas in capitulo, quod est ante istud. Et similiter curam eius difficile esse, propter causas dictas in capitulo de sputo sanguinis. Cura autem omnis speciei huius,

ius, similis est curæ empyematis factæ ex pleu-
resi, quam diximus.

De phthisi. Cap. 12.

Phthisis est detrimentum desiccationis, & consumptionis cadens in corpus ex calore febrium habitualium minutarum ex vlceratione pulmonis. Et vlceratio quidem huiusmodi causam habet: aut ex præcedenti catarrho acuto vlceratio destillante, & imprimente in pulmone hora post horam: sicut accidit ex frequenti instillatione super petram, perforetur petra. Et quandoque fit ex præcedenti pleuresi, aut peripneumonia: mediante tamen empyemate: & quandoque tamen sine media-
tione. Et quandoque fit ex materia putrida diu stante in pulmone, quam sequitur putrefactio, & vlceratio. Et accidit non nunquam post sputum sanguinis sine mundificatione, sicut Hipp. dixit. Post sanguinis sputum, casus in saniei sputum: & post saniei sputum, casus in phthitim. Hic autem est sermo eius sub conditione: Et enim post sanguinis, aut saniei sputum, quibus non resistitur, fit casus in phthitim. Raro autem contingit hæc passio pueris, & senibus. Et si cadant interdum senes in illam; occultari potest eis, & possunt diu viuere cum illa. Viris autem, & mulieribus frequenter accidit, & proprie paratis cadere in ipsam; & raro occultatur eis. Verum mulieribus occultatur interdum, licet parum. Contingit hæc passio, sicut Hippo. dicit, a decimo octauo anno vsque ad trigesium quintum. Expositi, autem, vt cadant in phthitim, sunt habentes cerebrum debile, quare non prohibetur receptio superfluitatum in ipso; nec digeritur, quod transmittitur de nutrimento ad ipsum, quare sunt catarrhizabiles, & ex parua causa. Et adhuc expositi ad id sunt habentes pectus strictum in creatione sua, cum multiplicatione ventositatum in ipso, & pulmone eorum, & vicinis partibus, habentes humeros alatos, sicut sunt curuaturæ alarum, & collum subtile, & longum; depressum inter alas, & humeros, & frequentat eos tussicula cum punctura alicuius spatulæ, aut mamillarum, & præcipue si sint ex irascentibus facile, & cholericis. Tempus autem magis aptum vt faciat cadere in phthitim, & quod vehementius nocet factis phthiticis, est autumnus, & constipatio borealis multum dominans, & maxime, quando præcessit auster: aut constitutio austrina, quam præcessit boreas. Et ex eis est regio borealis multum frigida, & sicca; & cibi, & potus eius: & quæcumque hoc cursu procedunt. Curare autem phthitim, quæ vehementer impressit, & diuturnauit, impossibile est: & proprie quando continuatur ei lubricitas ventris, fastidium cibi, & foetor oris, curuaturæ vnguium, & casus capillorum, significant enim ex hoc corru-

ptionem profundari, & nutrimentum esse abscissum. Curare vero non diuturnam, aut quæ non multum impressit, & in qua accidentia timoris nondum apparuerunt, fortassis præsumendum est; quamuis non sit facile. Et intentio in curatione eius est duplex, videlicet vniuersalis, & particularis. Et vniuersalis quidem intentio est tres res. Et prima quidem est correctio causæ facientis. Secunda est abscissio eius. Tertia est regulatio ipsius vitæ patientis. Primam igitur rem complent administrationes medicaminum abscindentium nocuenta catarrhi (si accidat a catarrho) & hæc est radix operationis in hac cura. Etiam hæc scripsimus in capitulo proprio: & si causa ipsius fuerit ex præcedenti empyemate, ex pleuresi, & peripneumonia, aut sputo sanguinis, cura eorum dicta est. Secundam rem complent administrationes euacuationum abscindentium causas; quarum præcessit rememoratio. Et si quidem malitiam complexionis calidam cognoueris ex plenitudine sanguinis, phlebotomamus ex basilica. Et si virtus permiserit, demum ex saluatella, & quandoque phlebotomamus phlebotomia renouante numerum, si necessitas expetit, administrando ex cibis, & potibus, & alijs, quæ boni sunt nutrimenti; & hoc diebus, quibus non phlebotomas. Si autem choleram abundare cognoueris, euacua cum eo, quod est sicut aqua decoctionis capilli veneris, & chayare, de singulis manipulos singulos, iuiubas, & sebesten, ana xl. pruna sicca. xx. pulpæ casie fistulæ, siracost, ana vnc. j. zuchari violati. drachm. xij. si necessitas expetit: addatur eis, quod est sicut trochisci de violis, & similia. Si autem causam læsiuam materiam phlegmaticam esse cognoueris, euacua cum cochijs, & similibus, quibus ex bdellio, & tragacantho partes addantur conuenientes. Et ex euacuationibus particularibus, & vtilibus huic ægritudini, sunt prouocationes hæmorrhoidarum, & menstruorum, & maxime si ex eorum retentione in nocumentum cadat. Et nos de his in ca. de sputo sanguinis. iij. canone locuti sumus. Tertiam rem complent administrationes regulationum in generibus rerum sex: & proprie collocentur in loco aeris temperati ad siccitatem decliuis; & permutetur ad regiones aeris temperati. Et sint cibi eorum ex eis, quæ sunt quantitatis pauca, & pluri nutrimenti, & insuper ad digerendum faciles; sicut proprie hepata gallinarum, & testiculi gallorum, qui non calcauerunt, & alæ pullo-
rum, & carnes minutarum auium tenerarum, & carnes iuuenum perdicum, & alcubugi, & columbarum; & sint huiusmodi elixa aut in iuribus, aut in aqua hordei; & proprie quando quæritur mundificatio, & oportet, vt addatur tunc iuribus eorum de melle aliquid, & congruunt eis vitelli ouorum forbiles cum melle, & con-

Senibus, & pueris raro accidit hæc passio. Corpora ad phthitim disposita qua-

Phthitim q-
dum durame-
ntum impossi-
bile est cura-
re.

MESVE DE AEGRIT. PECT. ET PVL.M.

conceditur etiam eis in hoc casu ius caulium impinguaturn cum gallinis, & similia. Quando autem consolidatio, & conglutinatio vulneris quaeritur; tunc oportet, vt sint cibaria deficcatiua, non eleuata in gradu multae exiccationis; & sint etiam conglutinantia, sicut proprie extremitates, & rostra hoedorum, & porcorum iuuenum, & arietum castratorum. Pane autem vtatur similagineo bene cocto, habente aliquid mastiches, quandoque ponitur in eo ozimus, & similia. Et ex cibis conglutinatiuis est triticum cum gallinis, & risum, & similia, & pulmenta, ex geguer, & milio, & fauich, & chist hordei post bonam decoctionem eorum; & lentes sunt bonae eis. Et pulmenta ex orobo, & sorbitiones ex farina eius, & similia: & cibus ex lacte sunt eis magni iuuamenti, proprie cum non est febris, & caseus, si est recens. Et nos diximus in ca. de empyemate diuersos cibos ex lacte, cano. quarto. Si autem fuerit cum ea febris vehementia, sit cibus eorum chist hordei bene cocti cum cancriis fluuiialibus, postquam abluuntur, abiectis extremis eorum, cum aqua, & cinere: & cum iteratione, & etiam cancri fluuiiales assi, aut elixi in aqua hordei. Et quandoque dantur cocti in lacte asinae: & quandoque in oleis frigidis, & quandoque in aqua hordei, aut cicerum: & quandoque in lacte acetoso, abstracto ab eo butyro, & sunt iuuamenti sublimis, & adduntur eis cucurbita, & bleta cum oleo amygdalino, & citruli, & similia. Et ex rebus cibalibus simul, & medicinalibus est lac acetosum coctum cum tortellis de sceni: & sit proprie lactis, vnc. iij. & tortellarum tritaru vnc. j. in crastinum adde ex lacte circiter aure. ij. & minue ex tortellis circiter aur. j. Et haec fiant singulis diebus, donec deueniatur ad lac solum. Cum autem peruentum fuerit ad aegritudinis declinationem, incipiamus diminuerere ex lacte acetoso omni die: & adde tortellas, donec deueniatur addationem tortellarum tantum. Hunc autem modum decoctionis lactis acetosi scripsit Paulus, & plures post ipsum laudauerunt illud. Operatio autem acetosi lactis est secundum hunc modum. Accipe lac caprinum mundum habens bonitatem ex fanitate animalis, & congruitate pascui ipsius: extrahatur ex eo butyrum: & dimittatur vna nocte in aere temperato, mane autem agitur vehementer, & excludatur spuma eius, est autem lac huiusmodi sedatiuum vehementis caloris, constrictiuium, & consolidatiuum. Potus autem eorum non febricitantium sit in principio vinum album dulce, & cum peruenitur ad tempus consolidationis, sit album ad stypticitatem declinans, permixtum cum aqua pluuiali. Febricitatiuum autem potus sit aqua hordei, & aqua pluuialis, & rob myrti, & syrupus eius, & syrupus de papauere, cum vocat necessitas, & aqua pluuialis decoctionis cancrorum, & aqua

granatorum dulcium, & similia. Et in secunda mensa comedant passulas cum granis post bonam masticationem, & granata dulcia, & cydonia de sceni cocta in rob, & similia. Et oportet ante comestionem, vt approximent deambulationibus mediocribus: & post ambulationes vtantur frictionibus lenibus, tene- rum facientibus corpus; & hoc vt viuificetur calor in ipsis. Et post comestionem vacet, & quieti sint per duas horas: & hoc, in loco temperati aeris, in quo sint odores redolentium frigidorum, & stypticorum; cum administratione gaudij, deinde vacent somno, & quieti, quantum possibile fuerit. Et si fuerint vigilię, accedamus ad medicinas ex papauere: & hoc cu sapientia, ne congelentur spiritus. Elongentur autem a balneis; resoluunt enim virtutem, nisi apud declinationem, tunc enim sunt iuuamenti sublimis, quemadmodum dicemus. Prohibeatur autem eis omnis lubricitas, & constipatio viscerum, & magis lubricitas vehemens; resoluit enim virtutem, particularis autem intentio est quinque res. Et prima quidem est mundificatio, & absterfio vlcis. Secunda est prohibitio cursus materierum ad ipsum. Tertia expulsio materierum saniei eius, & exiccatio earu ex ipso. Quarta est consolidatio eius. Quinta est correctio accidentium. Et primam quidem rem complent administrationes medicinarum mundificatiui, & abstergetiui vlcera, & in genere eorum excellentius, & nobilius est mel, & aqua eius, aggregat enim virtutem mundificationis, & abstersionis, & praeter hoc, est cibus, & potus amicus naturae, & iuuatiuus valde. Et ex eis est aqua hordei, & aqua zucchari, & aqua cicerum, & fortius eis est decoctio hyssopi, & syrupus eius, & adhuc fortius est lohoc de caulibus, & de sqlla. Et ex eis, quae sunt maximi iuuamenti, est medicamen Galeni. ipsum enim est mundificatiuum bonum, quod recipit ireos, haec, hyssopi, ana partes aequales, confice cum melle, da mane, & sero a drachm. j. vsque ad ij. cum aqua mellis. Et dicit Democritus, hyssopus, aut iris, aut farasin singulariter, vel coniuncta, cocta in aqua mellis, aut in aqua hordei sunt mundificantia bona, & nos diximus plura ex his in cap. de empyemate. Secunda rem complent administrationes medicaminu materias a pulmone prohibentium. Et hoc quidem perficitur secundum alterum duorum modorum; & proprie cu prohibitione materiei, quae transfertur ad ipsum ex altero membro: & cum confortatione pulmonis, vt non recipiat, quod ad ipsum transfertur de materia. Et secundum plurimum, quae transferuntur ad pulmonem materiae sunt catarrhales, aut transmissae a vicinis membris; & ex pleurefi, & alijs, & horum curam iam diximus. Summam enim medicinarum pulmonem confortantium etiam diximus in capitulo de tussi humida. Et ex eis est rob myrti, & syrupus

Quando est
cum febre.

Modus
faciendi lac
acetosum.

Fructus.

Somnus.

Balnea.

Mundifica-
tio vlcis.

Medicamē
Galenī quo
modo vni-
uerſe medi-
ci ſub nomi-
ne de pul-
moni vni-
uerſe.

In laſte ſunt
tres intentiones
vni ad hoc.

rupus eius cum drach. ij. pulmonis vulpis ſicci. A
Et ex medicinis quidem mirabilis iuuamenti
aggregantibus virtutem confortationis, & mū-
dificationis eſt medicamen Galeni, quod reci-
pit pulmonis vulpis ſicci, ſucci liquiritiæ, capil-
lorum veneris, ſeminis fœniculi, aniſi, ana, con-
ſice cum zuccharo decocto cum aqua quantum
ſufficit. Et quandoque conficitur cum rob myr-
thino, & eſt confortatiuum amplius. Tertiā
rem complent adminiſtrationes medicaminū
putredinis, quæ ſunt in pulmone, exiccantium.
Et nos quidem diximus in cap. de tuſſi, hæc
adminiſtranda eſſe poſt mundificationem de-
bitam, vt extirpetur poſt eas reſiduum putrefa-
ctionis omnino. Et diximus, quod adminiſtra-
tio ex myrrhæ rubæ, drachm. j. & mellis drac.
iij. lambendo diebus interpolatis cum aliqua
ex medicinis educentibus ſaniam, eſt medica-
men vtile. Et fortius eſt lambere alchitran cū
melle; aut cum melle, & galbano ſimul lique-
factis. Et ex maxime iuuatiuis eis ſunt medi-
cinæ magnæ, ſicut theriaca, & mithridatum; &
alia, quorū in capitulo de empyemate præceſ-
ſit rememoratio, & ſi indigeretur adhuc medica-
mine exiccantē, procedemus ad medicinas de
arſenico, & ſulphure ſcriptas in eodem capitu-
lo canon. xxx. Et non negligantur medicami-
na huius ſummæ, quoniam ad ſanitatem per-
ducunt, ſi Deus voluerit. Verum ſi peruenitur
ex eis ad ſupercalcſactionem, ſuccurrendum
eſt cum aqua hordei, & iuleb: cum trochiſcis
de camphora, vſque dum ceſſet accidens: dein-
de redeatur ad exiccatiua prædicta. Quartā
rem complent adminiſtrationes medicaminū
aggregantium in ſe duas virtutes: mundifica-
tionis, ſcilicet, & conſolidationis. Et ex medi-
cinis proprijs in hac ſumma eſt lac aſininum cū
virtute ſubtiliationis in ipſo, & lac caprinum
cum temperie ſua: & lac muliebre cum pro-
prietatibus temperiei intra illam. Lac enim
aggregat intentiones tres. Eſt enim reſciba-
lis, & dilecta nimis, & eſt ex rebus velocis con-
uerſionis in ſanguinē; eſt enim ſanguis bis co-
ctus: & eſt poſt illud medicina abſtergens vl-
cus virtute ſeroſitatis eius, & conglutinans ipſū
virtute caſcitatis eius. Et oportet, vt bibatur ca-
lidum cum mulgetur; & ſi poſſet, ſugi ex mam-
millis: & hoc in ieiunio ante cibos alios, & o-
portet, vt poſt ipſum quieſcant, ne corrumpat-
ur, & aceſcat in ſtomacho eorum: nec dor-
miant ſuper ipſum, nec ſuſcipiant cibum, niſi
prius deſcendat. Et ſi oportet, vt bibatur in lo-
co aeris temperati, & proprie cum fuerit gau-
dium, & tranquillitas, & quando ipſum magis
mundificatiuum eſſe quærimus, dandum eſt
cum melle. Et quādoque ipſum magis
conglutinatiuum, & conſolidatiuum quæri-
mus, detur cum zuccharo roſato, & ſimilibus,
aut coctum cum lapidibus. Et ſi ſumens ipſum
conſtipationem patitur viſcerum, oportet, vt

eligatur ex lacte, in quo multiplicatur ſeroſitas:
& ſi non ſufficit, multiplicetur quantitas potus
eius in die ſequenti: & adhuc in die tertia, & ſi
adhuc non ſufficit, miſcendum eſt cum eo, quod
eſt ſicut zuccharum, & ſal: & ſi adhuc non ſuf-
ficit, miſcendum eſt polypodium cum ipſis, ſi
autem ſumens ipſum lubricitatem inteſtinorū
patitur; tunc oportet, vt miſceatur ei, quod eſt,
ſicut hypocyſtis, & ſimilia. Et ſi tuſſim habu-
erit, miſceatur cum eo, quod eſt ſicut dragacan-
thum. Et ſi cum ſtomachi debilitate fuerit, mi-
ſcendum eſt cum eo, quod eſt ſicut trochiſci dia-
rhodon, & ſimilia. Et lac quidem, de quo bu-
tyrum extractum fuerit, eſt magis conglutina-
tiuum; & coctum quidem amplius: & quod
cum butyro eſt, eſt magis humectatiuum, &
impinguatiuum. Ars autem in decoquendo
lac eſt huiusmodi. Accipe lac mundum; & re-
cipe ipſum in vaſe puro abſterſo, & pone ſuper
ipſo circiter quintam partem eius ex aqua plu-
uiali, deinde extingue in ipſo lapides fluuiorū
ignitos ſine fumo, vſq; dum lac fuerit coctum,
& conſumptæ aquæ partes in ipſo, lac autem
melius eſt, quod ſumitur ex animalibus iuue-
nibus mediocriter, non nimis remotis, aut vici-
nis partui; quorum paſcua ſunt ex herbis mon-
tanis, in quibus eſt ſubtilitas, & mundificatio
cum ſtypticitate, & exiccatione. Et laudauit
Galen. herbas huiusmodi deputandas eſſe pa-
ſcui eorum, ſcilicet ex herbis calidis; abſyn-
thium, hyſſopum, haſce, polium, ſcea, iahde,
fœniculus, abrotanum, & ſimilia, & ex frigidis,
rubus, rhamnus, ſolatrum, caiare, & ſimilia. Et
oportet, vt dandi lactis quantitas comparetur
poſſibilitati virtutis ſuſcipientis ipſum, quare
incipiendum a quantitate minori, dando ex eo
circiter vncias tres, prima die, & in craſtinum
addatur ei circiter vnc. j. & ſic fiat alijs diebus,
a prima die, vſque dum deueniatur ad lib. j. vel
parum amplius. Demum paulatim deuenien-
dum eſt vſque ad illud, quod eſt ſufficiens, &
iam quidem diximus cauendum eis eſſe ab in-
digestione in potu lactis, in ipſa enim eſt timor.
Febricitantibus autem, aut caput dolentibus,
aut ſiti vehementi obſeſſis abſcinditur lac dul-
ce: & laudatur eis lac acetuſum, de quo extra-
ctum eſt butyrum ſecundum doctrinam tradi-
tam a nobis in hoc eodem cap. danda eſt etiam
eis aqua hordei cocta cum cancriſ fluuiialibus
ſecundum, quod etiam dictum eſt, & ſyrupus
de papauere, aut ſyrupus de myrtho cum eo. Et
oportet cancrorum extrema abſcindi, deinde
lauari corpora eorum cum aqua, & cinere fri-
ctione vehementi, & hoc cum iteratione, & ite-
ratione, & oportet vt detur in ieiunio, & ſit quā-
titas potus eius circiter vnc. iij. & in craſtinū ad
de, vnc. j. & ſic die quolibet vſque ad lib. j. & ſe-
miſ. mane, & ſero ante alios cibos. Summa au-
tem medicinarum vlcera pulmonis, & pecto-
ris conſolidantiū eſt hæc. Sanguis draconis,

Modus deco-
q. ed. lac. &
phthiſica.

Quorum ani-
malium eſſe
debeat lac.

Modus præ-
parandi can-
criſ fluui-
alium.

Vltimæ præ-
paratiōis
pulmonis
conſolidati-
ua.

&

MESVE DE AEGRIT. PECT. ET PVL.M.

& proprie lutum figillatum, bonum armenicū, charabæ, sedenegi, olibanum, mastiche, balau-
stia, rosæ, & semen eius, corallia, euphristidos,
cortices cancrorum fluuialium vstorum, semen
portulacæ assum, amyllum assum, semen maluę,
& altharæ assum, semen arnoglossæ assum, gum-
mi assum, fructus myrti, & similia. Medicami-
na autem, cum quibus hæc danda sunt, proprie,
sunt vitelli ouorum, lac dulce, & acetosum, a-
qua pluuialis, & aqua hordei decoctionis cice-
rum, & cancrorum fluuialium; aqua alsauic,
succus cydoniorum, miua, succus myrti, rosæ, &
succus earum, mucilago psyllij, semen cydo-
niorum, syrupus de papauere, syrupus de iuiub-
bis, syrupus de violis, & syrupus rosatus, & si-
milis, ex medicinis autem compositis sunt hæc,
trochisci de luto figil. aut de luto armenico, phi-
lonium persicum est vltimum: mūdificat enim
& exicat putredines, & cōsolidat vlcera, et nos
scripsimus ipsum, & adhuc alia multa huius in-
tentionis in cap. de sputo sanguinis, quæ effica-
citer afferantur ad hūc locum. Ex rebus autem
mirabilis iuuamenti ad consolidationes, & sa-
nationes vlcerum pulmonis, est zuchcharum ro-
satum recens: super quod non præterijt annus,
aggregat enim in eo virtus abstersionis ex suc-
co rosarum, & virtus consolidationis ex parte
substantiæ earum. Et nosti, quod virtus abster-
sionis ex rosis propter antiquitatē abscinditur,
quæ adhuc possidetur in recentibus. Et Gal. qui
dem præcepit dari zuchcharum rosatum singulis
diebus in quantitate plurima etiam cum rebus
medicinalibus, cibalibus, & potabilibus, secun-
dum omnem modū administrationis eius: ita,
quod etiam cum pane, & vfi sunt eo post ipsum
plurimū & non est comprehensibilis eorum nu-
merus, qui sanati sunt ex vfu eius; tamen prius
mundificationibus præcedentibus, falluntur
enim vtentes eo a principio, dum mundificatio
non præcesserit, coarctat enim in pulmone ma-
terias, nos autem dedimus cum lacte calido nō
febricitantibus. Febricitantibus vero cum aqua
hordei decoctionis cancrorum fluuialium, &
alijs multis modis administrationum: & inueni-
mus esse medicamen vltimum. Verum quoties
ex eius administratione contingit cōstringi an-
helitum, dentur, quæ elargant ipsum ex eis, quæ
educunt saniem: sicut proprie syrupus de hyssop-
o, & similia, & si accidat supercalefactio pro-
pter desiccationē, detur syrupus de iuiubis, aut
syrupus de violis, aut mucilago psyllij, aut cy-
doniorū cum aqua granatorū, aut aqua expres-
sionis seminū portulacæ cū trochiscis de cāpho-
ra dictis in antidotario, & si sequatur post ipsū
constipatio naturæ, detur myrobalanū de vio-
lis, aut syrupus eius cum aqua hordei, & post-
quam cessauerint huiusmodi, redeatur ad zuc-
charum rosatum dandum in omnem modum.

Medicamen-
mirabile ad
phthisicū est
zuchcharum
rosatum re-
cens.

Quæ nam
modo zuc-
charum rosa-
tum phthisicū
febricitanti-
bus extuben-
dum sit.

Accidentia
phthisicū.

Quintam rem complent correptiones cadentes
in accidentia concomitantia, & superuenientia

huic morbo, & ex concomitantibus est febris,
consumptio, & macies, & debilitas, & ex super-
uenientibus est tussis, fluxus ventris, constipa-
tio, & fastidium cibi. Et iam Hippocrates dixit
mundificatiū vlceris febris lētescentiam suc-
cedere debere: quæ si non successerit, constat
corruptionem vlceris profundari. Nos autem
experiemur, circa omne tempus curationis eius
interponere medicamina febris vehementiam
sedantia: vt sigillentur ex his, & illis beneficia
concordantia: quorum finis est sanitas. Et
succurratur constipationi, & arefactioni eorum
cum eis, quæ adæquant, & humectant ex cibis,
& potibus, & rebus medicinalibus, & admini-
stratione lactis dulcis, & alijs, quæ diximus. Et
confert eis balneatio in aqua dulci calida, post-
quam morbus in declinatione fuerit; & ante il-
lud est res prauior; & est ponere ægrum in de-
speratione. Forma autem balneationis est in
hunc modum. Præparetur aer balnei, vt sit li-
ber, non habens de corruptione odoris, aut pra-
uæ qualitatē omnino aliquid; & calefiat, vt sit
caliditas balnei, & aquæ caliditas temperata,
aqua excitetur, & non resoluatur calor natura-
lis, & sit prima mansionum remissius calida,
quam alia, tunc intret patiens mansionem pri-
mam, & fricetur in ea leui frictione, & proprie
tenerum faciente corpus, deinde intret mansio-
nem secundam, & incipiat lauare corpus cum
aqua calida vtendo leui frictione cum manu,
deinde paulatim intret aquam calidam, & de-
lectetur in ea, deinde incipiat lauare corpus
eius cum aqua decoctionis capitum hædorum,
aut cum aqua hordei cōquassata cum ouis mul-
tis, & oleo amygdalarum dulcium, deinde du-
catur ad mansionem primam; & inungatur cor-
pus eis oleo rosato: & ducatur ad habitaculum
exterius, in quo sit aer temperatus, cum multitu-
dine redolentium stypticorum: & quiescat in
lecto, deinde post duas horas cibetur cibis lau-
dabilibus, pauca quantitatē, & pluris nutriti-
ti, ex eis, quorum iam mentionum fecimus. Et
ex hinc tota intentio nostra ad humectandum
sit occupatio; & cum delectatione, & quiete, &
somno, & delicijs similibus. In crastinum au-
tem aut in die tertio balneetur similiter. Si au-
tem patiens debilis fuerit, ante per duas horas,
quam balneum intret, accipiat sorbitionem, &
ex carnibus teneris, aut ex lacte dulci, & quie-
scat super sorbitiones per duas horas; deinde
intret balneum. Si autem patiens talis fuerit,
vt virtus eius tolerare possit, præcepit Galenus,
post sufficientem lauationem in aqua calida,
aut in aqua capitum arietum castratorum, spar-
gi super corpus eius in prima mansionem, ex a-
qua frigida aliquid, præter quam in capite eius,
deinde inungi oleo rosato. Lauationes etiam
in tina sunt huius intentionis, & proprie cum
rebus humectantibus, & impinguantibus cor-
pus, ex his, quæ dicta sunt. Post hæc paulatim
deuenien-

Modus bal-
neandi phthi-
sicū.

deueniendum est ad administrandum in balneis lauationes ex aquis decoctionum capitum arietum castratorum, & similia. Et si corpus remanserit debile, vngatur cum oleo mastichino, & similibus. Et similiter paulatim deueniendum ad alia cibaria laudabilia, & solidiora. De tussi autem, & constipatione ventris, aut fluxu, quæ superueniunt eis: dicemus sicut in præteritis iam diximus. Et si accidat eis casus appetitus, curetur sicut in capitulo proprio dicemus.

De medicaminibus ad phthysicos. Cap. 13.

Phthysicis medicamina conuenientia scripta sunt plura in antecedentibus. Et ex eis sunt trochisci Galeni scripti in ea. de tussi catarrhali, & descriptiones syrupi de papauere, & diapapauer, & trochisci, & pilulæ de papauere, & pilulæ de styrace, & aliæ pilulæ de narcoticis scriptæ in eodem capitulo: & hæc proprie ad sedationem catarrhi, Medicamina vlceris mundificantia, & saniem eius abstergentia partim dicta sunt in cap. de asthma, & tussi: & partim in cap. de empyemate. Summa autem medicinarum vlceris pulmonis, & pectoris consolidantium, dicta est in cap. de spuro sanguinis. Confectio testiculorum vulpis est phthysicis, & consumptis medicina experta: & dicta est in antidotario. Hamech filius Zesar. Confectio loch, quæ confert phthysicis, & mundificat vlceris pulmonis, & consolidat. Recip. iuiubas. l. passularum enucleatarum, drach. xxx. seminis maluæ, drach. iij. cancrorum fluuiialium drach. xx. capillorum veneris, caiare, virgæ pastoris, linguæ arietis, ana vnc. semis. liquiritiæ vnc. j. Decoquantur in lib. iij. aquæ, vsque ad lib. j. & adde eis syrupi de papauere, & zucchini tabarzet, & sapæ, ana vnc. vj. decoquantur ad mellis spissitudinem, deinde projiciatur super ea seminis cucurbitæ munda, vnc. j. gummi arabici, dragacanthi, seminum cydoniorum, amili, seminis portulacæ, amygdalarum dulcium, ana drach. viij. papau. albi, drach. v. Post bonam triturationem miscetur cum alijs, da mane, & fero circiter drach. v. Idem. Syrupus de psyllio conferens phthysicis. Recip. spodij, seminum portulacæ, seminum cydoniorum, papaueris albi, ana drach. ij. psyllij mundi drach. v. succi arnoglossæ cocti, & depurati, drach. xx. cancrorum fluuiialium lorum secundum doctrinam prædictam, drachm. xx. decoquatur in lib. iij. aquæ vsque ad lib. j. & cum lib. j. zucchini fiat syrupus, da mane, & fero cum succo arnoglossæ; est enim efficax. Et quandoque dat cum puluere huiusmodi. Recipit psyllij, gummi arabici, dragacanthi, boli armeni, ana, da cum syrupo prædicto, & succo linguæ arietis. Filius Zachariæ Arasi. Vlceris pulmonis, cum non sunt chronica, sed adhuc aliquid

A ex sanguine egreditur cum tussi, curari possibilia sunt, detur ergo cum non est febris, lac recenter mullum; & si fuerit cum eis febris, detur aqua hordei cum cancris fluuiialibus, aut cum syrupo de papauere, & dum non constringitur anhelitus eius, administrentur trochisci de papauere: quorum descriptio hæc est. Recipe papaueris albi, seminis cucurbitæ, & citrulorum mundatorum, ana drachmas quatuor, dragacanthi, amyli, gummi arabici, succi liquiritiæ, ana drachmas quinque, thuris masculi, boli armenæ, sanguinis draconis, charabæ, ana drachmas duas, myrrhæ, cinnamomi, opij, ana drachmam vnam, fiant trochisci, da cum syrupo de papauere aut rob myrthi. Et quando cum istis rebus constringitur anhelitus, dentur in potu ea, quæ elargant ipsum, & educunt saniem; sicut syrupus hyssopi, & similia. Sabor. Loc conferens phthysicis, & consumptis. Recipe testiculorum vulpis vncias quatuor, batrembuch, caiare, ana drachm. j. cicerum dulcium tritorum, vnc. iij. seminis papaueris albi, vnc. j. & semis hordei mundi, vnc. j. passularum enucleatarum ficuum ficcarum, carniū dactylorum, ana, drachm. ij. cancrorum fluuiialium, vnc. iij. decoquantur omnia in libris quatuor aquæ vsque ad lib. j. & semis. deinde accipe zucchini, & penidiarum, ana lib. j. testiculorum vulpium elixorum in dulci lacte, vnc. iij. aut cum olei amygdalini, vncijs tribus, decoquantur vsque dum sufficientem habeant coctionem, deinde projice super ea papaueris albi, succi liquiritiæ, seminum citruli, melonis, cucurbitæ, cinnamo, seminum bombicis purgatorum, seminis maluæ, florum boraginis ana drachmas duas, amyli, dragacanthi, gummi arabici, ana drach. ij. carniū dactylorum, passularum enucleatarum, ana drachm. v. tere, confice cum prædictis, bonum, si Deus voluerit. Filius Serapionis. Cōfectio de iacur conferens ad catarrhum acutum, & phthysim ex eo. Recip. seminis papaueris albi, & nigri, ana vnc. j. & semis. radicū liquiritiæ, vnc. j. & semis. seminis cydoniorum, seminis althææ ana drachm. j. & semis. dragacanthi, vnc. semis. gummi arab. vnc. semis. projice super ea aquæ pluuiialis, lib. v. & dimitte die ac nocte, demum decoque vsque ad consumptionem duarum partium, & adde mellis lib. j. s. & penidiarum lib. s. igni lento decoque vsq; cum mellis habeat spissitudinem, da mane cum aqua hordei. Et accipiat in fero ex his pilulis. Recip. seminis portulacæ, drachm. v. dragacanthi, gummi arabici, ana drachm. iij. seminis citruli, drachmas iij. seminis cucurbitæ excorticati, & seminum cydoniorum, ana drachm. vij. succi liquiritiæ, drachm. v. fac formas similes lupinis cum mucilagine seminum cydoniorum, dentur tenendæ sub lingua.

Trochif. de papa.

Aliud loch conferens phthysicis.

Confectio de iacur.

Pilula sub lingua p. phthysicu.

Syrupus de psyllio p. phthysicu.

Trochif. de papa. utiles ad phthysicu.

S V M.

S V M M A I.

De curatione aegritudinum cordis. Et primo de ipsis in vniuersali. Cap. 1.

AEgritudines cordis sunt debilitas pulsus, tremor, & syncopis. Et hec quidem aegritudines easdem ferre habent radices, non aliter inter se differentes, nisi sicut debiles, & fortes. Causantia autem has aegritudines cum sint debilia, & remissa imprimentia debilitatem contra vigorem mineræ, faciunt debilitatem cordis. Amplius autem eleuata, ut imprimant agitationem læsiuam in ipso facientem in differentiis motus cordis sensu perceptibilem, quæ sunt ex magno ad paruum: ex veloci ad tardum: ex raritate ad frequentiam, & e conuerso, tunc fiunt constitutiones duæ, aut enim fiunt illa non integre, neque in omni hora, sed cum quadam interpolatione, & vicissitudine; & fit tremor cordis. Cum fortiora fiunt ut imprimant vehementius impressiones fortius lædentes impediētes, aut præfocantes motus eius; aut sepelientes spiritus ad interiora; aut intercedentes absque intermissione omnino; aut aggregantes ad præcipitum; aut refecantes absque eo, quod est in radice; faciunt syncopim. Vincētia autem ea vltimata victoria super naturā, ita ut abscindatur spiritus, & calor vitæ, aut extinguatur in mineræ; sunt causa mortis. Causæ autem facientes has aegritudines, quædam sunt causæ corporeæ: quædam extra corpus surgentes, & corporeæ quidem aut sunt in ipso corde, aut sunt in membris vicinis ei, aut in membris communicantibus ei propinqua communicatione aut remota. Causæ autem existentes in corde lædentes ipsum, aut sunt malitia complexionis sine materia, aut cum materia. Et malitia quidem complexionis dominans cordi facit debilitatem ipsius, debilitas autem facta forti usque adeo, ut sit agitatiua virtutis, facit tremorem. Tremor autem superueniens generat syncopim. Vltimitas autem facta in syncopi est extinctio, & mors. Sed malitia quidem complexionis frigida suspectior est, quam calida, propter elongationem a re vitæ, & sicca magis quam humida, quamuis sit dominans in dispositione corporis, & causa etiam huius interdum fit causa præfocationis, & mortis festinæ. Solutionem autem continuitatis, aut apostemationem fieri in corde, virtus non patitur, imo sunt causa dissolutionis, & mortis, & quando in est dolor in ipso, fit causa syncopis, & mortis. Dixit Gale. quod malitia complexionis puræ, aut cum materia facit in vniuersam corporis partem sensum læsionis, qui est dolor: & quomodo non in corde? Frustrabitur ergo, & supponemus alterationes in corde non curari, & nos quidem diximus, quod iam radix præposita est: etenim esse aegritudinem cordis aut non confirmatur,

Equia non sunt mansuæ: & tunc ordo medicationis incolumitat: aut confirmatur, educendo ad mortem. Distinguemus autem in causis læsionum cordis, quæ sunt ab alijs membris: quoniam læsio cadens in panniculis, & in membris, quæ ambiunt cor, dum redundat ad ipsum, est causa aegritudinum eius prædictarum in ipso, & læsio cadens in cerebrum interdum est causa ad illud, sicut in epilepsia, mania, & melancholia, licet enim figantur in cerebro, terminantur tamen in corde, & sunt causæ aegritudinum eius. Et ex eis est fluxus sanguinis narium, aut vnde cumque: & communicat etiam cum corde communitate magis propria stomachus: & affert ei causas læsionum, & proprie cum corrumpitur in eo humor mordacitius, aut malæ qualitatis, aut vitreus viscosus, aut repletio agitatiua, aut fames vehemens, aut dolor acutus, & pungitius, aut fuerit in orificio eius bothor, aut vlcus putridum. Et dixit Paulus, quod aegritudines, quæ sunt in stomachi orificio, aut meri, sunt propinquæ conuersionis ad ferendum læsionem cordi: ita ut quidam putent tremorem factum in ore stomachi esse tremorem cordis, & quidam voluerunt debilitatem in ipso esse cardiacam. Et dispositio hepatis cum est alterata, ut generet secundum plurimum sanguinem melancholicum, imprimit: & est causa aegritudinum cordis, & est prauior dispositionibus alijs: ita ut faciat dispositionem similem mania, & melancholia. Adhuc autem causæ harum aegritudinum sunt euacuationes omnes excedentes terminum: & similiter in acuta; aqua hypochondriorum; extractio autem saniei, in apertione apostematis. Et ex eis est præfocatio matricis, & priuatio menstruum, aut exuberantia eorum. Et ex eis est imprægnatio, & huiusmodi, & nocumenta ex vermibus, ut etiam appareat dispositio similis epilepsia. Et sunt ex vermibus habentes aculeos pungentes orificium stomachi punctione vehementi, donec faciant cadere in dolorem acutum causam ad syncopim, & aliquando ad mortem, & sunt quandoque ex penetrantibus usque ad cor, & sunt causa mortis festinæ. A communitate autem totius corporis superueniunt læsiones cordi, sicut propter febrem, aut propter vehementiam sudoris, & similia. Ex causis autem extraneis accidit huiusmodi sicut ex aere pestilentiali, aut ex odoribus foetidis, aut venenosis, aut assumptione rerum venenosarum, aut ex morfu venenosarum animalium, aut incurfione timoris, aut ex balneatione vehemēti, aut labore, & similibus.

Hactenus Mesues. Desiderantur reliqua, quæ hic author in secundi huius libri præfatione pollicebatur. In quorum supplementum quadam scripserunt Petrus Apponus, & Fraciscus Pedemontanus, quæ his proxime adiuncta propediē prodibunt.

F I N I S.